

ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ
ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ - ຈາກອະດີດ ສູ່ ອະນາຄົດ

ສາລະບານ

ໜ້າ

ອັກສອນຫຍໍ້.....	1
1 ພາກສະເໜີ.....	12
2 ຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ໂຄງການໂດຍຫຍໍ້.....	13
2.1 ນໍ້າເທີນ 2, ໂຄງການອຸດສາຫະກຳແລະພັດທະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນ ສປປ ລາວ.....	13
2.2 ຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນອີງຕາມມາດຕະຖານສາກົນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍປົກປ້ອງ ທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	15
3 ສະພາບການຜ່ານມາຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.....	19
3.1 ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍເພື່ອແກ້ໄຂໄພພິພັດຈາກທຳມະຊາດ, ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ຈຳກັດທີ່ສຸດແລະຈຳກັດຄວາມສ່ຽງ ³	20
3.2 ໄລຍະຂ້າມຜ່ານຈາກວິຖີຊີວິດແບບພໍ່ລ້ຽງຊີໄປສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ.....	21
3.3 ການບໍລິການແລະໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃນເຂດນາກາຍແມ່ນຂາດເຂີນຫຼືບໍ່ພຽງພໍ.....	24
3.4 ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຕໍ່າກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ.....	25
4 ສະພາບການໃນປະຈຸບັນຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ-ສະຫຼຸບຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ.....	28
4.1 ການເຂົ້າເຖິງປັດໃຈການຜະລິດທີ່ດີຂຶ້ນແລະສະພາບເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດ.....	29
4.2 5 ຂົງເຂດວຽກງານຫຼັກສຳລັບການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່: ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ແລະຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ລາຍໄດ້ຈາກແຫຼ່ງອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ.	35
4.3 ການປ່ຽນແປງດ້ານມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ.....	44
5 ການປຸງບູນທຸກປະສົງເປົ້າໝາຍທີ່ຕັ້ງໄວ້	57
6 ສະຫຼຸບ.....	61

ລາຍການຫ້ອງອະທິບາຍຫຍໍ້

ຫ້ອງທີ 1: ຮູບແບບຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະເປົ້າໝາຍດ້ານລາຍຮັບຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.....	15
ຫ້ອງທີ 2: ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ	29
ຫ້ອງທີ 3: ແຫຼ່ງລາຍຮັບເງິນສົດຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.....	36
ຫ້ອງທີ 4: ສິດທິທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີ ທີ່ສຸດຊຶ່ງລະບຸໂດຍທົ່ວໄປ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຍົກຍ້າຍ	

ສາລະບານ

ໜ້າ

ຈັດສັນແລະຄວາມກັງວົນຂອງບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ຍັງຄົງມີຢູ່.....	46
ຫ້ອງທີ 5: ຄວາມທຸກຍາກແລະເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດໃນເຂດຊົນນະບົດໃນ ສປປລາວ.....	58
ຫ້ອງທີ 6: ບັນດາຄົວເຮືອນດ້ອຍໂອກາດໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ.....	61
ຫ້ອງທີ 7: ຊຸດຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 2.....	A1..1/1

ລາຍການຮູບພາບກຣາບພິກ

ຮູບພາບ 1: ສະຖານທີ່ຂອງໝູ່ບ້ານເກົ່າ ແລະ ໃໝ່.....	14
ຮູບພາບ 2: ການປູກຝັງແບບຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.....	20
ຮູບພາບ 3: ການຫາປາ ແລະ ການລ່າເນື້ອ, ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.....	21
ຮູບພາບ 4: ການປູກຝັກ ກ່ອນມີໂຄງການ.....	22
ຮູບພາບ 5: ແມ່ຍິງພວມຕັດໝໍ້ໄມ້ໃນປ່າ, ກ່ອນຈະມີໂຄງການ	23
ຮູບພາບ 6: ເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງເຂດພູພຽງນາກາຍ ກ່ອນໂຄງການ.	25
ຮູບພາບ 7: ເສັ້ນທາງໄປຫາທ່າແຂກ, ກ່ອນໂຄງການ ແລະ ເສັ້ນທາງໃນປີ 2013.....	32
ຮູບພາບ 8: ຫ້ອງຮຽນໃນປີ 2006 ແລະ ໃນປີ 2013.....	33
ຮູບພາບ 9: ຈຸດປະສົງກູ້ຢືມເງິນຈາກກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ.....	34
ຮູບພາບ 10: ວິວັດທະນາການຂອງສັດລ້ຽງຕໍ່ ຄົວເຮືອນ (2006-2013).....	38
ຮູບພາບ 11: ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນທີ່ແທ້ຈິງຈາກແຫຼ່ງປ່າໄມ້ (ກີບ/ເດືອນ)	39
ຮູບພາບ 12: ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ທັງໝົດໂດຍຄາດຄະເນໃນອ່າງເກັບນໍ້ານາກາຍ ຈາກການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (ປີ 2008-2013,ກກ/ເດືອນ).....	42
ຮູບພາບ 13: ແມ່ຍິງໄປແມ່ນໍ້າ ເພື່ອຕັກນໍ້າ (ກ່ອນໂຄງການ).....	48
ຮູບພາບ 14: ແມ່ຍິງນຳໃຊ້ບ້ານນໍ້າບາດານ ໃກ້ກັບເຮືອນຂອງພວກເຂົາໃນປະຈຸບັນ.....	48
ຮູບພາບ 15: ວິວັດທະນາການກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ວັດດ້ານສຸຂະພາບຕົນຕໍ່ (ປີ 2008-2013).....	48
ຮູບພາບ 16: ການປັບປຸງໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາກ່ອນໄວປະຖົມ ແລະ ໂຮງຮຽນປະຖົມ (ປີ 2006-2013).....	49
ຮູບພາບ 17: ການບໍ່ຮູ້ໜັງສື ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຕໍ່ກຸ່ມອາຍຸ (2006-2013).....	50

ສາລະບານ

ໜ້າ

ຮູບພາບ 18: ລາຍໄດ້ທີ່ແທ້ຈິງຕໍ່ຫົວຄົນ ອີງຕາມແຫຼ່ງລາຍໄດ້ ແລະ ຮອບຂອງການສຳຫຼວດ.....	52
ຮູບພາບ 19: ແຫຼ່ງລາຍຮັບ (1998, ເປັນ %)	53
ຮູບພາບ 20: ແຫຼ່ງລາຍຮັບ (2013, ເປັນ %)	53
ຮູບພາບ 21: ວິວັດທະນາການການຊົມໃຊ້ລາຍເດືອນຕໍ່ຄົນ (1998-2013)	54
ຮູບພາບ 22: ເຮືອນກ່ອນມີໂຄງການ	57
ຮູບພາບ 23: ເຮືອນໃໝ່	57

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ຊຸດຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ NT2	A1..1/1
---	---------

ອັກສອນຫຍໍ້

CA	ສັນຍາສໍາປະທານ
CPI	ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ຊົມໃຊ້
GOL	ລັດຖະບານລາວ
HH	ຄົວເຮືອນ
HIT	ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ
LECS	ການສໍາຫຼວດດ້ານການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລາວ
NBCA	ເຂດສະຫງວນຊີວະນານາພັນແຫ່ງຊາດ
NPFDE	ວິສາຫະກິດພັດທະນາປ່າໄມ້ ນາກາຍ
NRO	ຫ້ອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ນາກາຍ
NTFP	ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
PLUP	ການວາງແຜນກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
PRF	ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ
QSEM	ການຕິດຕາມສະພາບສັງຄົມ-ເສດຖະກິດປະຈຳໄຕຣມາດ
RFA	ສະມາຄົມປະມົງເຂດອ່າງເກັບນໍ້າ
SEMFOP	ຂອບວຽກງານດ້ານການຄຸ້ມຄອງສັງຄົມສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນດໍາເນີນງານ
SERF	ກອງທຶນດ້ານການແກ້ໄຂສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
VFA	ສະມາຄົມປ່າໄມ້ຊາວບ້ານ
VFGs	ກຸ່ມປະມົງບ້ານ
WMPA	ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາອ່າງໂຕ່ງ

ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້: ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍ: ຈາກອະດີດ ສູ່ ປະຈຸບັນ

ຈຸດປະສົງຂອງເອກະສານນີ້: ຈຸດປະສົງຂອງເອກະສານນີ້ແມ່ນເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 (NT2) ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍນັບແຕ່ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ໃນລະຫວ່າງ ແລະພາຍຫຼັງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ພ້ອມນັ້ນ, ຍັງໄດ້ສະແດງຫຼັກຖານເພີ່ມຕື່ມວ່າບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນພາຍໃນປີ 2013.

ເພື່ອສ້າງເຂື່ອນນ້ຳເທີນ, ປະຊາຊົນຈຳນວນ 6,289 ຄົນຈາກ 17 ໝູ່ບ້ານ ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍຈາກສະຖານທີ່ຢູ່ອາໄສເດີມຂອງພວກເຂົາແຕ່ກ່ອນຕາມແຄມຝັ່ງແມ່ນ້ຳເທີນໄປຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງຂອບອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃໝ່ເທິງພູພຽງນາກາຍ. ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍ ແມ່ນໝາຍເຖິງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍ ແລະສະຖານະພາບແລະສິດທິຕ່າງໆໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢ່າງດີໃນສັນຍາສຳປະທານຂອງ NT2. ບ້ານອຸດົມສຸກແລະບ້ານໂພນພັນແປກບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນສ່ວນຂອງການວັດແທກເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ, ເນື່ອງຈາກວ່າສະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງພວກເຂົາທີ່ມີລັກສະນະພາຍໃນຕົວເມືອງ, ເຖິງແມ່ນວ່າບາງຄົວເຮືອນ ກໍໄດ້ຮັບສິດສະຖານະພາບເປັນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນກໍຕາມ.

ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ (HIT) ແມ່ນໜຶ່ງໃນສິບຈຸດປະສົງທີ່ຕ້ອງບັນລຸເປົ້າໝາຍກ່ອນໃລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນສາມາດປິດໂດຍຄະນະກຳມະການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາສຳປະທານ ໝາຍເຖິງ "ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບໃນແຕ່ລະປີຂອງບັນດາຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ລວມທັງ ລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນສົດແລະເປັນວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນເວລາເລີ່ມຕົ້ນປີທີ 5 ຂອງໃລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ສຳລັບແຕ່ລະຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ໃຫ້ສູງກວ່າລະດັບເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນເວລານັ້ນ". ການວັດແທກສຳລັບເປົ້າ ໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ HIT ແມ່ນຕົກລົງກັນໂດຍບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆທີ່ອົງໃສ່ການຊົມໃຊ້ເປັນພື້ນຖານແລະຈະດຳເນີນການພາຍໃນຕົ້ນປີ 2013.

ເອກະສານນີ້ປະກອບດ້ວຍສີ່ພາກຕົ້ນຕໍແລະໜຶ່ງເອກະສານຄັດຕິດ. ພາກທີ 1 ແມ່ນສະເໜີໂດຍຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ພາກທີ 2 ອະທິບາຍກ່ຽວກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງປະຊາຊົນຍົກຍ້າຍຈັດສັນກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະ ອະທິບາຍກ່ຽວກັບລະບົບວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ ແລະສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂດຍທົ່ວໄປກ່ອນໜ້ານີ້. ພາກທີ 3 ແຈ້ງໃຫ້ຊາບກ່ຽວກັບມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນປະຈຸບັນ, ສະຫຼຸບລວມກ່ຽວກັບຕົວກຳນົດສຳລັບການປັບປຸງການຜະລິດເພື່ອຫາລ້ຽງຊີບແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນແລະອະທິບາຍການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້ເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້. ທ້າຍສຸດ, ພາກທີ 4 ໄດ້ໃຫ້ຫຼັກຖານກ່ຽວກັບຂີດຄວາມສາມາດໃນການຫາລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

ແລະຜົນສຳເລັດເປົ້າໝາຍທີ່ບັນລຸໄດ້ຂອງບັນດາຄົວເຮືອນໂດຍມີ ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງພຽງພໍຈາກ ຝ່າຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1 ແມ່ນລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບສ່ວນປະກອບໃຫ້ໃນການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ຫຼາຍແນວທາງ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນໄລຍະຍົກຍ້າຍຈັດສັນ: ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະກອບດ້ວຍ ສາມໄລຍະກວ້າງໆຊຶ່ງເລີ່ມຕົ້ນຈາກການປຶກສາຫາລືແລະວາງແຜນ ແລະ ສືບຕໍ່ດ້ວຍການຍົກຍ້າຍ ບ່ອນຢູ່ທີ່ເປັນສິ່ງປຸກສ້າງແລະສິ່ງຂອງຕ່າງໆແລະການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່, ຊຶ່ງມີການປະຕິບັດ ຄວບຄູ່ກັນໄປ. ບ້ານທົດລອງທຳອິດ (ບ້ານໜອງບົວສາທິດ) ແມ່ນຍ້າຍເຂົ້າມາໃນປີ 2004. ເກົ້າ ບ້ານແມ່ນຍ້າຍເຂົ້າເຮືອນພັກຊົ່ວຄາວທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນ ເຂດດິນໃໝ່ທີ່ຖາວອນຂອງພວກເຂົາກ່ອນເດືອນ ມິຖຸນາ 2006 ເນື່ອງຈາກບັນຫາທາງດ້ານຄວາມປອດໄພພາຍຫຼັງທີ່ມີການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນກັນນ້ຳ. ເຈັດ ບ້ານທີ່ຍັງເຫຼືອໄດ້ຍ້າຍເຂົ້າໃນບ່ອນຢູ່ອາໄສໃໝ່ໂດຍກົງໃນປີ 2007/2008. ເຂື່ອນເລີ່ມກັກເກັບນ້ຳໃນ ລະຫວ່າງລະດູຝົນ ຂອງປີ 2008 ແລະ ອ່າງເກັບນ້ຳກໍຢູ່ໃນລະດັບການກັກເກັບນ້ຳເຕັມທີ່ ໃນເດືອນພະຈິກ 2008. ການອຸດໜູນສຳລັບອາຫານແລະອາຫານເພື່ອງານກໍໄດ້ສະໜອງໃຫ້ໃນ ຊ່ວງໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ເພື່ອການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ໃໝ່ແລະກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃໝ່. ການຊົດເຊີຍ ຄວາມເສຍຫາຍກໍໄດ້ມອບໃຫ້ ສຳລັບຊັບສິນທີ່ສູນເສຍແລະພັນທະໃນການສ້າງຊີວິດການເປັນຢູ່ໃໝ່ໃຫ້ ກັບຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຕົ້ນຕໍຂອງພາກລັດແລະຂອງບຸກຄົນກໍໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໂດຍ ບໍລິສັດຜ່ານສັນຍາ“ຮັບ-ມອບເໝົາ” ສຳລັບເຮືອນໃໝ່, ການສະໜອງນ້ຳໃຊ້ແລະລະບົບສຸຂະອະນາໄມ, ໂຮງຮຽນ, ສຸກສາລາ, ສິ່ງປຸກສ້າງຂອງຊຸມຊົນ, ເສັ້ນທາງແລະການສະໜອງໄຟຟ້າ. ບັນດາແຜນພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ແຜນການຈັດຕັ້ງປະຈຳປີໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນສຳລັບການວາງ ແຜນແລະການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການດຳລົງຊີວິດແບບໃໝ່, ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດກໍໄດ້ມີການຈັດ ຕັ້ງຂຶ້ນແລະອຸປະກອນ / ເຄື່ອງມື ກໍໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ຄົວເຮືອນ. ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານແຫຼ່ງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງນັ້ນ, ສະມາຄົມປ່າໄມ້ບ້ານ (VFA) ແລະ ບັນດາກຸ່ມປະມົງບ້ານ (VFG) ກໍໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍອີງຕາມກົນໄກການດຳເນີນງານແລະລະບຽບການທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ແລ້ວເພື່ອຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານປ່າໄມ້ແລະການປະມົງ.

ການເຂົ້າເຖິງທຶນກໍໄດ້ສະໜອງໃຫ້ໂດຍ ກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານຊຶ່ງສ້າງຂຶ້ນພິເສດໃຫ້ສະເພາະແຕ່ຜູ້ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນແຕ່ລະຄົນເປັນສະມາຊິກແລະເຈົ້າຂອງຮຸ້ນທີ່ມີທຶນມູນຄ່າ 4.4 ລ້ານ ກີບ. ຂັ້ນຕອນການວາງແຜນເພື່ອນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນໄດ້ໃຫ້ການເຂົ້າເຖິງແລະຄວບຄຸມທີ່ ດິນທີ່ເປັນຂອງສ່ວນຕົວໂດຍມີການລະບຸຊື່ຂອງຄູ່ຜົວເມຍໃນໃບຕາດິນ. ໃບຕາດິນທີ່ເປັນຂອງຊຸມຊົນກໍ ໄດ້ມອບໃຫ້ເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນ ສປປ ລາວ ສຳລັບດິນກະສິກຳແລະດິນທີ່ເປັນປ່າໄມ້ເພື່ອນຳໃຊ້ທົ່ວ ໄປຫຼືບຸກຄົນນຳໃຊ້ໂດຍບັນດາຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ແຜນງານກ່ຽວກັບສາທາລະນະສຸກໄດ້ສ້າງສຸກສາລາສອງແຫ່ງແລະປັບປຸງໂຮງໝໍເມືອງໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ໂດຍສຸມໃສ່ພິເສດແມ່ນປ້ອງກັນພະຍາດ, ການປ້ອງກັນສຸຂະພາບແມ່ ແລະ ເດັກ, ທັງໝົດນີ້ໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງສຳຄັນເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍຫຼຸດລົງແລະໂດຍລວມສະຖານະພາບທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນແມ່ນດີກວ່າເກົ່າ.

ແຜນງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ສ້າງຈົດສຳນຶກກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງສັດປ່າ, ການກອບກູ້ຊີວິດສັດປ່າໃນເວລາທີ່ມີການປ່ອຍນ້ຳແລະສ້າງຕັ້ງແຜນງານ ກ່ຽວກັບຊ້າງເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການດຳລົງຊີວິດຮ່ວມກັນລະຫວ່າງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະຜູ້ຊ້າງປ່າທີ່ຍັງອາໄສໃນເຂດນາກາຍ. ການສະໜອງນ້ຳໃຫ້ຄົວເຮືອນກໍໄດ້ມີການວິເຄາະເປັນ ແຕ່ລະໄລຍະໂດຍຫ້ອງວິໄຈດ້ານນ້ຳແລະສິ່ງແວດລ້ອມຂອງບໍລິສັດໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 (NTPC) ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພໃນການເຂົ້າເຖິງນ້ຳໃຊ້ສຳລັບບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ທຸກຂົງເຂດພາກສະໜາມຂອງໂຄງການໄດ້ມີການສຳຫຼວດແລະເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ແຕກເພື່ອເຮັດໃຫ້ສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານັ້ນມີຄວາມປອດໄພເພື່ອການດຳລົງຊີວິດແລະເຮັດວຽກ.

ສະພາບການຜ່ານມາຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ: ເຂດພູພຽງນາກາຍມີປະຫວັດໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປະຊາຊົນມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ. ເມືອງນາກາຍແມ່ນຈັດເປັນໜຶ່ງໃນເມືອງທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດໃນປະເທດ. ລັດຖະບານໄດ້ປະກາດໃຫ້ເມືອງນາກາຍຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກເມືອງທຸກຍາກໃນວັນທີ 11 ທັນວາ 2013. ທຸກເຜົ່າຊົນໃນດຳລົງຊີວິດໃນເມືອງນີ້ແມ່ນຈັດໃຫ້ເປັນ "ກຸ່ມຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ" ໂດຍນິຍາມການປົກປ້ອງຂອງທະນາຄານໂລກ.

ວິທີການດຳລົງຊີວິດທີ່ອາໄສການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ: ຊາວບ້ານໄດ້ສ້າງກິດຈະກຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດແລະສ້າງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ຈຳກັດໃຫ້ມີຄຸນຄ່າທີ່ສຸດ ໃນຂະນະດຽວກັນກໍເປັນການຈຳກັດຄວາມສ່ຽງ. ໂດຍການປະຕິບັດຜ່ານມາ, ການໝູນວຽນບ່ອນປູກຝັງທຸກເຈັດປີ ແມ່ນປັດໃຈພື້ນຖານຂອງການຢູ່ລອດ, ຊຶ່ງການຜະລິດ(ປູກຝັງ)ໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຕໍ່າແລະຂາດເຂີນເຂົ້າກິນເພື່ອທົດແທນຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານໃນແຕ່ລະປີ. ພຽງແຕ່ບໍ່ພໍເທົ່າໃດຄົວເຮືອນທີ່ມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີເຂົ້າກິນກຸ້ມຕົນເອງຈາກການມີນາເພື່ອປູກຝັງ. ການຜະລິດເຂົ້າກິນແມ່ນເກື້ອໝູນຈຸນເຈືອໂດຍການລ່າສັດປ່າແລະເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນປ່າອ້ອມແອ້ມ. ສັດລ້ຽງເຄີຍໃຊ້ເປັນການສະສົມຄວາມຮັ່ງມີຕາມປະເພນີປະຕິບັດຜ່ານມາ, ຊຶ່ງສາມາດຂາຍອອກເປັນເງິນສົດໄດ້ເມື່ອຈຳເປັນແທນທີ່ຈະລ້ຽງແບບທຸລະກິດວິສາຫະກິດ. ຄວາຍເປັນປະເພດສັດລ້ຽງທີ່ຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍກວ່າສັດອື່ນທີ່ມີໃນເຂດ, ຊຶ່ງຄົວເຮືອນໜຶ່ງມີຄວາຍໂດຍສະເລ່ຍ 4.3 ໂຕ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມີຈຳນວນໜ້ອຍດຽວເປັນເຈົ້າຂອງຝູງສັດລ້ຽງເກີນກວ່າ 50 ໂຕ. ການຫາອາຫານແມ່ນເພື່ອສະຫວັດດີພາບແລະຄວາມຜາສຸກຂອງຄອບຄົວ, ແຕ່ຄົວເຮືອນສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນວ່າຂາດແຄນເຂົ້າກິນເປັນເວລາຫຼາຍເດືອນ.

ເລີ່ມຕົ້ນຊຸມປີ 1990, ເຫັນວ່າແຮງກົດດັນທາງດ້ານປະຊາກອນຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄດ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ, ແລະຈາກນັ້ນ, ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳເວລານັ້ນໄດ້ພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ. ໄລຍະການໝູນວຽນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຫຼຸດລົງຖີ່ເຂົ້າແລະຜົນທີ່ຕາມມາແມ່ນວ່າປະສິດທິຜົນໃນການຜະລິດ ກໍຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ ເນື່ອງຈາກການຫຼຸດໜ້ອຍລົງທາງດ້ານຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນທີ່ມີຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ນະໂຍບາຍກົນໄກຕະຫຼາດເສລີໃນປີ 1986 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດການຕັດໄມ້ໃນເຂດດັ່ງກ່າວຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນວົງກວ້າງ. ໃນຕົ້ນຊຸມປີ 1990, ການຂ້າມຜ່ານຈາກລະບົບການຜະລິດກະສິກຳແບບເພື່ອລ້ຽງຊີບ ມາສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ. ສິ່ງນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດການຄ້າຂາຍສັດລ້ຽງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍແລະກໍໃຫ້ເກີດມີການລ້ຽງສັດເພີ່ມຂຶ້ນ (ຄວາຍ, ໝູ ແລະ ສັດປີກ). ຊາວບ້ານກໍເລີ່ມຕົ້ນປູກຝັງພືດຫຼາຍຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະຜັກຕ່າງໆເພື່ອຂາຍໃນຕະຫຼາດ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ປາເປັນແຫຼ່ງໂປຣຕິນຕົ້ນຕໍຂອງເຂດພູພຽງນາກາຍ, ແຕ່ວ່າສິ່ງນີ້ໄດ້ຖືກທົດແທນດ້ວຍການລ່າສັດປ່າແລະຫາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເພື່ອແລກປ່ຽນແລະຄ້າຂາຍ. ຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າສະໜອງຄວາມປອດໄພທັງທາງດ້ານອາຫານແລະລາຍໄດ້. ສັດປ່າສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂາຍອອກໄປຫວຽດນາມ.

ການບໍລິການແລະໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃນເຂດພູພຽງນາກາຍແມ່ນຂາດເຂີນແລະບໍ່ພຽງພໍ. ມີພຽງແຕ່ເສັ້ນທາງແກ່ໄມ້ ແລະຮອຍທາງຂອງການເຂົ້າຕັດໄມ້ເທົ່ານັ້ນທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ເຂົ້າເຖິງຕົວເມືອງ ແລະຕະຫຼາດແລະການບໍລິການ. ເຂດດັ່ງກ່າວເປັນທີ່ຮັບຮູ້ວ່າເປັນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ແລະແມ້ແຕ່ໃນລະດູແລ້ງຈະໃຊ້ເວລາເກືອບເຄິ່ງມື້ຫຼືຫຼາຍກວ່ານັ້ນເພື່ອເດີນທາງຈາກຕົວເມືອງນາກາຍ, ບ້ານອຸດົມສຸກຫາຕົວເມືອງທ່າແຂກ, ຊຶ່ງການເດີນທາງໃນປະຈຸບັນໃຊ້ເວລາພຽງແຕ່ໜຶ່ງຊົ່ວໂມງໂດຍລົດ. ໃນລະດູຝົນ, ເຂດພູພຽງນາກາຍຈະເປັນບ່ອນທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ຢ່າງແທ້ຈິງ. ໄລຍະທາງໂດຍສະເລ່ຍເພື່ອໄປຮອດສະຖານທີ່ບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບໃກ້ສຸດແມ່ນ 11 ກມ, ໂດຍປົກກະຕິເດີນທາງດ້ວຍການຢ່າງ. ສະນັ້ນ, ບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າແປກໃຈວ່າ ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຊຸມຊົນ ແມ່ນໃຊ້ສະໝຸນໄຟໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະຢາພື້ນເມືອງເພື່ອປິ່ນປົວພະຍາດ. ສະພາບເງື່ອນໄຂທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກໄດ້ມີລາຍງານວ່າຍັງຕໍ່າທັງຜູ້ໃຫຍ່ແລະເດັກນ້ອຍ: ອັດຕາການຕາຍສູງສຳລັບເດັກນ້ອຍທີ່ອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີລົງມາ (120.5 ຄົນ ຕໍ່ພັນຄົນ), ມີການຂາດສານອາຫານແລະຮ່າງກາຍເຕັຍຢູ່ທົ່ວໄປຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ມີການຕິດເຊື້ອກາຝາກ (ແມ້ທ້ອງ) ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ(59%) ຈາກການລາຍງານໃນຊ່ວງຂອງການສຳຫຼວດດ້ານສຸຂະພາບຄັ້ງທຳອິດ. ເຫດຜົນກ່ຽວກັບສະພາບເງື່ອນໄຂທາງດ້ານສຸຂະພາບທີ່ອ່ອນແອນີ້ແມ່ນການຖືກຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງການຮັກສາສຸຂະພາບແລະການສັກຢາວັກແຊງປ້ອງກັນ, ການດື່ມນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳທີ່ບໍ່ໄດ້ຕົ້ມສຸກ, ການປະຕິບັດທາງດ້ານສຸຂະອະນາໄມທີ່ບໍ່ເໝາະສົມແລະການໄດ້ຮັບສານອາຫານທີ່ບໍ່ສົມດຸນ. ໃນເມື່ອກ່ອນໜ້ານີ້, ບໍ່ມີການສະໜອງນ້ຳຫຼືສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ທາງດ້ານສຸຂະອະນາໄມເກີດຂຶ້ນແລະນ້ຳຕ້ອງໄດ້ໄປຕັກເອົາໃນຫ້ວຍຫຼືສາຍນ້ຳທີ່ຢູ່ໃກ້, ຊຶ່ງແມ່ນວຽກທີ່ໃຊ້ເວລາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະຊ້ຳຊາກໃນແຕ່ລະວັນຊຶ່ງຕົ້ນຕໍແມ່ນແມ່ຍິງແລະເດັກນ້ອຍ. ເນື່ອງຈາກວ່າມີບໍ່ພໍເທົ່າໃດໂຮງຮຽນທີ່ຍັງເປີດສອນ, 63% ຂອງປະຊົນໃນເຂດພູພຽງນາກາຍຂາດການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ຊຶ່ງແມ່ນສະຖານະການໜ້າເປັນຫວ່າງຫຼາຍສຳລັບແມ່ຍິງຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ກຶກໜັງສື.

ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ: ຊີວິດການເປັນຢູ່ແມ່ນເໝືອນລັງຊີບ, ໂດຍຢ່າງໜ້ອຍ 55% ຂອງລາຍຮັບ ຄົວເຮືອນແມ່ນປະເພດວັດຖຸສິ່ງຂອງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ສິ່ງທີ່ຜະລິດ, ລ່າສັດຫຼືເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຂອງຄົວເຮືອນ. ມີລາຍງານວ່າລາຍໄດ້ຕໍ່ປີຂອງຜູ້ອາໄສໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ (ມູນຄ່າໃນປີ 1998) 100 ໂດລາຕໍ່ຫົວຄົນ ເມື່ອທຽບກັບ 280 ໂດລາ ສຳລັບປະເທດລາວໃນປີ 1998. ໃນໄລຍະເວລາດຽວກັນ, ການປູກຝັງແລະລ້ຽງສັດເປັນລາຍໄດ້ຕົ້ນຕໍຂອງພວກເຂົາ (46% ແລະ 23% ຕາມລຳດັບ), ໃນຂະນະທີ່ແຫຼ່ງສຳຄັນຕົ້ນຕໍຂອງລາຍໄດ້ທີ່ເປັນເງິນສົດແມ່ນຄ່າແຮງແລະຂາຍເຄື່ອງປະດັບເກົ່າແກ່ເທົ່ານັ້ນ. ລາຍໄດ້ຈາກການຫາປາ (10%), ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແລະສັດປ່າ (8%) ກໍຍັງ ເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບສຳຄັນຂອງການດຳລົງຊີວິດ. ຄອບຄົວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນອາໄສຢູ່ໃນເຮືອນແບບປະຖົມປະຖານດັ້ງເດີມຊຶ່ງເຮັດດ້ວຍໄມ້ແລະໄມ້ປ່ອງຊຶ່ງມີຫຼັງຄາເປັນຫຍ້າ/ໃບໄມ້ຫຼືໄມ້ແປ້ນ. ບໍ່ມີບ້ານໃດມີໄຟຟ້າໃຊ້ ເຖິງແມ່ນວ່າມີບາງຄົວເຮືອນມີຈັກປັ່ນໄຟ ທີ່ໃຊ້ນໍ້າມັນກາຊວນຫຼືນໍ້າມັນແອັດຊັງກໍຕາມ.

ໃນປີ 2006, ປັດໄຈສຳຄັນຂອງການເດີນທາງແມ່ນການຍ່າງ, ລົດຖີບ (ໜຶ່ງຄັນສຳລັບທຸກສອງຄົວເຮືອນ) ແລະ ລົດຈັກ (ໜຶ່ງຄັນສຳລັບທຸກສາມຄົວເຮືອນ). ມີພຽງແຕ່ 9% ຂອງຄົວເຮືອນມີເຮືອ.

ການປ່ຽນແປງແລະສະຖານະການໃນປະຈຸບັນຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ: ແຕ່ລະຄົວເຮືອນຈຳນວນ 1,310 ຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນລ້ວນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກສິ່ງທີ່ປະກອບໃຫ້ໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ສິ່ງນີ້ລວມມີ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ເປັນຂອງສາທາລະນະແລະຂອງຊຸມຊົນ, ເຮືອນທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ເນື້ອແຂງທີ່ມີເລົາຊີມັງຊຶ່ງເຊື່ອມຕໍ່ກັບຕາໜ່າງສາຍໄຟຟ້າ, ດິນປູກຝັງ ແລະ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບປັດໃຈນຳເຂົ້າການຜະລິດລ້າ (ເມັດພັນພືດ, ບຸ່ຍ, ເຄື່ອງມື), ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກວິຊາການເພື່ອພັດທະນາວິຖີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ມີຢູ່ແລະການຫາລ້ຽງຊີບໃໝ່, ພ້ອມທັງ ການຈ້າງງານ ແລະ ການອຸດໜູນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ເພື່ອຮັກສາມາດຕະຖານ ການດຳລົງຊີວິດໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານນັ້ນ.

ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ: ແຕ່ລະຄົວເຮືອນໄດ້ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ມີການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ນ້ຳບາດານປ້ຳດ້ວຍມືໜຶ່ງບ່ອນຕໍ່ຫ້າຫຼັງຄາເຮືອນ ແລະຖັງນ້ຳໜຶ່ງອັນ, ຫ້ອງນ້ຳແບບຖາວອນແບບສ້ວມຊຶມ ແລະບ່ອນເກັບກັກຂອງເສຍ ກໍໄດ້ສ້າງໃຫ້ແຕ່ລະຄົວເຮືອນ. ເສັ້ນທາງທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ໃນທຸກລະດູການກໍໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃຫ້ເພື່ອເຊື່ອມຕໍ່ກັບດິນຂອງສ່ວນບຸກຄົນ, ຕະຫຼາດ, ສຸກສາລາ ແລະສະຖານສຶກສາ.

ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນກໍມີຄວາມໝັ້ນຄົງ: ຜ່ານຂັ້ນຕອນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP), ແຕ່ລະຄົວເຮືອນໄດ້ຮັບທີ່ດິນເນື້ອທີ່ 0.66 ເຮັກຕາເພື່ອປູກຝັງແລະເພີ່ມພິເສດອີກ 0.2 ເຮັກຕາຂອງເນື້ອທີ່ດິນທີ່ມີຊົນລະປະທານ. ເນື້ອທີ່ດິນເພີ່ມຕື່ມຈຳນວນ 2,780 ເຮັກຕາສຳລັບປູກຝັງກໍໄດ້ຈັດສັນໃຫ້ຢ່າງເປັນທາງການພາຍໄຕ້ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນໃຫ້ກັບ 14 ຄຸ້ມບ້ານ. ເນື້ອທີ່ດິນປ່າຜະລິດທັງໝົດຈຳນວນ 17,428 ເຮັກຕາ ໄດ້ຈັດສັນໃຫ້ກັບຊຸມຊົນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນພາຍໄຕ້ການສຳປະທານ 70 ປີ ຊຶ່ງຫາກໍໄດ້ອອກໃບຕາດິນເປັນດິນຂອງຊຸມຊົນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້. ເຂດນ້ຳລົດ

ແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ປະມານ 2-4 ເດືອນ ແລະກາຍເປັນທົ່ງຫຍ້າທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງໃນເວລາທີ່ອາງເກັບນ້ຳມີລະດັບນ້ຳຫຼຸດລົງແລະຫຍ້າເພື່ອລ້ຽງສັດຢູ່ບ່ອນອື່ນຂອງເຂດພູພຽງຂາດແຄນ.

ເພື່ອຄວາມຍືດຢຸ່ນສູງແລະການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍເພື່ອຜະລິດອາຫານແລະສ້າງລາຍໄດ້, **ທ້າເສົາ ຫຼັກເພື່ອຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່** ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມແລະສະໜອງກິດຈະກຳທາງດ້ານການຫາລ້ຽງຊີບທີ່ຫຼາກຫຼາຍແລະແຫຼ່ງລາຍຮັບເຊັ່ນ: ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້/ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແລະການຈ້າງງານທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ. ໃນປີ 2013, ແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນສຸດ (ຄ່າສະເລ່ຍ/ຫົວຄົນ/ເດືອນ ໃນມູນຄ່າຂອງປີ 2013) ແມ່ນມາຈາກການປະມົງ ຈຳນວນ 86,000 ກີບ, ຕໍ່ມາແມ່ນການປູກພືດຜັກຕ່າງໆຈຳນວນ 45,000 ກີບ, ປ່າໄມ້ຈຳນວນ (35,000 ກີບ) ແລະການຈ້າງງານນອກຈາກການເຮັດກະສິກຳ (34,000 ກີບ). ລາຍຮັບແມ່ນແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງລະດັບຂັ້ນທາງດ້ານສັງຄົມ: ຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກມີລາຍໄດ້ເກືອບ 45% ຂອງລາຍໄດ້ທັງໝົດ ຂອງພວກເຂົາມາຈາກການປະມົງ, ໃນຂະນະທີ່ ຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີ ມີແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ຫຼາກຫຼາຍກວ່າ ແລະ ມີລາຍໄດ້ 30% ຂອງລາຍໄດ້ທັງໝົດ ຂອງພວກເຂົາມາຈາກການປະມົງ ແລະ 20% ມາຈາກການເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ.

ການປະມົງຖືວ່າເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບຕົ້ນຕໍໃຫ້ທັງຄົວເຮືອນຮັ່ງມີ ແລະ ທຸກຍາກແລະປະກອບສ່ວນຢ່າງສຳຄັນຍິ່ງຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ລາຍຮັບຈາກການປູກຝັງຫຼຸດລົງຢ່າງໄວວາພາຍຫຼັງ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະໃນປະຈຸບັນນີ້ກັບເພີ່ມຂຶ້ນມາຄືນເນື່ອງຈາກເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງໄດ້ຈັດສັນ ໃຫ້ເພີ່ມຕື່ມໃນຊ່ວງປີ 2011/12. ຮູບແບບຂອງການຜະລິດ ສຳລັບການລ້ຽງສັດໄດ້ປ່ຽນແປງ ໄປຈາກການລ້ຽງຄວາຍເປັນການລ້ຽງງົວແລະຈາກສັດລ້ຽງໃຫຍ່ເປັນການລ້ຽງສັດນ້ອຍ (ໝູ, ໄກ່, ເປັດ ແລະ ແບ້). ຜ່ານມາ, ສັດລ້ຽງຂະໜາດໃຫຍ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການອອມທີ່ສຳຄັນແລະການສຸມໃສ່ການລ້ຽງສັດໃດໜຶ່ງປະຈຸບັນປະກົດເຫັນເປັນຮູບຮ່າງຂຶ້ນ. ປ່າໄມ້ກໍຍັງຄົງມີບົດບາດສຳຄັນຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງ ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂດຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ສະມາຄົມປ່າໄມ້ບ້ານ (VFA) ແລະການຕັດໄມ້ຈຳນວນໃດໜຶ່ງ. ວິສາຫະກິດ ພັດທະນາປ່າໄມ້ຂອງຊຸມຊົນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ກໍເປັນບ່ອນສະໜອງໃຫ້ກັບຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທາງດ້ານແຫຼ່ງຈ້າງງານ, ຊຶ່ງສະໜອງ ເງິນປັນຜົນ ປະຈຳປີແກ່ 6,289 ຂອງຜູ້ຖືຮຸ້ນ.

ກ່ອນມີໂຄງການ, ມີພຽງແຕ່ບໍ່ພໍເທົ່າໃດຄົວເຮືອນໃນເຂດພູພຽງ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການຈ້າງງານທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ. ເຖິງແມ່ນວ່າລາຍຮັບປະເພດນີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ບັນດາຄອບຄົວຮັ່ງມີສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ຫຼາຍກວ່າ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍັງຄົງຈຳກັດສະເພາະແຕ່ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຮ້ານສ້ອມແປງແລະບາງກິດຈະກຳກ່ຽວກັບທັດຖະກຳ ເຊັ່ນ ການຕຳຫຼກກໍຕາມ.

ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ: ການວິເຄາະການສຳຫຼວດເຈັດຄັ້ງກ່ຽວກັບລະບົບການວັດແທກມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ (LSMS) ຊຶ່ງດຳເນີນການສຳຫຼວດໃນລະຫວ່າງປີ

2006 ແລະ 2013 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງວິວັດທະນາການທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງບັນດາຄົວເຮືອນ ແລະ ກຸ່ມລາຍໄດ້. ການສຳຫຼວດ LSMS ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບວ່າບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງການປ່ຽນແປງດ້ວຍຕົວພວກເຂົາເອງແນວໃດ.

ປະຊາຊົນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຄິດວ່າພວກເຂົາມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນ: ໃນປີ 2013, 87% ລາຍງານວ່າ ຊີວິດຂອງພວກເຂົາດີຂຶ້ນກວ່າກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ໂດຍທີ່ 36% ກ່າວວ່າຊີວິດຂອງພວກເຂົາ “ດີກວ່າເກົ່າຫຼາຍ” ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ສິ່ງທີ່ພວກເຂົາຍິນດີທີ່ສຸດ ແມ່ນ: ເຮືອນໃໝ່ຊຶ່ງລວມມີສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ ແລະ ການບໍລິການເຊັ່ນໄຟຟ້າ (92% ຂອງຜູ້ຕອບ); ໂຄງລ່າງພື້ນຖານເຊັ່ນ ຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ສັນຍານໂທລະສັບ (70%). ຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານການສຶກສາ ທີ່ດີຂຶ້ນຢ່າງກວ້າງຂວາງທັງໃນເຂດໝູ່ບ້ານໃໝ່ຂອງພວກເຂົາເອງ ແລະ ໃນເທດສະບານເມືອງບ້ານອຸດົມສຸກໂດຍຜ່ານເສັ້ນທາງທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ທຸກລະດູ ແລະ ມີການບຳລຸງຮັກສາເປັນຢ່າງດີ. ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກທີ່ອາຍຸຕໍ່າກວ່າຫ້າປີກໍຫຼຸດລົງໂດຍສອງເທົ່າຕົວ; ການຕິດເຊື້ອກາຝາກຕ່າງໆ ຫຼຸດລົງສາມເທົ່າຕົວ ແລະ ເປີເຊັນຂອງເດັກນ້ອຍເຕ້ຍແຈ້ທູດລົງ 21%. 90% ຂອງເດັກນ້ອຍທັງໝົດເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນປະຖົມໃນທຸກບ້ານ ແລະ 66% ຮຽນໃນຊັ້ນມັດທະຍົມຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງເມືອງ ແລະ ສອງເຂດທີ່ເປັນໃຈກາງຄື ບ້ານໜອງບົວຄຳທາງພາກເໜືອ ແລະ ບ້ານດອນທາງພາກໃຕ້. ການເຂົ້າຮຽນຂັ້ນມັດທະຍົມຕ້ອງໄດ້ເດີນທາງຈາກບ້ານ ແລະ ຍ້ອນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ ມີພຽງແຕ່ 25% ຂອງເດັກນ້ອຍເຂົ້າຮຽນຂັ້ນມັດທະຍົມ. ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງສະຖານະພາບທາງສັງຄົມຍັງມີຢູ່, ຄົນຮັ່ງມີຂ້ອນຂ້າງໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຫຼາຍກວ່າເມື່ອທຽບກັບເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວທຸກຍາກ. ໃນທາງບວກອີກຢ່າງແມ່ນວ່າເດັກຍິງແມ່ນຂ້ອນຂ້າງໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຄືກັບເດັກຊາຍ ແລະ ອັດຕາການກີກໜັງສືກໍຫຼຸດລົງຢ່າງໄວວາທັງໃນສອງກຸ່ມ.

ການວັດແທກເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ: ລາຍຮັບ, ການຊົມໃຊ້ ແລະ ຊັບສິນແມ່ນຕົວຊີ້ວັດທີ່ນຳມາປະກອບກັນ ແລະ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງວິວັດທະນາການທາງດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ. ທຸກຕົວຊີ້ວັດໄດ້ວັດແທກໂດຍການສຳຫຼວດລະບົບວັດແທກມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຊຶ່ງເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 2006 ແລະ ກວມເອົາເຈັດການສຳຫຼວດ, ຄັ້ງສຸດທ້າຍແມ່ນໄດ້ດຳເນີນການໃນໄຕມາດທຳອິດຂອງປີ 2013 (ມູນຄ່າທີ່ສະໜອງໃຫ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້ແມ່ນເຮັດໃຫ້ເປັນມູນຄ່າປົກກະຕິຂອງປີ 2013, ຍົກເວັ້ນສ່ວນທີ່ມີໝາຍເຫດບອກໄວ້):

- **ການຊົມໃຊ້:** ແມ່ນຕົວຊີ້ວັດຊຶ່ງຕົກລົງກັນໂດຍບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການນ້ຳເທີນ 2 ເພື່ອກຳນົດວ່າເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນບັນລຸຜົນຕາມຄາດໝາຍຫຼືບໍ່. ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນແມ່ນເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກທີ່ກຳນົດໂດຍດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີເລກທີ 201, ປະກາດໃຊ້ໃນເດືອນເມສາ 2012, ແລະ ກຳນົດໄວ້ທີ່ 180,000 ກີບຕໍ່ຫົວຄົນ ແລະ ຕໍ່ເດືອນສຳລັບເຂດຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ. ການຍົກເສັ້ນທຸກຄວາມຍາກຂອງດັດຊະນີລາຄາຜູ້ຊົມໃຊ້ (CPI) ໃຫ້ເປັນຕົວເລກຂອງເດືອນເມສາ 2013, ໃນເວລາທີ່ການຊົມໃຊ້ໄດ້ມີການວັດແທກ, ກໍໄດ້ມີການ

ຕັ້ງເປົ້າໝາຍລາຍຮັບ 186,000 ກີບ. ການປ່ຽນແປງດ້ານການຊົມໃຊ້ຕະຫຼອດຊ່ວງໃລຍະເວລາສາມາດຈັດກຸ່ມເປັນສີ່ໃລຍະຄື:

ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (ບໍ່ມີຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ), ໃລຍະຕົ້ນຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (ໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກການຈ້າງງານ, ໄດ້ຮັບການອຸດໜູນດ້ານອາຫານ, ການປູກພືດຜັກເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າ), ໃລຍະຂ້າມຜ່ານ (ໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກການຄ່ອຍຫຼຸດຜ່ອນການອຸດໜູນດ້ານອາຫານແລະ ການຈ້າງງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ) ແລະ ພາຍຫຼັງທີ່ຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລ້ວ (LSMS 6 ກັບ ການຈ່າຍທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍແມ່ນສິ່ງຜິດທີ່ຈຳກັດ, LSMS 7 ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ອິດທິພົນຈາກປັດໃຈຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງແມ່ນມີໜ້ອຍ).

ການສຳຫຼວດພື້ນຖານເບື້ອງຕົ້ນບໍ່ໄດ້ວັດແທກການຊົມໃຊ້ ເນື່ອງຈາກຮູບແບບລັກສະນະການດຳລົງຊີວິດແມ່ນເພື່ອຄວາມຢູ່ລອດຂອງເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ກ່ອນໜ້າປີ 1998. ຫຼັກຖານອ້າງອີງສຳລັບລະດັບການຊົມໃຊ້ໃນສະພາບເຂດຊົນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ ມີໃນການລາຍງານສຳຫຼວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລາວ ຄັ້ງທີ III, ປີ 2002/03, ແລະ ກໍໄດ້ປະເມີນຄ່າສະເລ່ຍລະດັບການຊົມໃຊ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ຈຳນວນ~300,000 ກີບ/ຄົວເຮືອນ/ເດືອນ ສຳລັບເຂດພາກກາງ ຂອງ ສປປ ລາວ (CPI ໄດ້ດັດປັບໃສ່ປີ 2013).

ຄ່າສະເລ່ຍການຊົມໃຊ້ໃນ **ໃລຍະຕົ້ນຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ** (ປີ 2006-2007) ແມ່ນຈຳນວນ 670,000 ກີບ/ຫົວຄົນ/ເດືອນ. ລະດັບການຊົມໃຊ້ ຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກການຈັດສັນອາຫານ, ການຈ້າງງານສຳລັບ ການພັດທະນາທີ່ດິນ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ, ພ້ອມທັງປ່າໄມ້ແລະການປູກຝັງ ໃນເນື້ອທີ່ດິນເກົ່າແລະດິນໃໝ່.

ການຊົມໃຊ້ໃນ **ໃລຍະຂ້າມຜ່ານ** (ປີ 2008-2009) ຫຼຸດລົງມາທີ່ຈຳນວນ 540,000 ກີບ/ຫົວຄົນ/ເດືອນ ເນື່ອງຈາກ ການຫຼຸດຜ່ອນລົງທາງດ້ານການອຸດໜູນອາຫານແລະການຈ້າງງານ. ການຊົມໃຊ້ເພີ່ມຂຶ້ນອີກເທື່ອໜຶ່ງໃນການສຳຫຼວດ LSMS ຮອບທີ 5 (ປີ 2009) ເຖິງ 6.5 ລ້ານກີບ/ຫົວຄົນ/ປີ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປະມົງທີ່ອຸດົມສົມບູນທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍຫຼັງທີ່ມີການເກັບກຳນ້ຳໃນອ່າງເກັບນ້ຳ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະສັງເກດວ່າພາຍຫຼັງປີ 2009, ຊ່ວງໃລຍະເວລາຂອງການສຳຫຼວດໄດ້ປ່ຽນໄປຈາກຄວາມຖີ່ 10 ເດືອນ ເປັນຊ່ວງເວລາສອງປີ. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ, ວິທີການສຳຫຼວດກໍໄດ້ມີການດັດສົມເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນໃລຍະເວລາຂອງການສຳພາດຈາກເຈັດຊົ່ວໂມງເປັນສອງຊົ່ວໂມງ.

ຄ່າສະເລ່ຍຂອງການບໍລິໂພກໃນລະຫວ່າງການສຳຫຼວດຮອບທີ 6 (ໄຕມາດທຳອິດຂອງປີ 2011) ແມ່ນຈຳນວນ 807,000 ກີບ/ຫົວຄົນ/ເດືອນ ໃນພາຍຫຼັງໃລຍະເວລາການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລ້ວ ເນື່ອງຈາກເປັນຜົນຕໍ່ເນື່ອງຈາກການຈ່າຍເງິນທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍຈຳນວນ

ຫຼາຍສຳລັບເນື້ອທີ່ດິນໄຮ່ນາ, ດົນໄມ້ກິນໝາກແລະຄວາຍ. ການປະມົງທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການສູງສຳລັບໄມ້ທີ່ມີຄຸນຄ່າເຮັດໃຫ້ຕົວເລກການຊົມໃຊ້ຍິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນໃນລະດັບສູງ ຫຼາຍ.

ການສຳຫຼວດຮອບທີ 7 ແມ່ນດຳເນີນການໃນສາມເດືອນທຳອິດຂອງ ປີ 2013 ແລະຜົນໄດ້ ຮັບຄ່າສະເລ່ຍການຊົມໃຊ້ ແມ່ນ 631,000 ກີບ/ທົວຄົນ/ເດືອນ. **ຕົວເລກນີ້ແມ່ນສູງກວ່າເສັ້ນ ທຸກຍາກເຖິງສາມເທົ່າ, ໂດຍມີພຽງແຕ່ 3% ຂອງປະຊາກອນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຢູ່ຕຳກວ່າ ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ.**

- **ລາຍຮັບ:** ແມ່ນຕົວວັດແທກທີ່ສຳຄັນແລະໃນສະພາບທ້ອງຖິ່ນຊົນນະບົດ, ລວມທັງລາຍຮັບທີ່ເປັນ ເງິນສົດແລະລາຍຮັບທີ່ເປັນສິ່ງຂອງທີ່ຜະລິດເອງ. ຕາມຄວາມເປັນຈິງ, ລາຍຮັບໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ແມ່ນໜ້ອຍກວ່າຕົວເລກການລາຍງານແຕ່ກໍຍັງຄົງເປັນຫຼັກຖານອ້າງອີງສຳຄັນເພື່ອເປັນຜົນອ້າງອີງ ລະຫວ່າງຕົວຊີ້ວັດຕ່າງໆກ່ຽວກັບຊີວິດການເປັນຢູ່. ໃນການຄຳນວນລາຍຮັບ ແຕ່ລະຊ່ວງເວລາ ແລະໃຊ້ວິທີການດຽວກັນ, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງແນວໂນ້ມຂອງການດຳລົງຊີວິດ ຕະຫຼອດຊ່ວງໃລຍະເວລາຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.
- **ຊັບສິນ** ເປັນສິ່ງສະໜອງຫຼັກຖານສຳຄັນກ່ຽວກັບການເປັນຢູ່ທີ່ດີທາງດ້ານວັດຖຸເຄື່ອງໃຊ້. ການສຳ ຫຼວດຊ່ວງໃລຍະເວລາ ແຕ່ປີ 2006 -2013 ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ທັງໝົດສີ່ກຸ່ມລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ ໄດ້ມີການສ້າງສາຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊັບສິນ ຂອງພວກເຂົາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງແລະມີມູນຄ່າໃນຄວາມ ໝັ້ນຄົງໃດໜຶ່ງໃນປີ 2013. ກຸ່ມບັນດາຄົວເຮືອນທຸກຍາກພົບວ່າດັດຊະນີມູນຄ່າຊັບສິນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ເພີ່ມຂຶ້ນ 5-8 ເທົ່າ). ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນລົງທຶນໃນຊັບສິນໃໝ່ເຊັ່ນ ອຸປະກອນ ເຄື່ອງໃຊ້ໄຟຟ້າ (ໂທລະສັບມືຖື, ໂທລະພາບ, ຕູ້ເຢັນ, ໝໍ້ທຸງເຂົ້າ ...), ເສື້ອຜ້າ, ເພີນີເຈີແລະ ພາຫະນະ. ການໄດ້ມາຂອງຊັບສິນເຫຼົ່ານີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງຢ່າງສຳຄັນຕໍ່ກັບສະ ພາບການດຳລົງຊີວິດທີ່ປະກົດຂຶ້ນໃນໝູ່ບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນ - ການປະສົມປະສານກັນລະຫວ່າງ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຍຮັບ, ປະກອບກັບການສະໜອງໄຟຟ້າໃຫ້ກັບແຕ່ລະຄົວເຮືອນແລະຖະໜົນ ທຶນທາງທີ່ໄປມາຫາສູ່ໄດ້ທຸກລະດູການ.
- ຈຳນວນເບີເຊັ່ນຂອງຄົວເຮືອນ ທີ່ມີ**ການອອມ** (ໃນຮູບແບບຂອງການຝາກເງິນໃນທະນາຄານ, ຄຳແລະວັດຖຸມີຄ່າ) ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 21% ໃນປີ 2006 ມາເປັນເກືອບ 100% ໃນປີ 2013, ລວມທັງ 97% ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ. ສິ່ງນີ້ຍັງຢືນເຖິງແນວໂນ້ມຂອງການປັບປຸງດີຂຶ້ນທາງ

ດ້ານວັດຖຸເຄື່ອງໃຊ້.

- **ທີ່ສິນ.** ໃນປີ 2013, ຕາມການລາຍງານ ມີ 25% ຂອງຄົວເຮືອນ ມີເງິນກູ້ຕາມສັນຍາໃລຍະເວລາ 12 ເດືອນ ໂດຍຂະໜາດຂອງທີ່ສິນສະເລ່ຍ ແມ່ນ 200,000 ກີບຕໍ່ຫົວຄົນ. 86% ຂອງເງິນກູ້ນັ້ນແມ່ນກູ້ມາຈາກກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານ. ເຖິງແມ່ນວ່າການກູ້ເງິນຈະບໍ່ບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ກົດລະບຽບຂອງກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານໃໝ່ກໍານົດວ່າເງິນກູ້ສາມາດກູ້ໄດ້ສໍາລັບຈຸດປະສົງໃນການຜະລິດຫຼືສໍາລັບເຫດສຸກເສີນເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຈໍານວນເງິນກູ້ບໍ່ເກີນຈໍານວນທີ່ເປັນຮຸ້ນໃນກອງທຶນບ້ານ.

ການປຸງປຸງຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍທີ່ວາງໄວ້ ແລະ ສະຫຼຸບລວມ: ໃນດ້ານເສດຖະກິດແລ້ວ, ເສັ້ນສະແດງທີ່ເປັນພື້ນຖານແລະຂໍ້ມູນໃນແນວຕັ້ງຂອງການສໍາຫຼວດ LSMS ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ເຫັນວ່າ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາທາງດ້ານການຊົມໃຊ້ແລະລາຍຮັບໃນລະຫວ່າງໃລຍະທຳອິດຂອງໂຄງການ ແລະ ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າດ້ານການຊົມໃຊ້ເຖິງລະດັບສູງສຸດໃນປີ 2011. ການເພີ່ມຂຶ້ນດ້ານລາຍຮັບ ແລະ ການບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງສໍາຄັນໃນດ້ານການອອມແລະຊັບສິນຂອງຄົວເຮືອນ.

ຊັບພະຍາກອນກ່ຽວກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ປະຈຸບັນແມ່ນໄດ້ແຈກຢາຍພາຍໃນ ບັນດາຊຸມຊົນຍົກຍ້າຍຈັດສັນຢ່າງເທົ່າທຽມກັນກວ່າແຕ່ກ່ອນການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ຄ່າສະເລ່ຍ ລະດັບການຊົມໃຊ້ ແມ່ນຫຼາຍກວ່າສາມເທົ່າຂອງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ. ລະດັບການຊົມໃຊ້ຂອງ 3% ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ຄາດການໄວ້ ປະຈຸບັນຕໍ່າກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ ຊຶ່ງເປັນເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ. ສາມເປີເຊັນນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທີ່ເຖົ້າແກ່ແລະເສຍອົງຄະຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກໂຄງການຜ່ານການ ໃຫ້ສິ່ງຂອງທີ່ເປັນອາຫານແລະການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການຮັກສາສຸຂະພາບໂດຍໃຫ້ລ້າແລະການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່.

ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິນແລະການອອມ ໄດ້ຍືນຍົງໃນລະດັບທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ; ບັນດາຄົວເຮືອນທຸກຍາກສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງອັດຕາການຊົມໃຊ້ທີ່ຄົງທີ່ແລະປະກົດວ່າໄດ້ຮັບການປ້ອງກັນເປັນຢ່າງດີຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງທາງດ້ານລາຍຮັບ. ໂດຍປຸງປຸງແລ້ວ, ລະດັບການຊົມໃຊ້ສະເລ່ຍຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ເຂດນາກາຍແມ່ນຢູ່ສູງກວ່າຜົນທີ່ພົມເຜີຍແຜ່ ໂດຍທະນາຄານໂລກຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ສໍາລັບປະຊາກອນເຂດພູພຽງຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ (320,000 ເຖິງ 350,000 ກີບ/ເດືອນ ອີງຕາມການສໍາຫຼວດຂອງ PRF SE ປີ 2012).

ຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດ LSMS ສຳລັບປີ 2013 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ 97% ຂອງຄົວເຮືອນທັງໝົດ ໄດ້ບັນລຸຜົນຕາມເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ກໍຢູ່ເທິງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກທີ່ກຳນົດໄວ້ໂດຍລັດຖະບານລາວ.

ສະຫຼຸບວ່າ ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນໄດ້ບັນລຸຜົນສຳເລັດທ້າຍພາຍຫຼັງທີ່ເລີ່ມຕົ້ນໃລຍະເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງການແລະບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນການຕິດຕາມກວດກາຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອແລະການໄດ້ສິດພ້ອມທັງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກແລະສັງຄົມ. ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງແລະການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນເນື້ອທີ່ດິນ, ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແລະການບໍລິການຂອງສາທາລະນະແລະມີສິດສະເພາະໃນການປະມົງແລະເຂດປ່າທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໃຫ້. ບໍລິສັດໄດ້ມອບທຶນຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ເພື່ອບຳລຸງຮັກສາໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ເປັນຂອງສາທາລະນະແລະຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນນັ້ນ. ທັງໝົດເຫຼົ່ານັ້ນແມ່ນຫຼັກຖານສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເມື່ອທຽບກັບສະພາບການກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

1 ພາກສະເໜີ

ໃລຍະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແມ່ນກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາສຳປະທານ (CA) ຊຶ່ງເປັນ “ໃລຍະເວລາຈາກການເລີ່ມຕົ້ນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ແລະ ສິ້ນສຸດລົງໃນເວລາທີ່ຄະນະກຳມະການ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນເພິ່ງພໍໃຈ, ບົນພື້ນຖານການໃຫ້ຄຳແນະນຳຈາກຄະນະຊ່ວຍຊານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ທີ່ວ່າ ຈຸດປະສົງຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະການສະໜອງໃຫ້ກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະສົບຜົນສຳເລັດ”.

ເປົ້າໝາຍໜຶ່ງທີ່ຕ້ອງປະສົບຜົນສຳເລັດກ່ອນສິ້ນສຸດໃລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແມ່ນການບັນລຸເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາສຳປະທານ CA ຄືວ່າ “ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບໃນແຕ່ລະປີຂອງບັນດາຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ລວມທັງລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນສົດແລະເປັນວັດຖຸ, ຕ້ອງໄດ້ບັນລຸໃນຕົ້ນປີທີ 5 ຂອງໃລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (ປີ 2013), ຊຶ່ງແຕ່ລະຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, (... ຢູ່ເທິງ) ຫຼາຍກວ່າ ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກເຂດຊົນນະບົດແຫ່ງຊາດທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນເວລານັ້ນ, ຄຸນໃຫ້ຈຳນວນບຸກຄົນໃນຄົວເຮືອນ.”

ເປົ້າໝາຍນີ້ແມ່ນປະກອບຢູ່ໃນ 1 ໃນ 10 ຈຸດປະສົງທີ່ຕ້ອງປະສົບຜົນສຳເລັດ ເພື່ອສິ້ນສຸດໃລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ຈຸດປະສົງແມ່ນກຳນົດຂຶ້ນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: “ຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນມີຂີດຄວາມສາມາດໃນການສ້າງລາຍຮັບແລະບັນລຸຜົນຕາມເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ, ໂດຍມີການສະໜັບສະໜູນ ຢ່າງພຽງພໍຈາກຝ່າຍຕ່າງໆໃນຊ່ວງໃລຍະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ”. ຈຸດປະສົງເຫຼົ່ານີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເໝືອນລະດັບລາຍຮັບພື້ນຖານ.

ເອກະສານນີ້ມີຈຸດມຸ່ງໝາຍເພື່ອໃຫ້ເຫັນພາບກ່ຽວກັບ ວິວັດທະນາການທາງດ້ານມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນເຂດພູພຽງນາກາຍຈາກປີ 1996/98 ມາຮອດປະຈຸບັນ, ໂດຍສະເພາະໂດຍການປຸງບົດບ່ອນແລະຫຼັງ ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງໂຄງການ. ເອກະສານນີ້ຍັງສະທ້ອນ ໃຫ້ເຫັນພາບຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະຜົນສຳເລັດທີ່ບັນລຸໄດ້ໃນປະຈຸບັນ, ໂດຍສຸມໃສ່ການຜະລິດເພື່ອຫາລ້ຽງຊີບພ້ອມທັງການປ່ຽນແປງທາງດ້ານມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ.

ເອກະສານນີ້ປະກອບດ້ວຍສີ່ພາກຕົ້ນຕໍແລະໜຶ່ງເອກະສານຄັດຕິດ. ພາກທີ 1 ແມ່ນສະເໜີໂດຍຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ພາກທີ 2 ອະທິບາຍກ່ຽວກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງປະຊາຊົນຍົກຍ້າຍຈັດສັນກ່ອນຈະມີການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະອະທິບາຍກ່ຽວກັບລະບົບວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດແລະສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂດຍທົ່ວໄປ. ພາກທີ 3 ແຈ້ງໃຫ້ຊາບກ່ຽວກັບມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນປະຈຸບັນ, ສະຫຼຸບລວມກ່ຽວກັບຕົວກຳນົດສຳລັບການປັບປຸງການຜະລິດເພື່ອດຳລົງຊີວິດແລະສະພາບເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນແລະອະທິບາຍການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້ເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້. ທ້າຍສຸດ, ພາກທີ 4 ໄດ້ໃຫ້ຫຼັກຖານກ່ຽວກັບຂີດຄວາມສາມາດໃນການຫາລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະຜົນສຳເລັດທີ່ບັນລຸໄດ້ທາງດ້ານເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນໂດຍມີການສະໜັບສະໜູນຢ່າງພຽງພໍຈາກຝ່າຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1 ແມ່ນລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບສ່ວນປະກອບໃຫ້ໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

2 ຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ໂຄງການໂດຍຫຍໍ້

2.1 ນ້ຳເທີນ 2, ໂຄງການອຸດສາຫະກຳແລະພັດທະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໃນ ສປປ ລາວ

ດ້ວຍຂີດຄວາມສາມາດ ເຖິງ 1,070 ເມັກກາວັດ, ໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ຕໍ່ນີ້ໄປ ຮຽກວ່າ NT2, ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນງານການສົ່ງອອກໄຟຟ້າ 7,000 ເມັກກາວັດລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ແລະ ໄທ. 95% ຂອງການຜະລິດໄຟຟ້າຂອງນ້ຳເທີນແມ່ນສົ່ງອອກໄປໄທ. ສ່ວນທີ່ເຫຼືອ 5% (80 ເມັກກາວັດ) ສະແດງເຖິງ 20% ຂອງການຊົມໃຊ້ພາຍໃນຂອງ ສປປ ລາວ. ໂຄງການ NT2 ສ້າງລາຍຮັບ 2 ຕື້ໂດລາ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານລາວ ຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາ 25 ປີສຳປະທານ. ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດສັນລາຍຮັບນີ້ເພື່ອພັດທະນາຂະແໜງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ເສັ້ນທາງໃນເຂດຊົນນະບົດ, ການສະໜອງ ໄຟຟ້າໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ແຜນງານການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເປັນການປະກອບສ່ວນ ໃນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ໃນ ສປປ ລາວ¹¹.

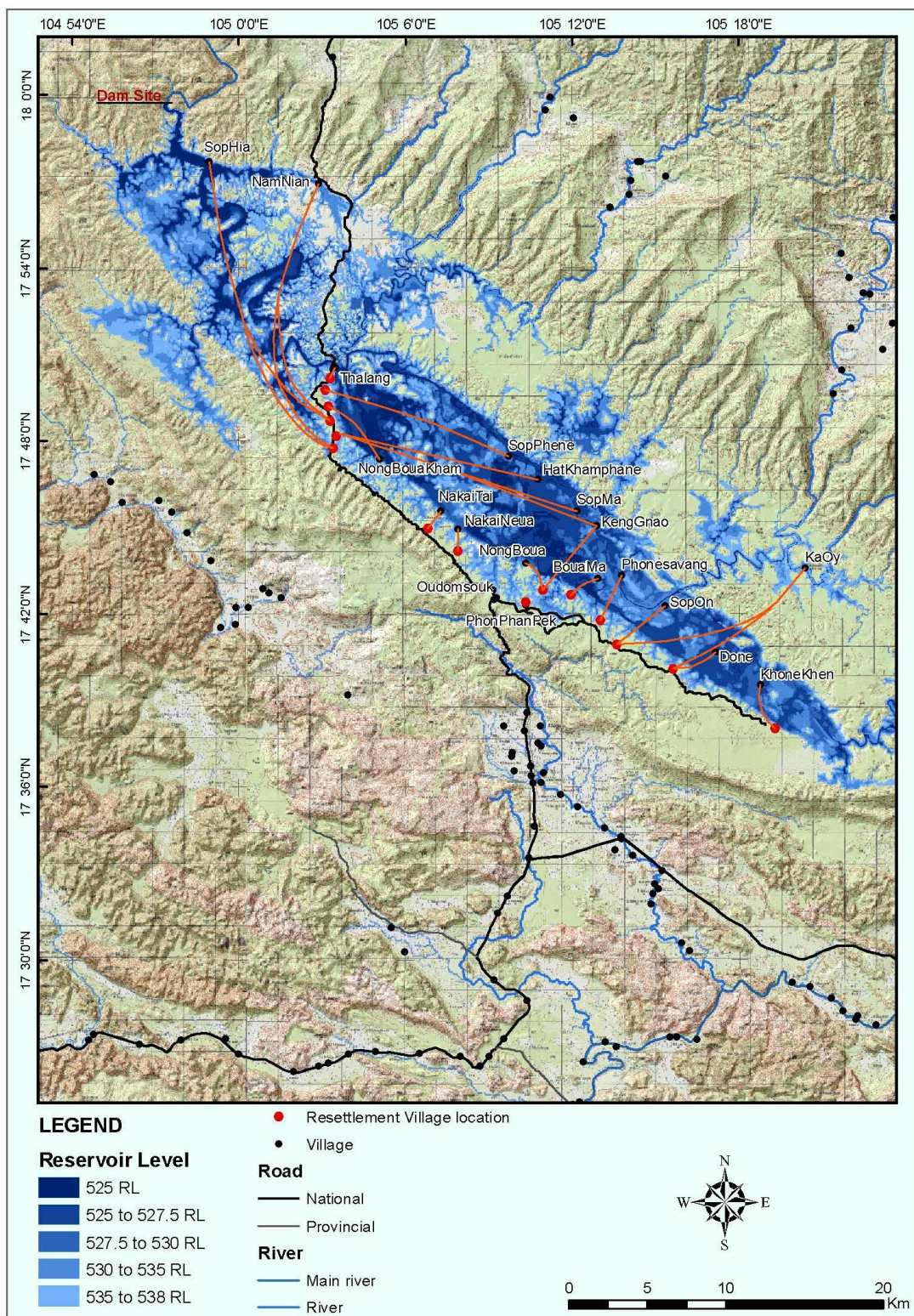
ໃນຂະນະທີ່ໂຄງການນີ້ ປະກອບສ່ວນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃຫ້ກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດມະຫາພາກຂອງປະເທດ, ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງໃກ້ຊິດຕໍ່ກັບ:

ກ.) “ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີທາງດ້ານສັງຄົມ ຂອງບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນເຂດໂຄງການ.”
ພັນທະທີ່ຈະແຈ້ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາສຳປະທານ: ໂຄງການ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງພຽງພໍເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດ ທາງດ້ານລາຍຮັບຂອງພວກເຂົາກໍໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ;

ຂ.) ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ: ໂຄງການໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງເຂດອ່າງໂຕ່ງ: 4,000 ກມ² ຂອງເຂດສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳເທີນ ນາກາຍ (NTPC ຈ່າຍ 1 ລ້ານໂດລາຕໍ່ປີຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາ 30 ປີຂອງການກໍ່ສ້າງແລະດຳເນີນງານ, ພ້ອມທັງການເສີມຂະຫຍາຍໂດຍອີງຕາມສຸດທີ່ ສັນຍາສຳປະທານ CA ໄດ້ກຳນົດໄວ້). ແຜນການດຳເນີນງານ ແລະຂອບວຽກການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແລະສັງຄົມ ສະບັບທີສອງ (SEMFOP II)⁷ ໄດ້ວາງທິດທາງໄລຍະການດຳເນີນງານຫ້າປີ ຊ່ວງທີສອງ ສຳລັບອົງການປົກປັກຮັກສາຄຸ້ມຄອງເຂດອ່າງໂຕ່ງ (WMPA). ສິ່ງນີ້ ແມ່ນການລວມເຂົ້າກັນລະຫວ່າງຂອບວຽກການຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງເຂດອ່າງໂຕ່ງ ທີ່ເປັນຂໍ້ກຳນົດໃນ CA ແລະເນັ້ນໜັກໃຫ້ເຫັນເຖິງບົດບາດທີ່ປ່ຽນແປງໄປ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ WMPA, ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການກຳນົດຄືນໃໝ່ໃນດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 471 ໃນປີ 2011. ຫຼາຍມາດຕະການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມອື່ນກໍເກີດມີຂຶ້ນ, ທ່າມກາງມາດຕະການອື່ນໆ ເພື່ອອະນຸລັກ ຄຸນະພາບຂອງນ້ຳ ແລະ ເພື່ອປ້ອງກັນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນເຂດລຸ່ມເຂື່ອນ-ເຮືອນຈັກ.

ເອກະສານສະບັບນີ້ ແມ່ນສຸມໃສ່ ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດແລະສັງຄົມຂອງໂຄງການຕໍ່ກັບບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ, ຊຶ່ງອາໄສຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ໃນກຸ່ມບ້ານຕ່າງໆ ຊຶ່ງປະຈຸບັນກາຍເປັນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳ. ບ້ານອຸດົມສຸກ ແລະ ໂພນພັນແປກ, ພ້ອມກັບບາງຄົວເຮືອນຈຳນວນໜ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຄົວເຮືອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຂດເນື້ອທີ່ ດິນຂອງໂຄງການທັງໝົດ

(ຜົນກະທົບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກໍ່ສ້າງ), ອ່າງໂຕ່ງແລະເຂດລຸ່ມເຂື່ອນ-ເຮືອນຈັກ ຕາມລ່ອງນ້ຳເທີນ ແລະ ເຊບັງໄຟບໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂອບເຂດເອກະສານນີ້.

ຮູບພາບ 1: ສະຖານທີ່ຂອງໝູ່ບ້ານເກົ່າ ແລະ ໃໝ່:

ໝູ່ບ້ານທີ່ຍ້າຍໄປຢູ່ໃກ້ເຂດອ່າງເກັບນ້ຳໃໝ່ - ອີງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນເອງ - ໄປຈົນຮອດຝັ່ງຕາເວັນຕົກດ້ານໃຕ້ຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ, ລະຫວ່າງໜຶ່ງ ແລະ ສາມກິໂລແມັດ ຈາກສະຖານທີ່ດັ້ງເດີມ⁴.

ຫ້ອງທີ 1: ຮູບແບບຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະເປົ້າໝາຍດ້ານລາຍຮັບຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

- ຊາວບ້ານ 6,289 ຄົນ, 1,310 ຄົວເຮືອນ ທີ່ອາໄສດຳລົງຊີວິດ ໃນ 17 ກຸ່ມບ້ານໄດ້ຮັບການຈັດສັນທີ່ຢູ່ຄືນໃໝ່.
- ບ້ານອຸດົມສຸກ, ບ້ານທີ່ເປັນສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງເມືອງ ແລະ ໂພນປ່າແປກຊຶ່ງເປັນທີ່ຕັ້ງວິສາຫະກິດປ່າໄມ້ຂອງລັດ, ເປັນໝູ່ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແຕ່ວ່າພຽງແຕ່ 107 ແລະ 62 ຄົວເຮືອນຕາມລຳດັບມີສະຖານະພາບເປັນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.
- ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທັງໝົດຊຶ່ງດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍກ່ອນການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແມ່ນຖືວ່າເປັນ "ຄົນຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ" ອີງຕາມມາດຖານຂອງທະນາຄານໂລກທີ່ລະບຸໄວ້ໃນຄຳສັ່ງແນະນຳການດຳເນີນງານ 4.20. ມາດຕະການພິເສດແມ່ນເຫັນໄດ້ລ່ວງໜ້າແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນສຳລັບບັນດາຊົນເຜົ່າແລະ ບຸກຄົນທີ່ທຸກຍາກ.
- ໃນເວລາເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ, ລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນໂດຍສະເລ່ຍໃນເຂດພູພຽງຄາດຄະເນໄວ້ແມ່ນຈຳນວນ ~110,000 ກີບຕໍ່ເດືອນ. ຕາມການຄາດຄະເນ 50% ຂອງປະຊາກອນໃນເຂດພູພຽງນາກາຍຖືກຈັດໃນປະເພດທຸກຍາກ (38%) ຫຼື ທຸກຍາກຫຼາຍ (12%) ໃນປີ 2008¹.
- ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ: 186,000 ກີບ/ຄົນ/ເດືອນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ*¹. ຕົວເລກນີ້ສອດຄ່ອງກັບຕົວເລກ 1,490 ໂດລາຕໍ່ຄົວເຮືອນຕໍ່ປີ, ອີງໃສ່ຂະໜາດຂອງຄົວເຮືອນໂດຍສະເລ່ຍມີສະມາຊິກ 5.2 ຄົນ¹ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນ 7.800 ກີບຕໍ່ 1 ໂດລາ.

2.2 ຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນອີງຕາມມາດຕະຖານສາກົນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍປົກປ້ອງທາງດ້ານສັງຄົມແລະສິ່ງແວດລ້ອມ

ໂຄງການ NT2 ແມ່ນໂຄງການທີ່ຊັບຊ້ອນ ຊຶ່ງໄດ້ແກ້ໄຂ ແລະ ຈຳກັດຜົນກະທົບ ໃຫ້ໜ້ອຍສຸດ ຈາກໂຄງການຕໍ່ກັບປະຊາຊົນ ແລະ ລະບົບນິເວດຢ່າງເປັນລະບົບ ເພື່ອປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງ ຕາມສັນຍາສຳປະທານ. ແຜນການພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປະເມີນຜົນສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ອອກແບບເພື່ອແນໃສ່ ການພັດທະນາທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໂດຍປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານການປົກປ້ອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ສາກົນ (ທະນາຄານໂລກແລະທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ).

ຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນສາມາດຈັດລວມເຂົ້າກັນເປັນສາມໂລຍະກວ້າງໆ (ໂດຍມີການຄວບຄຸມເລັກນ້ອຍລະຫວ່າງໂລຍະເວລາ) ດັ່ງນີ້:

- I. ໂລຍະການປຶກສາຫາລື, ການອອກແບບ ແລະ ການວາງແຜນ
- II. ການຍົກຍ້າຍຕົວຈິງ

^{*1} ສຳລັບການປະເມີນເປົ້າໝາຍຄົວເຮືອນ, ຄະນະກຳມະການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ NTPC ຕົກລົງກັນເພື່ອຍົກເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກຈາກ 180.000 ກີບ/ຄົນ/ເດືອນ ຈາກລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດ ເລກທີ 201 ຂອງເດືອນເມສາ 2012. NTPC ແລະລັດຖະບານລາວໄດ້ຕົກລົງຮ່ວມກັນເພື່ອເພີ່ມລະດັບຕົວເລກດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນ 186.000 ກີບ ໃນປີ 2013, ໂດຍໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບເງິນເຟີ້.

III. ການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່

ການປົກສາຫາລືແລະການວາງແຜນ ເລີ່ມແຕ່ຕົ້ນປີ 1996 ໃນເວລາທີ່ໄດ້ດຳເນີນການສຶກສາທີ່ເປັນພື້ນຖານທຳອິດແລະການເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ

ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ແລະຮູບແບບຂອງວັດທະນະທຳ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ລວມມີການສຳຫຼວດທີ່ເປັນລາຍລະອຽດແລະການສຶກສາກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍແລະຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ. ໃລຍະການວາງແຜນແລະປົກສາຫາລືໄດ້ເຮັດໃຫ້

ເກີດມີແຜນການພັດທະນາທາງດ້ານສັງຄົມ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຮອງຢ່າງເປັນທາງການ ໂດຍລັດຖະບານລາວ ໃນຕົ້ນປີ 2005.

ການຍົກຍ້າຍຕົວຈິງ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຈາກບ້ານທົດລອງທຳອິດໃນປີ 2004. ໃນປີ 2006, ກຸ່ມທຳອິດມີ 9 ບ້ານ ໄດ້ຍົກຍ້າຍເຂົ້າບ່ອນພັກອາໄສຊົ່ວຄາວດ້ວຍເຫດຜົນທາງດ້ານຄວາມປອດໄພ ເພື່ອປ້ອງກັນຊາວບ້ານຈາກຜົນກະທົບທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ຈາກນ້ຳໄຫຼຍ້ອນກັບຄືນຈາກການຕັ້ງເຂື່ອນເກັບກັກນ້ຳ. ກຸ່ມໝູ່ບ້ານທີສອງແມ່ນຍົກຍ້າຍໃນລະດູແລ້ງຂອງປີ 2007/08 ແລະທັງໝົດ 17 ບ້ານ ກໍໄດ້ຍົກຍ້າຍພາຍໃນເດືອນພຶດສະພາ 2008 ເຂົ້າໄປຢູ່ເຮືອນໃໝ່ຂອງພວກເຂົາ.

ການພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຄຸ້ມຄອງກັນກັບການຍົກຍ້າຍຕົວຈິງ ໃນເວລາທີ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນເຮັດສວນຄົວໃໝ່ແລະທີ່ດິນທີ່ຈັດສັນໃຫ້. ພາຍຫຼັງການເລີ່ມເກັບກັກນ້ຳໃນອ່າງເດືອນມິຖຸນາ ປີ 2008, ທັກສະໃນການດຳລົງຊີວິດທາງດ້ານການປະມົງກໍໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ທັກສະທີ່ມີຢູ່ທາງດ້ານການປູກຝັງແລະລ້ຽງສັດກໍໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອ ທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການຈາກໂຄງການ ແລະ ພະນັກງານຂອງລັດຖະບານ.

ຫຼັກໝາຍ

ໃລຍະເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຍັງຄົງສືບຕໍ່ມາຮອດປະຈຸບັນ. ລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບສາມໃລຍະນັ້ນແມ່ນລະບຸໄວ້ໃນຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້:

ໃລຍະການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ	ເວລາ	ບາດກ້າວສຳຄັນ
ການລະບຸ / ການປົກສາຫາລື ແລະ ອອກແບບໂຄງການ	ຈາກປີ 1996	ເລີ່ມຕົ້ນການປົກສາຫາລືກັບບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ການແລກປ່ຽນຄຳຄິດເຫັນແລະບັນດາຄວາມລະອຽດອ່ອນຕໍ່ກັບບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ
	2000	ສ້າງເຂດສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳເທີນ-ນາກາຍ ເນື້ອທີ່ (4000 ກມ ²), ຊຶ່ງເປັນອ່າງໂຕ່ງຂອງໂຄງການ

	2002	ຮ່າງທຳອິດຂອງສັນຍາສຳປະທານ
	ທ້າຍປີ 2004	ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ 30 ຄົວເຮືອນ ໄປຍັງບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນໜອງບົວສາທິດ
	ກໍລະກົດ 2005	ຮັບຮອງແຜນການພັດທະນາທາງດ້ານສັງຄົມ (SDP) ແລະການປົດການລະດົມດ້ານການເງິນ: ເລີ່ມຕົ້ນການກໍ່ສ້າງໂຄງການແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ SDP
ການຂ້າມຜ່ານ ແລະ ການ ຍົກຍ້າຍຕົວຈິງ	2005	ສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມປ່າໄມ້ຊາວບ້ານ (VFA)
	2005	ອອກແບບແຜນພັດທະນາບ້ານ, ກຳນົດລາຍລະອຽດແຜນຜັງບ້ານແລະການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.
	ເມສາ 2006	ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຂອງກຸ່ມທຳອິດ 9 ບ້ານ ຕາມເຂດນ້ຳເທີນດ້ານເທິງຂອງເຂດເຂື່ອນໄຟຟ້າ. ຊາວບ້ານໄດ້ຍົກຍ້າຍທຳອິດໄປຍັງບ່ອນພັກອາໄສຊົ່ວຄາວໃນຂະນະທີ່ມີການກໍ່ສ້າງທາງດ້ານວິສາວະກຳ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເບື້ອງຕົ້ນຂອງເຂດເຂື່ອນໄຟຟ້າອ້ອມຮອບແລວສາຍຫ້ວຍທີ່ເປັນທຶນຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ມີການຍົກຍ້າຍທັນທີເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພຂອງເຂົາເຈົ້າ. ບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດກໍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານອາຫານ ແລະ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນອື່ນກໍໄດ້ຮັບການຈ້າງເຮັດວຽກຂອງແຜນງານອາຫານ ເພື່ອງານໃນການບຸກເບີກເຂດບ້ານແລະບ່ອນເຮັດສວນ.
	2008	ສຳເລັດການສ້າງຝາກັນເຂື່ອນນາກາຍ (ເມສາ ປີ 2008). ກຸ່ມໝູ່ບ້ານທີສອງ ກໍໄດ້ຍົກຍ້າຍເຂົ້າໄປໃນເຮືອນໃໝ່ໂດຍກົງໃນໝູ່ບ້ານທີ່ຈັດສັນໄວ້ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2008. ຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນທັງໝົດແມ່ນຢູ່ໃນບ່ອນພັກອາໄສຖາວອນໃນທ້າຍປີ 2008. ອ່າງເກັບນ້ຳນາກາຍເນື້ອທີ່ 450 ກມ ² ໃກ້ກັບລະດັບນ້ຳເຕັມອ່າງໃນທ້າຍປີ 2008. ປະສິດທິຜົນສູງຂອງອ່າງເກັບນ້ຳເຮັດໃຫ້ເກີດມີການຫາປາໄດ້ຮັບຜົນດີໃນເບື້ອງຕົ້ນ.
ການພັດທະນາ ຊີວິດການເປັນຢູ່	2008	ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບເຮືອຫາປາແລະອຸປະກອນຕ່າງໆໃນເດືອນທັນວາ
	2009	ເຮືອນໃໝ່ພ້ອມໄຟຟ້າ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງຊຸມຊົນກໍເກີດມີ. ບັນດາໂຮງຮຽນ ແລະສຸກສາລາພ້ອມອຸປະກອນ, ເຮືອນພັກສຳລັບຄູສອນ ແລະພະນັກງານທີ່ເບິ່ງແຍງດ້ານສຸຂະພາບ, ສິ່ງປຸກສ້າງຂອງຊຸມຊົນແລະບໍ່ນ້ຳບາດານກໍໄດ້ສ້າງສຳເລັດ. ການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມການປະມົງບ້ານ (VFG), ກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການປະມົງສີ່ສະບັບໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແລະເຊັນໂດຍທ່ານເຈົ້າແຂວງແຂວງຄຳມ່ວນສຳລັບແຕ່ລະບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນ 16 ບ້ານ. ຮ່າງແຜນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມກໍໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແລະປຶກສາຫາລືແລກປ່ຽນກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ. ແຜນງານອາຫານເພື່ອງານກໍໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ, ບັນດາຄົວເຮືອນດ້ອຍໂອກາດທີ່ທຸກຍາກຍັງສືບຕໍ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານອາຫານ. ການສົ່ງມອບສຳເນົາໃບຢັ້ງຢືນທີ່ດິນສຳລັບເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງແບບຖາວອນຈຳນວນ (0.66 ເຮັກຕາ).

	2010	ເສັ້ນທາງເຂົ້າຫາບ້ານກໍໄດ້ສຳເລັດແລະທຸກບ້ານກໍສາມາດເຂົ້າເຖິງຊົນລະປະທານ. VFA ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເປັນວິສາຫະກິດລວມໝູ່ຈຳກັດໂດຍຜູ້ຖືຮຸ້ນ 6,289 ຄົນ. ກອງປະຊຸມຄະນະກຳມະການບໍລິຫານຂອງ VFA ຄັ້ງທຳອິດແລະການຈ່າຍເງິນປັນຜົນສຳລັບປີ 2009 ແລະ 2010. ການຈ່າຍເງິນທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍສຳລັບເນື້ອທີ່ດິນນາແລະຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກຕ່າງໆ.
	2011	ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP) ແລະການຈັດສັນເນື້ອທີ່ດິນ ເພື່ອລະບຸເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງເພີ່ມຕື່ມແລະເພື່ອກຳນົດເຂດຊາຍແດນບ້ານແລະທີ່ດິນຂອງ VFA. ເງິນທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ກັບບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນສຳລັບຄວາມເສຍຫາຍຄວາຍຈຳນວນ 555ໂຕ. ການປັບປຸງຈາກກອງທຶນໝູນວຽນເປັນ ກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານສຳລັບທຸກກຸ່ມບ້ານ. ປັບປຸງສິດທິໄດ້ຮັບຂອງຊຸມຊົນທີ່ຍັງເຫຼືອເຂົ້າເປັນຮຸ້ນທີ່ເປັນທຶນຂອງສິນເຊື້ອບ້ານ. ຄວາມພະຍາຍາມທຳອິດຂອງການສ້າງແຜນພັດທະນາບ້ານ.
	2012	ປັບປຸງການຈັດຕັ້ງຂອງ NRO ເປັນໂຄງການພັດທະນາຊຸມຊົນແບບຍືນຍົງສຳລັບເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍ. ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານໃນທຸກກຸ່ມບ້ານ. ການໃຫ້ເງິນສົດແທນການໃຫ້ອຸປະກອນແລະເຄື່ອງມືປູກຝັງ.
	2013	ສົ່ງມອບໃບຕາດິນທີ່ເປັນຂອງຊຸມຊົນສຳລັບເນື້ອທີ່ດິນທີ່ເປັນປ່າແລະເນື້ອທີ່ດິນເພີ່ມຕື່ມ. ໄດ້ສະໜອງເງິນສົດທຽບເທົ່າກັບການໃຫ້ເຮືອຈຳນວນເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານ. ການສ້າງແຜນພັດທະນາບ້ານໂດຍມີກິດຈະກຳຕ່າງໆ ດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ເປັນລາຍລະອຽດ. ການວັດແທກເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ, ຫ້າປີພາຍຫຼັງທຸກບ້ານໄດ້ຍົກຍ້າຍແລ້ວ.

ຫລາກຫລາຍແນວທາງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍ ຈຳນວນ 1,310 ຄົວເຮືອນ. ມາດຕະການຈຳກັດຜົນກະທົບ ແລະໂອກາດໃນການພັດທະນາ ເພື່ອສ້າງຊີວິດການເປັນຢູ່ຄືນໃໝ່ຢ່າງຍືນຍົງແລະບັນລຸລະດັບລາຍຮັບແລະການຊົມໃຊ້ສູງກວ່າລະດັບທີ່ມີຢູ່ກ່ອນມີໂຄງການ. ໂຄງການໄດ້ສະໜອງຊັບສິນຫຼາຍຢ່າງປະສົມປະສານກັນ, ການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ແລະ ຕາໜ່າງສະຫວັດດີການສັງຄົມລົງເຄາະເພື່ອຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ, ການສ້າງຕັ້ງການຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າຈາກພາຍນອກ ແລະ ເປັນອິດສະຫຼະກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍຕ່າງໆແລະການດັດປັບແຜນງານດ້ານການດຳລົງຊີວິດ. ກຸ່ມທີ່ເບິ່ງລວມຮັບປະກັນວ່າຂະບວນການມີຄວາມສົມບູນແບບ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳແກ້ໂຄງການຢ່າງສະຫລຽວສະຫລາດ. ແນວທາງທີ່ຫລາກຫລາຍລວມມີ ຫ້າເສົາຫຼັກ ເພື່ອຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ ຄື: ການເຮັດນາ-ສວນ, ການປະມົງ, ການລ້ຽງສັດ, ປ່າໄມ້, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ.

☛ ການຈ່າຍເງິນສົດເພື່ອທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍສຳລັບການສູນເສຍທີ່ດິນ, ຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ ແລະ ສັດລ້ຽງ;

- ☞ ຕາໜ່າງປົກປ້ອງຜູ້ດ້ອຍໂອກາດໄດ້ຮັບການອອກແບບເພື່ອຊ່ວຍຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈຳເປັນຢ່າງແທ້ຈິງຂອງຜູ້ທຸກຍາກ, ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຕີລາຄາຕໍ່ຕໍ່ກັບສາຍພົວພັນຂອງຄອບຄົວທີ່ເປັນປະເພນີປະຕິບັດຜ່ານມາຫຼືສ້າງແນວຄິດຕິຖອຍຕໍ່ກັບການສ້າງຊີວິດການເປັນຢູ່ໃໝ່. ຕາໜ່າງປົກປ້ອງຜູ້ດ້ອຍໂອກາດແມ່ນໃຫ້ແກ່ທຸກຄົວເຮືອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານເພື່ອຊ່ວຍບັນດາ ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປັບເຂົ້າກັບສະພາບຊີວິດການເປັນຢູ່ໃໝ່ ແລະຮັບຄວາມສ່ຽງ(ເຊັ່ນວ່າ ການປ່ຽນແປງວິທີການປະຕິບັດດ້ານການປູກຝັງ) ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອສ້າງຊີວິດໃໝ່;
- ☞ ເຮືອນ, ສິ່ງປຸກສ້າງຂອງຊຸມຊົນແລະໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງບ້ານອື່ນໆໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍນຳໃຊ້ແຮງງານທີ່ມີໃນບ້ານແລະແຮງງານເສີມຕື່ມທີ່ຈຳເປັນບົນພື້ນຖານການເຮັດວຽກເພື່ອແລກເຂົ້າກິນ;
- ☞ ອົງປະກອບຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພີ່ມຕື່ມໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໂດຍບັນດາຜູ້ຮັບເໝົາຕໍ່, ເຊັ່ນ: ການສ້າງນ້ຳບາດານ, ການກະຢາຍຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ, ລະບົບຊົນລະປະທານແລະສິ່ງປຸກສ້າງພິເສດຕ່າງໆ;
- ☞ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ແລະຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມເພື່ອ (a) ສ້າງຄວາມເໝາະສົມແລະດຸ່ນດ່ຽງຂອງປ່າໄມ້ແລະເຂດດິນນຳໃຊ້ເພື່ອຜົນຮັບທີ່ຍືນຍົງແລະການດຳລົງຊີວິດແບບປະສົມປະສານຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍແລະ (b) ເພື່ອການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນດິນແລະປ່າໄມ້ ໂດຍເປັນທຳຂອງສະມາຊິກຊຸມຊົນຜູ້ຍົກຍ້າຍ;
- ☞ ການສະໜອງແຜນງານສາທາລະນະສຸກຢູ່ໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນສຸມໃສ່ການປ້ອງກັນພະຍາດ, ສຸຂະພາບແມ່ແລະ ເດັກ;
- ☞ ແຜນງານສົ່ງແວດລ້ອມລວມທັງການປ້ອງກັນສັດປ່າແລະປ່າໄມ້, ຄຸນະພາບນ້ຳ ແລະ ການຕິດຕາມອາຍສກາສເຮືອນແກ້ວ, ແລະການສຶກສາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ; ແລະ
- ☞ ການສຳຫຼວດລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແລະການເກັບກູ້.

3 ສະພາບການຜ່ານມາຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

ເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນນ້ຳເທີນ 2 ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ເທິງພູພຽງລະຫວ່າງສາຍພູຫຼວງ, ຊຶ່ງກຳນົດເຂດຊາຍແດນລະຫວ່າງສປປ ລາວ ກັບ ຫວຽດນາມ, ແລະເຂດທົ່ງພຽງທີ່ຮາບຍາວຢຽດເຖິງແມ່ນ້ຳຂອງແລະຊາຍແດນກັບປະເທດໄທ. ພູພຽງແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງເມືອງນາກາຍຊຶ່ງຂຶ້ນກັບແຂວງຄຳມ່ວນ, ຈົນມາຮອດຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ໄດ້ຖືກຈັດເຂົ້າໃນກຸ່ມຂອງເມືອງທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດຂອງ ສປປ ລາວ ⁴.

ການສຶກສາເຂດນາກາຍ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນປະຫວັດຍາວນານຂອງການອົບພະຍົບຍົກຍ້າຍ⁵ ຊຶ່ງເກີດຈາກສະພາບເງື່ອນໄຂພາຍໃນ ເຊັ່ນ: ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ, ການຊອກຫາສະພາບເງື່ອນໄຂເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ ກ່ວາ (ດິນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ສັດປ່າ) ແລະປັດໃຈພາຍນອກ ເຊັ່ນ: ການເຂົ້າມາຮຸກຮານ ແລະ ຄອບຄອງແຂວງຄຳມ່ວນຂອງໄທໃນຕົ້ນສັດຕະວັດທີ 19, ໄລຍະທີ່ເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນຂອງຝຣັ່ງ, ການເຂົ້າມາຮຸກຮານແລະຄອບຄອງຂອງຍີ່ປຸ່ນໃນລະຫວ່າງປີ 1945 ແລະ 1946 ແລະ ສົງຄາມອິນດູຈີນຈົນຮອດປີ 1973. ເຂດພູພຽງນາກາຍທີ່ຕັ້ງຕາມເສັ້ນທາງໂຮ່ຈິມິນ ໄດ້ຖືກຖິ້ມລະເບີດຢ່າງມະຫາສານໃນລະຫວ່າງສົງຄາມ ອາເມລິກາ-ຫວຽດນາມ.

“ຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ”: ທຸກຊົນເຜົ່າທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດໂຄງການແມ່ນຈັດເປັນ “ຄົນຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ” ໂດຍ ມາດຕະການນະໂຍບາຍປົກປ້ອງທາງດ້ານສັງຄົມຂອງທະນາຄານໂລກ. ບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າຖືວ່າ “ມີຄວາມສ່ຽງ” ແມ່ນເຜົ່າບຣູ (Brou) (39%), ເຜົ່າອາເຮີ (10%) ແລະພົງ/ໂຍ້ຍ (5%)³.

3.1 ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍເພື່ອແກ້ໄຂໄພພິພັດຈາກທຳມະຊາດ, ນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ຈຳກັດທີ່ສຸດແລະຈຳກັດຄວາມສ່ຽງ³.

ໂດຍປະເພນີປະຕິບັດຜ່ານມາ, ສຳລັບບັນດາຊຸມຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ, ການປູກຝັງແບບຖາງ ປ່າເຮັດໄຮ່ໂດຍໝູນວຽນໃນເຈັດປີແມ່ນປັດໃຈພື້ນຖານຂອງການຫາລ້ຽງຊີບເພື່ອຢູ່ລອດ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການ ປູກເຂົ້າແມ່ນບໍ່ໄດ້ດີແລະການຂາດແຄນເຂົ້າກິນແມ່ນມີການບັນທຶກໃນທຸກບ້ານ. ມີພຽງແຕ່ບາງຄົວເຮືອນທີ່ມີ ຖານະດີໃນໝູ່ບ້ານທີ່ຮັ່ງມີທີ່ສຸດ ຕົ້ນຕໍກໍແມ່ນບ້ານນາກາຍໃຕ້, ນາກາຍເໜືອ ແລະ ບ້ານດອນ ຊຶ່ງສາມາດປູກ ເຂົ້າໃນທົ່ງນາໄດ້. ບາງຄົວເຮືອນກໍບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງດິນທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປູກເຂົ້າ. ຜົນຜະລິດເຂົ້າໂດຍສະເລ່ຍ⁴ ແມ່ນປະມານ 0.8 ໂຕນ/ຮຕສຳລັບເຂົ້າໄຮ່ ແລະ 1.5 ເຖິງ 2.0 ໂຕນ/ຮຕສຳລັບເຂົ້ານາ. ຄາດວ່າ 500 ຮຕ ຂອງເຂົ້າໄຮ່ແມ່ນປູກແບບປະປ່ອຍຕາມທຳມະຊາດ, ໂດຍດິນບໍ່ອຸດົມສົມບູນ, ມີນ້ຳຖ້ວມແລະແຫ້ງແລ້ງເລື້ອຍໆ ພ້ອມທັງຂາດເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝ⁵. ມີຜັກບາງຊະນິດ ກໍໄດ້ປູກໃກ້ກັບເຮືອນແລະອາດລວມມີຜັກກະລຳປີ, ໝາກແຕງ, ໝາກເລັ່ນ, ສາລີແລະໝາກອື່ນ¹⁰.

ຮູບພາບ 2: ການປູກຝັງແບບຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

ຊາວບ້ານຫາປາໃນນ້ຳເທີນແລະຕາມສາຂາຕ່າງໆ, ລ່າສັດເພື່ອເປັນອາຫານແລະເກັບຜະລິດຕະພັນພືດເພື່ອຊົມໃຊ້ໃນແຕ່ລະວັນແລະຮັກສາໄວ້ກິນໃລຍະຍາວ.

ຮູບພາບ 3: ການຫາປາ ແລະ ການລ່າເນື້ອ, ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

ການລ້ຽງສັດໂດຍຮີດຄອງປະເພນີແລ້ວເປັນປັດໄຈສຳຄັນເພື່ອສະສົມຄວາມມັ່ງຄັ່ງໃນກັບຄົວເຮືອນແທນທີ່ຈະເປັນບັນດາກິດຈະກຳທາງດ້ານເສດຖະກິດແລະການຜະລິດ, ຊຶ່ງສັດລ້ຽງສາມາດຂາຍໄດ້ໄວ ເວລາທີ່ຈຳເປັນ. ເວົ້າອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ອາຫານໄດ້ມີການເກັບຮັກສາໄວ້ເພື່ອສະຫວັດດີການແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງຄອບຄົວ, ແຕ່ບໍ່ມີສ່ວນເກີນ.

3.2 ໄລຍະຂ້າມຜ່ານຈາກວິຖີຊີວິດແບບພໍ່ລ້ຽງຊີບໄປສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ

ປະຊາຊົນໃນເຂດນາກາຍທັງໝົດແມ່ນເພິ່ງພາສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ທີ່ດິນ, ນ້ຳ, ປ່າໄມ້) ທີ່ຢູ່ໃກ້ໝູ່ບ້ານ. ອັດຕາຄວາມອຸດົມສົມບູນສູງເຮັດໃຫ້ເກີດການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນຢ່າງໄວວາ. ປະກົດການນີ້ປະກອບກັບຄວາມຕ້ອງການພາຍນອກສຳລັບ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ເຮັດໃຫ້ເກີດແຮງກົດດັນເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ໂດຍການເປີດກວ້າງຂອງປະເທດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຊາວບ້ານເລີ່ມຊອກຫາລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນສົດເພື່ອຊື້ເສື້ອຜ້າ, ຢາຮັກສາພະຍາດແລະເຄື່ອງໃຊ້ພາຍໃນຄົວເຮືອນ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຂາຍສັດລ້ຽງແລະຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າເປັນການເລີ່ມຕົ້ນຂອງ, ວິຖີການດຳລົງຊີວິດແບບເຄິ່ງທຸລະກິດ.

ໂດຍການເພີ່ມຂຶ້ນດ້ານຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບການຜະລິດອາຫານໃນທີ່ດິນໃກ້ກັບບ້ານ, ປະກອບກັບຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງແລະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໄລຍະການໝູນວຽນຍ້າຍບ່ອນປູກຝັງສັນລົງໃນທີ່ດິນປູກຝັງດັ່ງກ່າວ, ປະສິດທິຜົນຂອງການຜະລິດເຂົ້າຫຼຸດລົງແລະປະຊາຊົນ ກໍ່ເພິ່ງພາການຂາຍສັດລ້ຽງຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອຊື້ເຂົ້າກິນ.

ນະໂຍບາຍການເປີດກວ້າງຕະຫຼາດຊື່ງ ເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ1986 ເຮັດໃຫ້ເກີດການຕັດໄມ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນຂົງເຂດແລະສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພູພຽງ. ໃນປີ 1990, ປະກົດມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງສູງດ້ານການຄ້າສັດລ້ຽງແລະຈຳນວນສັດລ້ຽງ(ຄວາຍ, ໝູ ແລະ ສັດປີກ) ກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາເຊັ່ນກັນ. ພ້ອມນັ້ນ, ຊາວບ້ານກໍ່ເລີ່ມຕົ້ນປູກພືດຫຼາຍຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະຜັກເພື່ອຂາຍ.

ຮູບພາບ 4: ການປູກຝັກ ກ່ອນມີໂຄງການ

ການລ່າສັດ ແລະ ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເພື່ອການຄ້າກໍ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາເຊັ່ນກັນ. ຜະລິດຕະພັນແມ່ນຂາຍໃນຕະຫຼາດເຂດພູພຽງແລະຈາກນັ້ນກໍ່ຂາຍຕໍ່ທີ່ທ່າແຂກແລະໄທ. ຕະຫຼາດຕົ້ນຕໍສໍາລັບສັດປ່າແມ່ນຫວຽດນາມ.

ສະພາບການດຳລົງຊີວິດກໍ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນເຂດພູພຽງ³ ເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນທາງດ້ານປະຊາກອນ, ໄລຍະການໝູນວຽນບ່ອນດິນຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ກໍ່ສັ້ນເຂົ້າ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນມີໜ້ອຍ ບວກກັບເກີດນ້ຳຖ້ວມເລື້ອຍໆ, ແລະການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງແຮງກົດດັນຈາກພາຍນອກ ຕໍ່ກັບຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້.

ເຖິງວ່າ ທີ່ດິນເໝາະແກ່ການປູກຝັງ, ປ່າໄມ້ແລະນ້ຳກໍ່ສະໜອງທັງລາຍໄດ້ແລະອາຫານ, ແຕ່ວ່າການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໃຫ້ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານກົດໝາຍເທື່ອ.

ການຄອບຄອງທີ່ດິນ: ສິດຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີຍັງບໍ່ຖືກຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນທາງການ ບັນດາດຳລັດຂອງກະຊວງ, ພ້ອມທັງລັດຖະທຳມະນູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຮັດໃບຕາດິນແລະການເປັນເຈົ້າຂອງຮັບຮູ້ເຖິງສິດຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນປີ 1996, ນະໂຍບາຍແລະທິດທາງລະອຽດສໍາລັບການສ້າງເປັນເອກະສານ, ການປະເມີນ, ແລະ ການທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍຍັງບໍ່ມີເທື່ອສໍາລັບສິດຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລະຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້, ຕາໜ່າງການປົກປ້ອງທີ່ໃຫ້ອາຫານແລະລາຍໄດ້

ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ແລະໂດຍສະເພາະເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ມີບົດບາດສຳຄັນຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງບັນດາຄົວເຮືອນ, ຕົ້ນຕໍແມ່ນສຳລັບໝູ່ບ້ານທີ່ຕັ້ງອາໄສຢູ່ໃນເຂດອ້ອມແອ້ມປ່າໄມ້. ປ່າໄມ້ເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບເງິນສົດທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ (40% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ¹⁰) ໃນບາງບ້ານແລະເປັນແຫຼ່ງອາຫານທີ່ສຳຄັນຍິ່ງໂດຍລວມ, ໂດຍສະເພາະຈາກເດືອນພຶດສະພາ ຫາກັນຍາ, ໃນເວລາທີ່ບັນດາຄົວເຮືອນສ່ວນໃຫຍ່ຂາດແຄນເຂົ້າກິນ. ສຳລັບຄອບຄົວທຸກຍາກ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເປັນພຽງແຫຼ່ງລາຍຮັບດຽວທີ່ເປັນເງິນ⁴. ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ແມ່ນຂາຍ ຫຼືແລກປ່ຽນກັບຜູ້ຄ້າໃນເທດສະບານຂອງເມືອງ ບ້ານອຸດົມສຸກ. ຜະລິດຕະພັນຕົ້ນໄມ້ຈາກປ່າຕົ້ນຕໍທີ່ຂາຍແມ່ນຂີ້ຊີ (ຢາງ ຫຼືເອີ້ນວ່າຕາມາ, ຕົ້ນຕໍແມ່ນເກີດຂຶ້ນຈາກແມງໄມ້ຂີ້ໃສ່ຕົ້ນໄມ້⁹), ເປືອກໄມ້ຫອມ (ເປືອກຂອງຕົ້ນ “ຢາງບົງ” ແມ່ນມີການເກັບແລະຂາຍໄປປະເທດໄທ ເພື່ອຜະລິດຫູບແລະເຄື່ອງຫອມ¹⁰), ຫວາຍ, ໝໍ້ໄມ້ ແລະໝໍ້ຫວາຍ.

ຮູບພາບ 5: ແມ່ຍິງພວມຕັດໝໍ້ໄມ້ໃນປ່າ, ກ່ອນຈະມີໂຄງການ

ນ້ຳ ແລະ ການປະມົງ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວປາແມ່ນແຫຼ່ງໂປຣຕິນຈາກສັດຕົ້ນຕໍສຳລັບຄອບຄົວໃນເຂດພູພຽງ. ປາແມ່ນຫາໄດ້ຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳ, ຕົ້ນຕໍແມ່ນເພື່ອບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນ¹⁰ (4.2ກກ/ຄົວເຮືອນ/ອາທິດ). ການເດີນທາງໄປຫາປາຂອງຄອບຄົວໄດ້ມີການກະກຽມຄັກແນ່ແລະອາດໃຊ້ເວລາຫຼາຍວັນ. ຕໍ່ກັບການໄປຫາປານີ້, ທັງໝົດຄອບຄົວອາດຈະໄປນຳກັນຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຕໍ່າສຳລັບໝູ່ບ້ານທີ່ມີໂຮງຮຽນຢູ່ແລ້ວ.

3.3 ການບໍລິການແລະໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃນເຂດນາກາຍແມ່ນຂາດເຂີນຫຼືບໍ່ພຽງພໍ

ບັນດາຊຸມຊົນໃນເຂດພູພຽງນາກາຍໄດ້ຖືກຈັດຢູ່ໃນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດໃນ ສປປ ລາວ, ໂດຍມີລາຍຮັບຕໍ່າ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຕ່າງໆກໍຈຳກັດ ເຊັ່ນ: ນ້ຳສະອາດ, ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານສຸຂະພາບທີ່ເໝາະສົມ, ໂຮງຮຽນແລະຖະໜົນທົນທາງ.

- **ສາທາລະນະສຸກພື້ນຖານ²:** ໃລຍະຫ່າງໂດຍສະເລ່ຍໄປຫາສຸກສາລາທີ່ໃກ້ສຸດ ແມ່ນ 11 ກມ, ໂດຍປົກກະຕິ ແລ້ວແມ່ນເດີນທາງດ້ວຍການຍ່າງ⁴. ບາງໝູ່ບ້ານຕ້ອງໃຊ້ເວລາຍ່າງເຖິງສອງວັນ ໄປຫາບ່ອນໃກ້ສຸດຂອງແພດສາທາລະນະສຸກທີ່ຮັບການຝຶກຫັດ ແລ້ວ⁵. ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງຊຸມຊົນແມ່ນໃຊ້ໝໍຍາພື້ນເມືອງ ໃນບ້ານແລະຢາພື້ນເມືອງເພື່ອປິ່ນປົວ³. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຈຳນວນໝໍຍາພື້ນເມືອງກໍມີໜ້ອຍລົງເນື່ອງຈາກຂາດຜູ້ສືບທອດ. ປະກົດວ່າການສະໜອງຢາຫຼວງ, ເຖິງແມ່ນວ່າໃນຈຳນວນຈຳກັດ, ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນ ເພິ່ງພາການປິ່ນປົວແບບພື້ນເມືອງໜ້ອຍລົງ. ບັນດາໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບການສຶກສາຈະເປັນກຸ່ມຄົນທຳອິດທີ່ໃຊ້ຢາຫຼວງ. ບໍ່ແມ່ນທັງໝົດທີ່ພໍໃຈ ກັບການປິ່ນປົວຂອງໂຮງໝໍ ແລະ ຫຼາຍຄົນກໍຈື່ມວ່າກ່ຽວກັບຄ່າຢາປິ່ນປົວ. ການອອກລູກ ແລະ ການເບິ່ງແຍງພາຍຫຼັງອອກລູກແລ້ວ ໂດຍທົ່ວໄປດູແລໂດຍໝໍຕ່ຳແຍ ແລະ ໝໍພື້ນເມືອງໃນບ້ານຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໃນກໍລະນີທີ່ຮຸນແຮງຫຼືຊັບຊ້ອນ.
- **ສະພາບດ້ານການສຶກສາ²:** ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງການສຶກສາແຕ່ໂອກາດມີຈຳກັດເພື່ອໃຫ້ລູກຂອງພວກເຂົາໄດ້ຮຽນທັງສີ. ໃນທາງປະຕິບັດ, ມີພຽງແຕ່ໂຮງຮຽນໃນໝູ່ບ້ານໃຫຍ່ທີ່ຍັງຮຽນ-ຍັງສອນຢູ່. ໃນຫຼາຍໝູ່ບ້ານໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ, ບໍ່ມີໂຮງຮຽນຫຼືໂຮງຮຽນຂອງບ້ານກໍປິດ ການຮຽນ-ການສອນຫຼາຍປີແລ້ວ. ໃນບາງໃລຍະເວລາ, ຜູ້ມາຮຽນມີໜ້ອຍ ເນື່ອງຈາກ ພວກເຂົາຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ໄປເກັບຫາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຫຼືປູກເຂົ້າ. ການສຳຫຼວດຂອງການວາງແຜນພັດທະນາສັງຄົມ SDP ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າບັນດາຄູສອນ ບໍ່ໄດ້ມາສອນຕາມປົກກະຕິ. ບາງໂຮງຮຽນແມ່ນຊາວບ້ານ ເອົາເງິນຕົນເອງອອກຄ່າຈ້າງຄູສອນ ເນື່ອງຈາກ ລັດຖະບານທ້ອງຖິ່ນບໍ່ມີງົບປະມານແລະບໍ່ສາມາດສະໜອງຄູສອນໃຫ້ໄດ້. ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ, ປະຊາກອນ 63% ຂາດເຂີນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ.
- **ການສະໜອງນ້ຳ/ສຸຂະອະນາໄມ:** ທຸກບ້ານແມ່ນຕັ້ງຢູ່ຕາມລ່ອງແມ່ນ້ຳເທີນ ຫຼື ຕາມສາຂາຕ່າງໆ. ຕົວຢ່າງ, ການຕັກນ້ຳຈາກນ້ຳອອນໃຊ້ເວລາເຄິ່ງຊົ່ວໂມງໄປ-ກັບ⁴. ວຽກນີ້ຕົ້ນຕໍແມ່ນແມ່ຍິງເປັນຜູ້ເຮັດສາມາດສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ວຽກປະຈຳວັນທີ່ໜັກຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງຊົ່ວໂມງ, ເຄິ່ງໜຶ່ງໃນນັ້ນແມ່ນແບກຫາບ້ານທີ່ໜັກ. ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ແມ່ນບໍ່ມີແລະຊາວບ້ານຖ່າຍຕາມອ້ອມບ້ານຫຼືແມ່ນ້ຳໃກ້ບ້ານ.

- ການເຂົ້າເຖິງຖະໜົນທິນທາງ: ຜ່ານມາເຂດພູພຽງນາກາຍເປັນເຂດຕັດຂາດຈາກບ່ອນອື່ນ. ໃນລະຫວ່າງລະດູແລ້ງ, ຈະໃຊ້ເວລາເຄິ່ງມື້ເພື່ອເດີນທາງລະຫວ່າງອຸດົມສຸກຫາທ່າແຂກ, ການເດີນທາງດັ່ງກ່າວໃຊ້ເວລາພຽງແຕ່ຊົ່ວໂມງດຽວໂດຍລົດພາຍໃຕ້ສະພາບທິນທາງ ໃນປະຈຸບັນ. ໃນລະດູຝົນ, ເຂດພູພຽງນາກາຍ ເກືອບວ່າບໍ່ສາມາດເຂົ້າຫາໄດ້. ໃນຈຳນວນ 17 ບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, 8 ບ້ານບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງແລະບາງບ້ານກໍສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ໂດຍໃຊ້ເຮືອໃນລະດູຝົນເທົ່ານັ້ນ.

ຮູບພາບ 6: ເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງເຂດພູພຽງນາກາຍ ກ່ອນໂຄງການ.

3.4 ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຕໍ່າກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ

ຫຼາຍຂໍ້ມູນຕົວເລກກໍໄດ້ທົບທວນຄືນໃນພາກນີ້, ຊຶ່ງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຮູບແບບຂອງມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນຄື:

- ບາງຕົວຊີ້ວັດຂອງຄວາມຢູ່ດີກິນດີ: ໂພຊະນາການແລະຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານເຂົ້າກິນ, ສຸຂະພາບ, ສະຖານະພາບຂອງແມ່ຍິງ;
- ບາງຕົວຊີ້ວັດຂອງລາຍຮັບ: ສະເພາະລາຍຮັບເອງ, ແຕ່ຍັງລວມມີຊັບສິນທີ່ຊາວບ້ານເປັນເຈົ້າຂອງ ຊຶ່ງເປັນຕົວຊີ້ວັດທາງອ້ອມທີ່ເຊື່ອມໂຍງທັງລາຍໄດ້ແລະຄວາມຢູ່ດີກິນດີ.

ໂພຊະນາການທີ່ຕ່ຳ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານເຂົ້າກິນ²

ທຸກບ້ານໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ, ການຜະລິດເຂົ້າກິນແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຄວາມຕ້ອງການໃນແຕ່ລະປີຂອງປະຊາກອນ. ໃນປີ 1996, ມີພຽງແຕ່ 17% ຂອງບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ມີເຂົ້າກຸ້ມກິນຕະຫຼອດປີ. 50% ຂອງບັນດາຊຸມຊົນໃນເຂດພູພຽງ ປະສົບກັບບັນຫາຂາດແຄນເຂົ້າກິນເປັນເວລາ 6 ເດືອນຫຼືຫຼາຍກວ່ານັ້ນໃນໜຶ່ງປີ.

ເພື່ອຊົດເຊີຍກັບການຂາດເຂີນເຂົ້າກິນ,

ບັນດາຄອບຄົວໄດ້ທົດແທນເຂົ້າດ້ວຍສາລີແລະຫົວເຜືອກ-ມັນໃນປ່າຫຼືຂາຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແລະສັດລ້ຽງ ເພື່ອຊື້ ຫຼື ແລກປ່ຽນເຂົ້າກິນ.

ການຫາປາ ແລະ ການລ່າສັດແມ່ນແຫຼ່ງສຳຄັນຂອງທາດຊີ້ນໂປຣຕີນຈາກສັດ. ໄກ່ບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ກິນເລື້ອຍ, ໃນຂະນະທີ່ໝູແລະຄວາຍ ແມ່ນໄດ້ກິນສະເພາະໃນບາງໂອກາດຂອງການເສັ້ນເຍົາ ແລະ ບວງສວງວິນຍານ. ພ້ອມນັ້ນ, ຜັກໃບສີຂຽວ, ໝາກໄມ້ຕ່າງໆ ແລະພືດຈາກປ່າໄມ້ກໍສະໜອງວິຕາມິນຕ່າງໆ. ຕົ້ນ

ໄມ້ໃຫ້ໝາກຂ້ອນຂ້າງມີໜ້ອຍໃນບາງໝູ່ບ້ານ (ເຂດກາງຂອງພູພຽງນາກາຍ.)

ສະພາບການດ້ານສາທາລະນະສຸກ: ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍມີລະດັບສູງ, ເດັກເຕັຍແລະມີເຊື້ອກາຝາກ (ແມ່ທ້ອງ)

ເຂດພູພຽງນາກາຍສະທ້ອນພາບບັນຫາດ້ານສາທາລະນະສຸກ ທີ່ປະກົດມີໃນປະເທດໂດຍລວມໃນລະດັບພໍສົມຄວນ. ບັນຫາສາທາລະນະສຸກສ່ວນໃຫຍ່ເກີດຈາກການຂາດຄວາມຮູ້ແລະຄວາມທຸກຍາກໄດ້ທັນປ່ຽນບັນຫາສຸຂະພາບງ່າຍໆໃຫ້ກາຍເປັນສະຖານະການທີ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດໄດ້. ແມ່ຍິງແລະເດັກນ້ອຍເປັນກຸ່ມທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດແລະປະກົດວ່າມີການຜິດປົກກະຕິຫຼາຍແລະການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍມີລະດັບສູງ. ໃນເວລາເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ, ຄ່າສະເລ່ຍຂອງເດັກນ້ອຍເກີດ ແມ່ນສີ່ຄົນແຕ່ມີພຽງ 3 ຄົນທີ່ລອດຊີວິດ, ເຮັດໃຫ້ເກີດອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ມີສູງ (120 ຄົນຕໍ່ ພັນຄົນ). ທຸກເດັກນ້ອຍລູກຜູ້ທີສອງທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີເປັນຄົນເຕັຍນ້ອຍ. ພະຍາດຕິດແປດສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ລາຍງານຈາກສະຖາບັນສາທາລະນະສຸກໃນເຂດໂຄງການແມ່ນຖອກທ້ອງ, ຕິດເຊື້ອທາງເດີນຫາຍໃຈຮຸນແຮງ (ARI) ແລະໄຂ້ຍຸງ². ອຸບັດຕິເຫດທີ່ເກີດຈາກການປູກຝັງແບບຖາກງ່າເຮັດໄຮ່ ເຊັ່ນພ້າບາດແລະເປັນບາດແຜເລືອດໄຫຼມີເກືອບ 10 ເປີເຊັນຂອງບັນຫາສຸຂະພາບທີ່ລາຍງານ². ການຕິດເຊື້ອພະຍາດກາຝາກ(ແມ່ທ້ອງ)ມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍແລະຍັງເປັນຕົວເລກສູງ (ຈາກ 59%¹³ເຖິງ 90% ຂອງບຸກຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອພະຍາດກາຝາກ²).

ສະພາບດ້ານສາທາລະນະສຸກທີ່ຕໍ່າທັງໃນເດັກນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ເກີດຈາກຫຼາຍປັດໃຈແຕກຕ່າງກັນ, ລວມທັງການເຂົ້າເຖິງສຸກສາລາທີ່ຈຳກັດ ແລະ ການໄດ້ຮັບວັກແຊັງກັນພະຍາດ², ແຕ່ຍັງເກີດຈາກໂພຊະນາການທີ່ຕໍ່າແລະພຶດຕິກຳອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ການຊົມໃຊ້ນ້ຳທີ່ບໍ່ຕົ້ມແລະມີຄຸນະພາບຕໍ່າເພື່ອດື່ມ², ມີການຖ່າຍຊະຊາຍແລະການປະຕິບັດທາງດ້ານອະນາໄມອື່ນໆຍັງບໍ່ພຽງພໍເໝາະສົມ.

ສະພາບການຂອງແມ່ຍິງ²

ການແບ່ງວຽກກັນເຮັດລະຫວ່າງຜູ້ຊາຍ ແລະແມ່ຍິງແມ່ນຂາດຕົວ ແຕ່ກໍມີຄວາມເຂົ້າໃຈຈະແຈ້ງວ່າ ອັນໃດແມ່ນວຽກຜູ້ຊາຍ ແລະ ອັນໃດແມ່ນວຽກແມ່ຍິງໃນບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ນອກ ເໝືອນຈາກໜ້າວຽກທີ່ຮັບຮູ້ກັນທົ່ວໄປທີ່ ມອບໃຫ້ແມ່ຍິງ (ການເບິ່ງແຍງລູກ, ຜູ້ເຈັບປ່ວຍ ແລະ ຜູ້ເຖົ້າ, ເຮັດກິນ, ທຳຄວາມສະອາດ, ຊັກເຄື່ອງ, ຕັກນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳໃກ້ບ້ານ ຫຼື ນ້ຳສ້າງ), ແມ່ຍິງຍັງເຮັດກະສິກຳ ແບບຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຢ່າງຫ້າວຫັນ, ການເບິ່ງແຍງສັດລ້ຽງນ້ອຍ (ໄກ່, ເປັດ, ໝູ), ການເບິ່ງສວນຜັກໃນເຮືອນ ແລະ ເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນປ່າໄມ້.

ແມ່ຍິງຈະຂາຍຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ຫາໄດ້ຫຼືຜັກທີ່ປູກບາງຄັ້ງຄາວໃນຕະຫຼາດໃກ້ບ້ານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜູ້ຊາຍມັກເຫັນເລື້ອຍໆວ່າຊ່ວຍເບິ່ງແຍງລູກແລະເຮັດວຽກເຮືອນ, ໃນຂະນະທີ່ແມ່ຍິງສາມາດເຮັດວຽກທຸກຢ່າງນອກເຮືອນໄດ້ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ. ການແບ່ງວຽກກັນເຮັດນີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງລະບົບການຜະລິດແບບແບ່ງປັນແລະການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ເຖິງແມ່ນວ່າການເຂົ້າເຖິງ ການສຶກສາ ຖືກຈຳກັດສຳລັບທັງໝົດ, ສະພາບການຂອງແມ່ຍິງ ແມ່ນດ້ອຍກວ່າຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ ແມ່ຍິງສ່ວນໃຫຍ່ກົກໜັງສື.

ຊັບສິນ

ໃນປີ 2006, ປັດໄຈສຳລັບການເດີນທາງ ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນການຍ່າງ, ລົດຖີບ (ລົດຖີບ 1 ຄັນ ສຳລັບທຸກສອງຄົວເຮືອນ) ແລະ ລົດຈັກ (1 ຄັນສຳລັບທຸກສາມຄົວເຮືອນ). ພຽງແຕ່ 9% ຂອງຄົວເຮືອນມີເຮືອ. ອີງໃສ່ການສຳຫຼວດ LECS ຮອບທີ IV (2007/2008), ໂທລະສັບມືຖື ປະກົດວ່າເປັນຊັບສິນບຸລິມະສິດທີ່ຊາວບ້ານຕ້ອງການ (40% ຂອງຄົວເຮືອນ)⁶.

ຄອບຄົວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນອາໄສຢູ່ໃນເຮືອນທີ່ກໍ່ສ້າງໂດຍວັດສະດຸທົ່ວໄປທີ່ເປັນໄມ້, ໄມ້ໄຜ່ແລະມີຫຼັງຄາຫຍ້າ ຫຼື ແປ້ນມຸງຫຼັງຄາ. ບໍ່ມີບ້ານໃດມີໄຟຟ້າໃຊ້, ເຖິງແມ່ນວ່າຄົວເຮືອນສ່ວນໜ້ອຍມີເຄື່ອງຈັກປັ່ນໄຟທີ່ໃຊ້ນ້ຳມັນກາຊວນ/ນ້ຳມັນແອັດຊັງ⁶.

ຄວາຍ, ເປັນສິ່ງທີ່ສະສົມຄວາມຮັ່ງມີແທນທີ່ຈະເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບປົກກະຕິ

ຄວາຍເປັນສັດລ້ຽງທີ່ໂດດເດັ່ນທີ່ຊາວບ້ານມີໂດຍສະເລ່ຍຄົວເຮືອນໜຶ່ງມີຄວາຍ 4.3 ໂຕ. ຄວາຍແມ່ນລ້ຽງປ່ອຍໄວ້ຕາມທຳມະຊາດແລະປ່ອຍໄປຕາມປ່າແລະເປັນສິ່ງທີ່ສະສົມຄວາມຮັ່ງມີ ເພື່ອໃຊ້ໃນເວລາຈຳເປັນແທນທີ່ຈະຖືວ່າເປັນຊັບພະຍາກອນເພື່ອຄຸ້ມຄອງຈັດການໃຫ້ກາຍເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບປົກກະຕິ. ການແຕ່ລະບາດຂອງພະຍາດໃນບາງໄລຍະໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສັດທຸກຕົວໃນເຂດ¹⁰.

ລາຍຮັບ ແລະ ແຫຼ່ງລາຍຮັບ

ລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍແມ່ນປະມານ 110.000 ກີບຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ເດືອນ (ອີງຕາມ ມູນຄ່າຂອງປີ 1996), ຊຶ່ງຢູ່ຕໍ່າກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກຫຼາຍ⁴ ໃນເວລານັ້ນ. ຕົວເລກນີ້ຕົ້ນຕໍແມ່ນຖານ- ການດຳລົງຊີວິດຫຼາຍລ້ຽງຊີບ, ໂດຍຢ່າງໜ້ອຍສຸດ 55% ຂອງລາຍໄດ້ຄົວເຮືອນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການບໍລິໂພກ ພືດທັນຍາຫານໂດຍກົງ⁴. ການປູກຝັງແລະລ້ຽງສັດເປັນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງລາຍຮັບທີ່ເປັນວັດຖຸ, ໃນຂະນະ ທີ່ລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນສົດແມ່ນມີພຽງແຕ່ຈາກຄ່າແຮງແລະຂາຍວັດຖຸມີຄ່າ³. ລາຍຮັບຈາກການຫາປາ, ເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງແລະ ສັດປ່າເປັນພຽງສ່ວນເສີມແຕ່ຍັງຄົງເປັນສ່ວນສຳຄັນທີ່ຈຳກັດສຳລັບການເຮັດກະສິກຳແບບພໍ້ລ້ຽງ ຊີບ.²

4 ສະພາບການໃນປະຈຸບັນຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ- ສະຫຼຸບຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ

ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຍັງຄົງເປັນບັນຫາທ້າທາຍແລະປະກອບດ້ວຍຫຼາຍບັນຫາທີ່ຫຼາຍກວ່າການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ແລະ ໃຫ້ທີ່ພັກອາໄສແລະທີ່ດິນແກ່ພວກເຂົາຈຳ. ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຍັງໝາຍເຖິງການໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມໃໝ່, ຊ່ວຍໃນການລະບຸແລະສືບຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດຈາກ ໂອກາດຕ່າງໆ ໃນການດຳລົງຊີວິດໃໝ່ ແລະ ປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດ້ານສັງຄົມແລະ ເສດຖະກິດ ໂດຍການນຳໃນການເຂົ້າເຖິງຖະໜົນທຶນທາງທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ, ການສື່ສານ ແລະ ການທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍຕ່າງໆຈາກການຍົກຍ້າຍຈັດສັນນັ້ນ. ເວົ້າອີກຢ່າງໜຶ່ງວ່າ, ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍ ຈັດສັນ ມີການປັບພຶດຕິກຳ, ຮູບແບບການຜະລິດ/ການບໍລິໂພກແລະຍຶດພື້ນໃນໂອກາດໃໝ່ເຊັ່ນ: ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການໄດ້ດີຂຶ້ນກໍຄືການສຶກສາແລະສາທາລະນະສຸກ. ໃນຂະນະທີ່ບາງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນສະແດງໃຫ້ເຫັນ ເຖິງ ຄວາມຍຶດຢູ່ນຳແລະການເປີດກວ້າງຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງ; ບຸກຄົນອື່ນຍັງຕ້ອງການເວລາປັບຕົວ. ຄວາມ ສາມາດໃນການປ່ຽນແປງ ແລະ ດັດປັບແມ່ນມີສ່ວນຈາກອາຍຸ, ຄຸນຄ່າ, ພຶດຕິກຳ, ປະສົບການບຸກຄົນ ແລະ ຄວາມເປັນຜູ້ນຳຂອງກຸ່ມ ຫຼື ຊຸມຊົນ. ວິຖີຊີວິດຂອງບາງກຸ່ມຊົນເຜົ່າເຊັ່ນເຜົ່າມາກ່ອງອາດຕ້ອງໃຊ້ເວລາເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອດັດສົມໃຫ້ເຂົ້າກັບການດຳລົງຊີວິດໃໝ່ ແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກໃໝ່.

ບາງໂອກາດໃນການດຳລົງຊີວິດໃໝ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ແລະທັກສະໃໝ່. NTPC ແລະຄູ່ຮ່ວມໂຄງການກໍເຂົ້າ ໃຈຕໍ່ກັບບັນຫານີ້, ໄດ້ສ້າງຕັ້ງການເຝິກສອນຫຼາຍສາຂາອາຊີບຄົບຊຸດສຳລັບບັນດາຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະການວາງແຜນແບບຄອບຄຸມຊຶ່ງເປັນແຜນທ້າວິວດ້ວຍການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ແຕ່ລະຄົວເຮືອນເລືອກກິດຈະກຳປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ແບບປະສົມປະສານດ້ວຍຕົນເອງ, ອີງໃສ່ແຮງງານທີ່ມີ, ປະສົບການແລະທັກສະຄວາມຮູ້, ຄວາມສົນໃຈມັກແລະຄວາມຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະບຸກຄົນ. ການພັດທະນາ ການປະມົງຢ່າງໄວວາອາດກ່ຽວຂ້ອງພໍ້ພຽງແຕ່ການມີຢູ່ຂອງຊັບພະຍາກອນ, ແຕ່ຍັງເປັນກິດຈະກຳທີ່ຮັບຮູ້ໂດຍ ທົ່ວໄປຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ພາກນີ້ຈະອະທິບາຍໃຫ້ເຫັນວ່າ (1) ໂຄງການໄດ້ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງປັດໄຈກຳນົດເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນ ຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນແນວໃດ; (2) ທ້າເສົາຫຼັກໃນການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ (3) ການປ່ຽນແປງທີ່ແທ້ຈິງທາງດ້ານ ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

4.1 ການເຂົ້າເຖິງປັດໃຈການຜະລິດທີ່ດີຂຶ້ນແລະສະພາບເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດ

ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບຂໍ້ສະເໜີເພື່ອຍ້າຍອອກຈາກເຂດນາກາຍຊຶ່ງດິນປູກຝັງທີ່ອຸດົມສົມບູນຍັງມີຢູ່. ນອກຈາກ 6 ຄອບຄົວແລ້ວ ທຸກໆຄອບຄົວຕ້ອງການທີ່ຈະຢູ່ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ, ຕາມແຄມຝັ່ງນ້ຳທາງພາກໃຕ້ຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ, ໃກ້ກັບສະຖານທີ່ຜູກພັນດ້ານຈິດວິນຍານ^{3&5}; ດິນປູກຝັງ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ⁴, ເຖິງແມ່ນວ່າມີບັນຫາທ້າທາຍດ້ານການດຳລົງຊີວິດໃນເວລາຕໍ່ມາກໍຕາມ.

ແຕ່ລະຄົວເຮືອນ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກຊຸດປະກອບໃຫ້ໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຊຶ່ງມີລາຍ
ລະອຽດ ລະບຸໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ຊຸດປະກອບໃຫ້ໃນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນນີ້ລວມມີ ການສະໜັບສະ
ໜູນ ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ ບໍ່ລົ້ມລະລາຍໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ;
ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງຄົວເຮືອນ (ເຮືອນປະກອບດ້ວຍຫ້ອງນ້ຳທີ່ມີສ່ວມຖ່າຍແລະຕໍ່ໄຟຟ້າເຂົ້າໃຫ້, ພ້ອມທັງ
ດິນປູກຝັງ); ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງຊຸມຊົນ ແລະຂອງລັດແລະແຜນງານສະໜັບສະໜູນເພື່ອພື້ນຟູຊີວິດການເປັນ
ຢູ່ຂອງຜູ້ຈັດຍົກຍ້າຍຈັດສັນທັງໝົດໃຫ້ຢູ່ເໝືອເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ.

ຈາກການຈັດເຂດທີ່ດິນແລະການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອເປັນທາງເລືອກ
ໃນການດຳລົງຊີວິດ.

ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP), ຊຶ່ງ ເປັນວິທີການທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2009 ໃນລະດັບຊາດ, ກໍໄດ້ນຳໃຊ້ເພື່ອປັກເຂດແດນຂອງບ້ານຮ່ວມກັນ, ສ້າງຄວາມ ຈະແຈ້ງຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນທີ່ມີຢູ່ພາຍໃນເຂດແດນ ບ້ານເຫຼົ່ານັ້ນ, ແລະກໍບັນລຸ ຂໍ້ຕົກລົງລະຫວ່າງບ້ານ-ກັບ- ບ້ານຮ່ວມກັນ. ຂັ້ນຕອນນີ້ ໄດ້ຊ່ວຍສ້າງຕັ້ງສິດທາງດ້ານນິຕິ

ຫ້ອງທີ 2: ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ

ຜົວແລະເມຍຮ່ວມກັນເປັນເຈົ້າຂອງເຮືອນ ແລະ ດິນ
ປູກຝັງ (ໝາຍ * ຂ້າງລຸ່ມ), ຊຶ່ງຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນທາງ
ການໃນໂບຕາດິນ.

ພ້ອມນັ້ນ, ໃບຕາດິນສໍາລັບຊຸມຊົນ ກໍໄດ້ມອບໃຫ້
ຈຳນວນ 2,780 ຮຕ ຊຶ່ງເປັນດິນປູກຝັງເພີ່ມຕື່ມແລະ
ຈຳນວນ 17,428 ຮຕ ຊຶ່ງເປັນດິນປ່າໄມ້. ການສໍາ
ປະທານແມ່ນມອບໃຫ້ເປັນເວລາ 70 ປີ
ແກ່ສະມາຄົມປ່າໄມ້ບ້ານ (VFA) ເພື່ອຂາດຄົ້ນໄມ້ໃນ

ກຳທີ່ຖາວອນໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນກ່ຽວກັບ ຊັບພະຍາກອນ ດິນເປັນພື້ນຖານ ໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ພ້ອມນັ້ນ, ກໍເປັນການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບຄວາມ ຮັບຜິດ ຊອບລະຫວ່າງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນຕໍ່ກັບ ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້⁴.

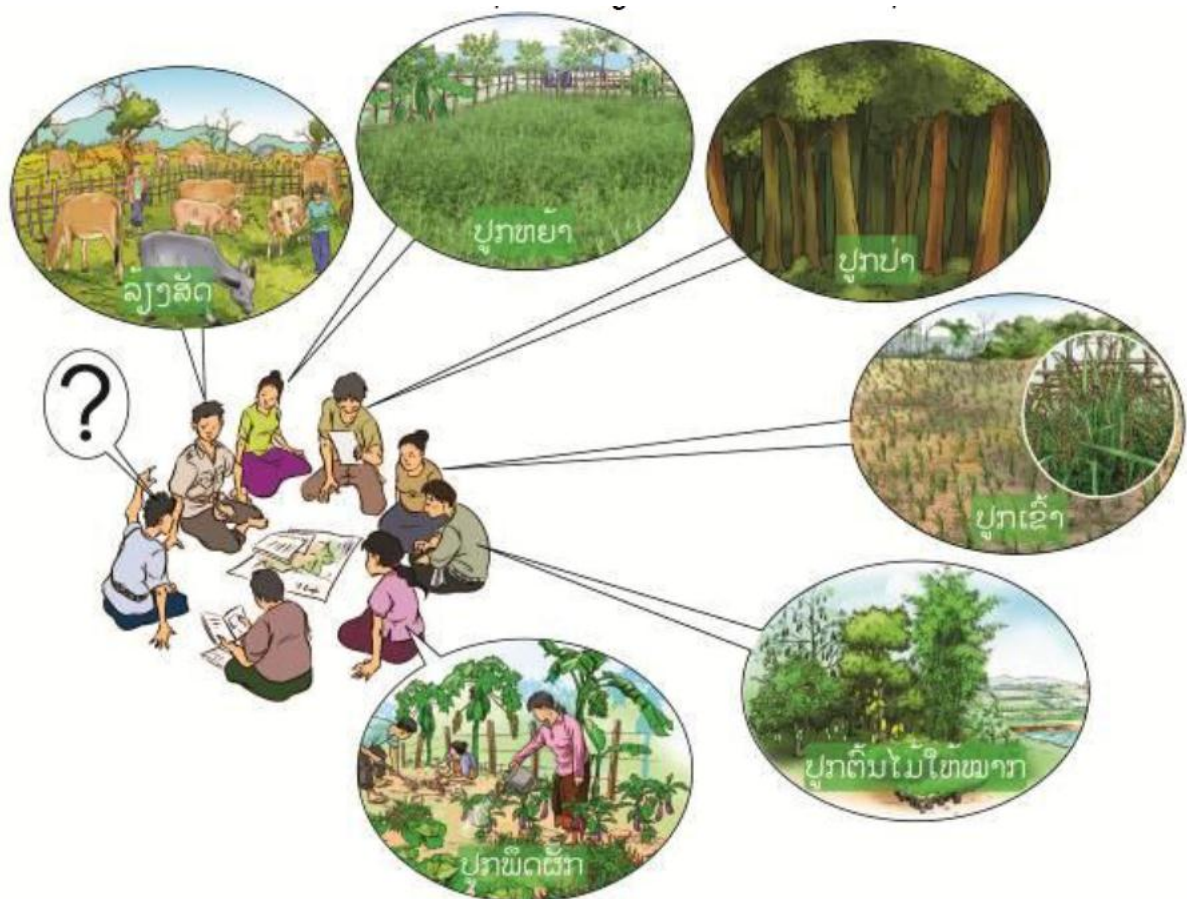
ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ PLUP ຍັງຊ່ວຍ ໃຫ້ແຕ່ລະບ້ານ ໃນການກະກຽມຂໍ້ມູນດ້ານຊັບພະຍາກອນ ສຳລັບໂຄງການເພື່ອລະບຸທີ່ດິນເພີ່ມເຕີມສຳລັບຄົວເຮືອນລຸ້ນທີ ສອງແລະເພື່ອອອກແບບແນວທາງທີ່ຈຳເປັນສຳລັບປ່າໄມ້- ກະສິກຳໂດຍມີການປຶກສາຫາລືກັບປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບ ຊຶ່ງອາດຈະແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງບ້ານຕ່າງໆ ຂຶ້ນ ກັບ ຄວາມສົນໃຈແລະໂອກາດຕ່າງໆຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ຂັ້ນຕອນການວາງແຜນຂັ້ນພື້ນຖານ ຂອງບ້ານກ່ຽວກັບຊີວິດ ການເປັນຢູ່ແມ່ນບາດກ້າວຕໍ່ໄປທີ່ສຳຄັນຍິ່ງທັນທີ ພາຍຫຼັງ PLUP. ຂັ້ນຕອນນີ້ໄດ້ລວມເອົາຄວາມຮັບຮູ້ແລະຄວາມສົນ ໃຈຂອງປະຊາຊົນເພື່ອລະບຸວ່າ ຊັບພະຍາກອນ ດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຄວນຈະພັດທະນາແນວໃດ ເພື່ອເປັນທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງທາງດ້ານ ເສດຖະກິດແລະສິ່ງແວດລ້ອມ.

PLUP ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ຮັບປະກັນວ່າຜົນປະໂຫຍດ ຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ ຈະບໍ່ເຂົ້າມາແຊກແຊງ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງປະຊາກອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ, ໂດຍ ການລະບຸບັນດາຄົວເຮືອນໃໝ່ ແລະ ເຫດຜົນຍ້ອນຫຍັງ ພວກເຂົາຈຶ່ງເຂົ້າມາໃນເຂດນີ້⁴.

ປ່າຜະລິດ. ແຕ່ລະຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ເຂົ້າເຖິງ ດິນປະເພດຕ່າງໆ ດັ່ງລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້:

- ເນື້ອທີ່ດິນເຮືອນ*, ອອກແບບເພື່ອເປັນໄປໄດ້ໃນ ການປູກພືດຜັກ, ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກແລະອາຫານ ສຳລັບລ້ຽງສັດໃຫຍ່ແລະປູກຄອກໃຫ້ສັດນ້ອຍໃນ ຄົວເຮືອນ⁵.
- ເນື້ອທີ່ດິນ 0.66 ຮຕ ຕໍ່ຄົວເຮືອນ*, ເພື່ອປູກຝັງ ພືດຜັກແລະພືດເສດຖະກິດ.
- ເນື້ອທີ່ດິນ 0.2 ຮຕ ເປັນດິນທີ່ມີຊົນລະ ປະທານ* ໃກ້ເຮືອນກໍໄດ້ຈັດສັນໃຫ້ເທົ່າທີ່ເປັນ ໄປໄດ້.
- ປະມານ 2,780 ຮຕ ຂອງດິນຊຸມຊົນກໍໄດ້ຈັດ ສັນໃຫ້ຢ່າງເປັນທາງການພາຍໃຕ້ໄບຕາດິນຊຸມ ຊົນຂອງ 14 ຄຸ້ມບ້ານ.
- ເນື້ອທີ່ດິນ 17,428 ຮຕ ເປັນປ່າໄມ້ພາຍໃຕ້ໄບ ຕາດິນຂອງຊຸມຊົນ.
- ເຂດດິນນ້ຳລົດເຂົ້າເຖິງໄດ້ໄລຍະ 2-4 ເດືອນ ໄດ້ກາຍເປັນທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ ໃນລະດູແລ້ງໃນ ເວລາທີ່ອາ່ງເກັບນ້ຳມີລະດັບນ້ຳ ຫຼຸດລົງ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າບ່ອນອື່ນເທິງພູພຽງນາກາຍຂາດແຄນ.
- ຊາວບ້ານສາມາດນຳໃຊ້ດິນດອນກາງອ່າງເກັບ ນ້ຳ ແຕ່ຍັງຄົງເປັນດິນໂຄງການ (ເຂດສຳ ປະທານ).

ພາຍຫຼັງການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການອອກໃບຕາດິນໄດ້ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນປູກຝັງ ແລະ ດິນປ່າໄມ້ແບບໃລຍະຍາວສຳລັບແຕ່ລະຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ໃບຕາດິນທາງການໄດ້ໃຫ້ສິດຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງແກ່ບັນດາຄົວເຮືອນນອກຈາກສິດໃຊ້ດິນແລ້ວ (ເບິ່ງ ຫ້ອງ 2).

ໂຄງລ່າງພື້ນຖານແລະການບໍລິການໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ

ໂຄງລ່າງພື້ນຖານອັນໃໝ່ແລະການບໍລິການທີ່ໂຄງການມອບໃຫ້ເພີ່ມຕື່ມລວມມີການສະໜອງນ້ຳແລະລະບົບສຸຂະອະນາໄມ, ເສັ້ນທາງ, ໂຮງຮຽນແລະສຸກສາລາ, ໄຟຟ້າແລະກອງທຶນສິນເຊື່ອ.

NTPC ໄດ້ມອບເງິນຈຳນວນ 340,000 ໂດລາ ໃນແຕ່ລະປີ (ຕາມມູນຄ່າໃນປີ 2013) ໃຫ້ແກ່ກອງທຶນແກ້ໄຂບັນຫາສັງຄົມແລະສິ່ງແວດລ້ອມ (SERF) ຕະຫຼອດໃລຍະການສຳປະທານເພື່ອຊ່ວຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດ້ານການດຳເນີນງານແລະການບຳລຸງຮັກສາໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງຊຸມຊົນລວມມີບ່ອນປະຊຸມບ້ານ, ໂຮງຮຽນ, ສຸກສາລາ, ປ້ານ້ຳ, ເສັ້ນທາງຂອງບ້ານ ແລະ ລະບົບຊົນລະປະທານ⁴.

ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງນ້ຳແລະສຸຂະອະນາໄມ ເພື່ອສຸຂະພາບທີ່ດີຂຶ້ນ: ໃນເວລາທີ່ໂຄງການດຳເນີນງານນັ້ນ, ຄົວເຮືອນໄດ້ຮັບການເຂົ້າເຖິງການສະໜອງນ້ຳທີ່ໄດ້ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ (ຖັງກັກເກັບນ້ຳຝົນແລະນ້ຳບາດານພ້ອມບ້ຳມີ - ໜຶ່ງບ້ານ້ຳຕໍ່ທ້າຄົວເຮືອນ)ແລະສຸຂະອະນາໄມ (ຫ້ອງນ້ຳມີສ້ວມຖ່າຍ). ພູ່ບ້ານຍັງໄດ້ຮັບການສຶກສາແລະແຜນງານ ການເຝິກອົບຮົມກ່ຽວກັບບັນຫາສຸຂະພາບ ແລະສຸຂະອະນາໄມ. ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນເກືອບທັງໝົດທັງໝົດປະຈຸບັນແມ່ນໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳທີ່ມີສ້ວມຖ່າຍ⁶.

ການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ: ແຕ່ລະຄົວເຮືອນໄດ້ຮັບການເຊື່ອມຕໍ່ໄຟຟ້າເຂົ້າເຖິງເຮືອນ.

ເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງບ້ານແລະເຂດອ້ອມແອ້ມທີ່ຖືກປັບປຸງໄດ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ⁶, ຊຶ່ງຊ່ວຍສ້າງໂອກາດຕ່າງໆໃນການຂາຍສິນຄ້າ. ປະຈຸບັນ, ພໍ່ຄ້າສາມາດເຂົ້າເຖິງເຂດພູພຽງ, ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນເຂົ້າເຖິງພູບ້ານທາງພາກເໜືອ ຊຶ່ງມີເສັ້ນທາງທີ່ດີສຸດເພື່ອຊື້ປາ, ໃນຂະນະທີ່ສັດລ້ຽງອື່ນ ເຊັ່ນ ພູ ແລະ ເປັດ ກໍຂາຍງ່າຍເຊັ່ນກັນໃຫ້ກັບຜູ້ເກັບຊື້ ຫຼື ທີ່ຕະຫຼາດ. ການປັບປຸງເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແມ່ນອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ໃນການຊື້ສິນຄ້າທີ່ທາຍາກໃນເມື່ອກ່ອນ. ດ້ານໂພຊະນາການກໍໄດ້ປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໂດຍມີການບໍລິໂພກໝາກໄມ້ສູງ. ແຫຼ່ງພຶດຕິກຳທີ່ສຳຄັນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຊົມໃຊ້ຍັງເປັນສິ່ງທີ່ພວກເຂົາປູກເອງ, ຮອງລົງມາແມ່ນຊື້ຜັກກິນ.

ຮູບພາບ 7: ເສັ້ນທາງໄປຫາທ່າແຂກ, ກ່ອນໂຄງການ ແລະ ເສັ້ນທາງໃນປີ 2013

ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແລະການປົກປ້ອງ

ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຕ້ານກັບຜົນປະໂຫຍດ

ຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ. ຍ່ອມຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໄດ້ທີ່ວ່າການປັບປຸງໂຄງລ່າງພື້ນຖານແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ດີຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ ໂອກາດໃໝ່ໆເກີດຂຶ້ນ. ຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນກໍຄືວ່າໃນປີ 2010 ສັງເກດເຫັນວ່າ ໄດ້ມີແຮງກົດດັນເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຈາກບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (ການຂະຫຍາຍຕົວທາງທຳມະຊາດຂອງຄອບຄົວພວກເຂົາ) ພ້ອມທັງຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ. ຂັ້ນຕອນຂອງ PLUP ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນ

ຫຼາຍມຸມມອງຂອງຊຸມຊົນ ຕໍ່ກັບບັນຫາທ້າທາຍນີ້ໂດຍຊ່ວຍໃຫ້ບັນດາຊຸມຊົນຮັບຮູ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ລັກສະນະຂອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາ ແລະ ກົດລະບຽບຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ການບັງຄັບໃຊ້ກົດລະບຽບຕ້ານກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ ກໍໄດ້ສ້າງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ຄຸງຄຸນນັ້ນ, ກໍເປັນການຮັກສາໂອກາດ ກ່ຽວກັບການດຳລົງຊີວິດ ສຳລັບບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ⁴, ອະນຸຍາດ ໃຫ້ມີການດຳເນີນງານ ຂອງໂຮງເລື່ອຍ⁷ ຂອງVFA ເທົ່ານັ້ນ ແລະ ກໍມີການກວດກາລາດຕະເວນອ່າງເກັບນ້ຳເພື່ອປ້ອງກັນການຫາປາແບບຜິດ ກົດໝາຍ.

ການເຂົ້າເຖິງໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງດ້ານສັງຄົມ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ: ໂຮງລ້ຽງເດັກໃໝ່, ໂຮງຮຽນປະຖົມ 14

ແຫ່ງ ແລະ ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມ2ແຫ່ງໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ໃນຂະນະທີ່ສຸກສາລາໃໝ່ໄດ້ສົ່ງເສີມແລະເຮັດໃຫ້ສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງບ່ອນປິ່ນປົວສຸຂະພາບເບື້ອງຕົ້ນໃກ້ບ້ານ.

ສຽບພາບ 8: ຫ້ອງຮຽນໃນປີ 2006 ແລະ ໃນປີ 2013

ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການດ້ານການສຶກສາແລະສຸຂະພາບແມ່ນເປັນໜ້າປະທັບໃຈ. ຕົວຢ່າງ, 90% ຂອງເດັກນ້ອຍປະຈຸບັນເຂົ້າຮຽນຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ເມື່ອທຽບກັບແຕ່ກ່ອນແມ່ນ 37%. ພາຍໃນໄລຍະເວລາ 5ປີ, ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5ປີ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 120 ຫາ 59ຄົນຕໍ່ພັນຄົນ. ຕົວເລກລະອຽດເພີ່ມຕື່ມແມ່ນສະແດງໄວ້ໃນພາກທີ 3.3.

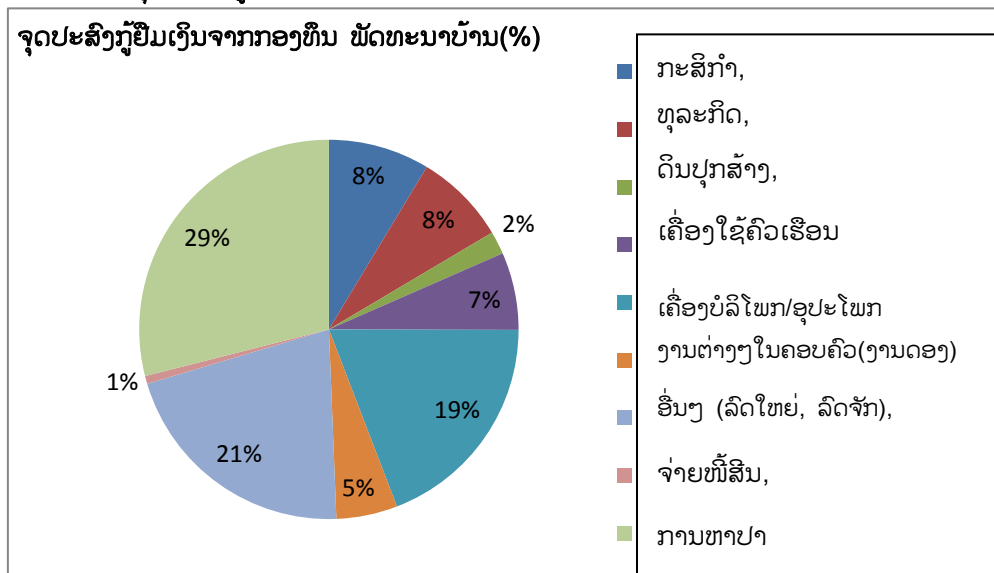
ບັບປຸງການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ ເພື່ອຊຸກຍູ້ກິດຈະກຳຕ່າງໆໃນການສ້າງລາຍຮັບ

ຫຼາຍກອງທຶນຕ່າງກັນໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນນັບແຕ່ຂັ້ນຕົ້ນຂອງແຜນງານການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ເພື່ອຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງຕ່າງໆ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີປະສິດທິຜົນ, ແລະຍັງ ຊ່ວຍໃນການຊົດເຊີຍຄວາມຜັນຜວນທາງດ້ານລາຍໄດ້ຕາມລະດູການແລະໃນແຕ່ລະປີຫຼືແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ບໍ່ຄາດຄິດເກີດຂຶ້ນເຊັ່ນວ່າ ຄວາມເຈັບປ່ວຍ.

ກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງເດືອນກຸມພາແລະເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2012 ພ້ອມກັບການປັບປຸງນິຕິບັນຍັດຂອງບຸກຄົນແລະຊຸມຊົນ. ລະບົບການເງິນຈຸລະພາກທີ່ສະໜອງໃຫ້ເປັນມູນຄ່າເງິນສົດຂອງສິດທາງດ້ານປ່າໄມ້ ແລະດ້ານການກະສິກຳທີ່ບໍ່ໄດ້ອອກໃຫ້ ສ້າງໂອກາດໃໝ່ໃຫ້ແກ່ການປ່ອຍກູ້ເພື່ອລົງທຶນໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງການສ້າງລາຍຮັບ¹ ແລະ ກໍ່ຍັງໄດ້ໃຫ້ເງິນບັນຊີອີກດ້ວຍ. ເງິນທຶນທີ່ເປັນຮຸ້ນໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນ 5.9 ຕື້ກີບ ຂຶ້ນກັບກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານ 16 ບ້ານ ທຽບເທົ່າກັບ 4.4 ລ້ານກີບ ສຳລັບແຕ່ລະຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນທີ່ມີສິດໄດ້ຮັບທັງໝົດ 1,310 ຄົວເຮືອນ.

ກິດຈະບຸກຄົນໃໝ່ຂອງກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານກຳນົດວ່າເງິນກູ້ສາມາດກູ້ຢືມໄດ້ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການ ຜະລິດ ຫຼື ເຫດການສຸກເສີນເທົ່ານັ້ນ ແລະບໍ່ສາມາດກູ້ຢືມເກີນຈຳນວນຂອງທຶນ ທີ່ເປັນຮຸ້ນໃນກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການທົບທວນກ່ຽວກັບກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານ¹⁴ ລະບຸວ່າກອງທຶນສຳລັບ ຈຸດປະສົງອື່ນນອກເໜືອຈາກ “ຈຸດປະສົງເພື່ອການຜະລິດ” ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບ ໃນທາງບວກສູງ ຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງ ບັນດາຄົວເຮືອນຜູ້ທຸກຍາກເຊັ່ນ: ການຊື້ເຂົ້າ, ການສ້ອມແປງເຮືອນ, ຈ່າຍໜີ້ສິນທີ່ແພງ, ຄ່າປິ່ນປົວ, ແກ້ໄຂສະພາບຄ່ອງ. ທັງໝົດນີ້ມີຜົນກະທົບທາງບວກ ຕາບເທົ່າທີ່ຈຳນວນບໍ່ເກີນຂີດ ຄວາມສາມາດໃນການຈ່າຍໜີ້ ຂອງຄົວເຮືອນ.

Figure 9: ຈຸດປະສົງກູ້ຢືມເງິນຈາກກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຈາກການສຳຫຼວດ LSMS 7, 2013

ນັບແຕ່ການສຳຫຼວດມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ LSMS 1 ໃນປີ 2006, 19-25% ຂອງຄົວເຮືອນໄດ້ກູ້ເງິນໄລຍະເວລາ 12 ເດືອນຫຼາຍສຸດ¹. ແຫຼ່ງເງິນກູ້ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ. ໃນໄລຍະຕົ້ນຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຍາດພິມ້ອງຄອບຄົວແລະໝູ່ເພື່ອນແມ່ນແຫຼ່ງເງິນກູ້ ປະມານ 80% ຂອງເງິນກູ້ທັງໝົດຕາມການລາຍງານ. ຮູບແບບການກູ້ຢືມນີ້ ໄດ້ປ່ຽນແປງໄປໃນປີ 2013 ໃນເວລາ

ທີ່ກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານສະໜອງເງິນກູ້ໃຫ້ 80% ຂອງສິນເຊື້ອທັງໝົດທີ່ລາຍງານ. ກົນໄກສໍາລັບການດໍາເນີນງານ ໃນອະນາຄົດໃລຍະຍາວຂອງກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານພວມຮັບການພັດທະນາ.

4.2 5 ຂົງເຂດວຽກງານຫຼັກສໍາລັບການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່: ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ແລະຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ລາຍໄດ້ຈາກແຫຼ່ງອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາ.

ແຕ່ລະຂົງເຂດວຽກງານ ຈະໄດ້ທົບທວນຄືນໃນພາກນີ້.

ໂຄງການໄດ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ສະເໜີແນະນຳເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບການຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່, ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີຄວາມຍືດຢຸ່ນສູງແລະຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງແຫຼ່ງລາຍຮັບ. ຈາກການສຶກສາທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

ແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 1996, ກໍໄດ້ມີການຍົກບັນຫາຄວາມສ່ຽງຂອງການແກ້ໄຂບັນຫາ ແບບງ່າຍດາຍເກີນໄປ ໄດ້ຖືກສະເໜີໃຫ້ແກ້ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຊຶ່ງອາດມີຜົນກະທົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດການເພິ່ງພາ ແຕ່ພຶດຊະນິດດຽວ ຫຼື ກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ຫລາກຫລາຍ.

ຫ້ອງທີ 3: ແຫຼ່ງລາຍຮັບເງິນສົດຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ

ແຫຼ່ງລາຍຮັບຫຼາຍສຸດ (ໂດຍສະເລ່ຍ, ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ເດືອນ) ສໍາລັບຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນປີ 2013 ແມ່ນ:

1. ການປະມົງ (86. 000 ກີບ), ລວມທັງການຫາສັດນ້ຳອື່ນໆ;
2. ການປູກພືດ (45. 000 ກີບ), ລວມທັງເຂົ້າ, ພືດຈຳເປັນອື່ນໆ ແລະ ຜັກຕ່າງໆ;
3. ປ່າໄມ້ (35.000 ກີບ), ລວມທັງໄມ້, ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ເງິນປັນຜົນຈາກ VFA;
4. ການຈ້າງງານນອກຄົວເຮືອນ (34. 000 ກີບ).

ສະນັ້ນ, ໄດ້ມີຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ, ອີງຕາມບັນຫານີ້, ເພື່ອຄັດເລືອກໂຄງການ ສ້າງລາຍຮັບດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງ ແລະ ລວມເອົາຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງບັນດາກິດຈະກຳເສດຖະກິດ-ກະສິກໍາໃນແຜນພັດທະນາ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ຫ້າຂົງເຂດວຽກງານ ເພື່ອຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຜະລິດອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບເງິນສົດ, ເພື່ອຄວາມຍືດຢຸ່ນ ໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຕໍ່ກັບພາວະແຊກຊ້ອນແລະການປ່ຽນແປງຈາກພາຍນອກ.

ຄວາມສໍາຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງລະຫວ່າງ ແຫຼ່ງລາຍຮັບຕ່າງໆ ກໍແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງ ແຕ່ລະຖານະຄວາມຮັ່ງມີ. ຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກໄດ້ຮັບເກືອບ 45% ຂອງລາຍຮັບເງິນສົດ ທັງໝົດຈາກການປະມົງ, ໃນຂະນະທີ່ ຄົວເຮືອນຮັ່ງມີມີແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ຫຼາກຫຼາຍໂດຍທີ່ 30% ຂອງລາຍຮັບເງິນສົດ ແມ່ນມາຈາກການປະມົງ ແລະ 20% ຈາກການຮັບຈ້າງ.

ຂົງເຂດວຽກ 1: ການປູກຝັງ - ຊອກຫາຄວາມຫຼາກຫຼາຍແລະຈຸດສຸມ, ການຄຸ້ມຄອງຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ນ້ຳ

ການປູກຝັງຍັງຄົງເປັນໜຶ່ງໃນອົງປະກອບສຳຄັນສຳລັບການດຳລົງຊີວິດຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ໃນສະພາບຂອງທີ່ດິນຂາດຄວາມອຸດົມສົມບູນແລະເຂດທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກເຂົ້າມີຄວາມຈຳກັດ, ຈຸດປະສົງຂອງແຜນງານ ການດຳລົງຊີວິດ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອບັນລຸຄວາມພຽງພໍດ້ານເຂົ້າກິນ, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງ ກັບສະພາບການກ່ອນມີໂຄງການ⁴.

ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການ ແມ່ນເພື່ອສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກຝັງ ສຳລັບເປົ້າໝາຍການຜະລິດ ທີ່ໄດ້ຜົນຕອບແທນ ຫຼາຍສຸດເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້, ການປູກຝັງ ເປັນໜຶ່ງ ໃນອົງປະກອບຂອງຊຸດກິດຈະກຳການ ດຳລົງຊີວິດແບບກວ້າງ. ຈຸດປະສົງອື່ນອີກແມ່ນ ການເພີ່ມປະສິດທິຜົນ ຂອງການປູກຝັງ⁴. ເນື້ອທີ່ ສາທິດທົດລອງ ກໍໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນແຕ່ລະບ້ານ, ພ້ອມນັ້ນ ກໍແຈກຢາຍໃຫ້ລ້າ ຫຼື

ໃຫ້ການອຸດໜູນທາງດ້ານ ເຄື່ອງມືການປູກຝັງ, ບຸ່ຍແລະພັນພືດ ປັບປຸງຊະນິດຕ່າງໆ. ລະບົບ ທີ່ນຳສະເໜີ ແມ່ນອີງໃສ່ການຜັດປ່ຽນພືດ ປູກ. ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ, ໄດ້ສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ມູນສັດລ້ຽງ ແລະ ບຸ່ຍໝັກຊີວະພາບເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິຜົນ ຂອງການຜະລິດ ຄຸ້ມຄຸ້ມກັບການປູກພືດທີ່ເປັນອາຫານສັດ ຈຳພວກຖ້ວຊຶ່ງສາມາດໃຊ້ລ້ຽງສັດໄດ້, ແລະ ຊ່ວຍໃນການ ສານຈັບເກາະໄນໂຕຣເຈນໃນ ດິນແລະຊ່ວຍປ້ອງກັນການ ເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ.

ລະບົບໃໝ່ ເນັ້ນໜັກໃສ່ເຕັກໂນໂລຊີແບບງ່າຍດາຍ, ສາມາດເຊື່ອມໂຍງກັບການກະສິກຳແບບປະສົມປະສານ, ລວມທັງການປູກຝັກສວນຄົວ, ການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກແລະກະສິກຳປ່າໄມ້ປະສົມປະສານໃນຕອນດິນ 0.66 ເຮັກຕາ. ສິ່ງນີ້ເຮັດໃຫ້ມີຮູບແບບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຂຶ້ນຂອງບັນດາຊາວນາ-ຊາວສວນໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະດຳເນີນງານລະບົບໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງພວກເຂົາ ⁴. ຜົນຕອບແທນ ຂອງການປູກເຂົ້າ ແມ່ນພວມຢູ່ໃນລະດັບ ດີເກີນກວ່າ ລະດັບການຜະລິດໂດຍສະເລ່ຍກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ⁷. ເກືອບ 400 ຄົວເຮືອນຫຼືປະມານ 30% ຂອງຄົວເຮືອນທັງໝົດໄດ້ປູກພືດໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງໃນປີ 2013¹.

ການເຂົ້າເຖິງນ້ຳໃຊ້ເພື່ອເຮັດກະສິກຳ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໃນຫຼາຍດ້ານ: ສວນແຄມຝັ່ງ ບາງບ່ອນ ກໍໄດ້ເຮັດຄືນໃໝ່ ໃນລະດັບທີ່ສູງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ⁷; ລະບົບຊົນລະປະທານແລະເຂື່ອນກັນນ້ຳຫ້ວຍ ກໍໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ. ພາຍຫຼັງ 2-3 ປີທີ່ມີການສັງເກດລະດັບນ້ຳໃນອ່າງເກັບນ້ຳ, ປະຈຸບັນຊາວບ້ານກໍເຂົ້າໃຈວ່າ ການເກັບກັກນ້ຳ ໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະ ການປ່ອຍນ້ຳ ເປັນລັກສະນະບໍ່ປົກກະຕິ ແລະ ເຂດດິນນ້ຳລົດ ບາງລະດູແມ່ນນຳໃຊ້ດີທີ່ສຸດກັບການປູກຫຍ້າເພື່ອລ້ຽງສັດ ແທນທີ່ຈະເຮັດການປູກຝັງ.

ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປີ 2013 ໃນລະດູຝົນ ສັງລວມໄວ້ໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ຂໍ້ມູນການປູກຝັງຂອງ ຄົວເຮືອນ (HHs) ໃນລະດູຝົນປີ 2013								
ລາຍລະອຽດ	ທຸກເຂດ		ເຂດເໜືອ		ເຂດກາງ		ເຂດໃຕ້	
	HHs	ເນື້ອທີ່(ຮຕ)	HHs	ເນື້ອທີ່(ຮຕ)	HHs	ເນື້ອທີ່(ຮຕ)	HHs	ເນື້ອທີ່(ຮຕ)
ດິນປູກຝັງທັງໝົດ:	68%	632.30	54%	124.47	57%	144.44	91%	363.38
ທີ່ດິນ 0.66 ຮຕ	24%	147.92	30%	59.29	18%	42.25	28%	46.38
ທີ່ດິນ 0.22 ຮຕ:	4%	11.95	12%	10.75	1%	1.12	0%	0.07
ເຂດດິນນ້ຳລົດ:	1%	3.85	2%	2.94	0%	0.16	2%	0.75
ດິນກະສິກຳເພີ່ມຕື່ມ	32%	292.61	19%	36.90	6%	15.94	70%	239.78
ດິນພາຍນອກ:	24%	175.97	8%	14.59	39%	84.97	20%	76.41

ປ່າກະສິກຳ:	20%	72.99	26%	22.11	13%	18.92	23%	31.96
ດິນສາທິດ:	4%	11.38	5%	3.75	4%	4.40	4%	3.23

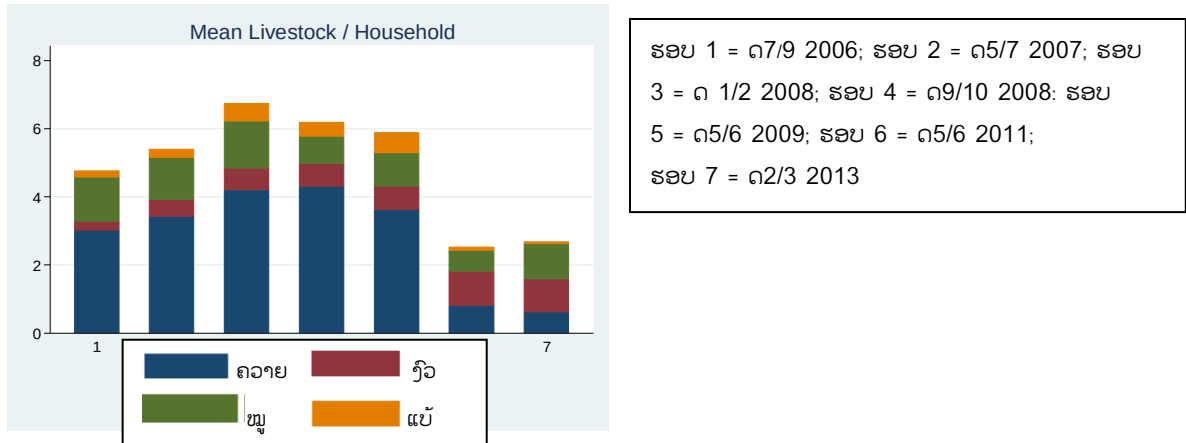
ຂົງເຂດວຽກ 2: ການລ້ຽງສັດ. ຈາກລ້ຽງເພື່ອອອມ ມາເປັນຜົນຜະລິດ

ການລ້ຽງສັດຍັງຄົງສຳຄັນຕໍ່ກັບຫຼາຍຄົວເຮືອນ. ບັນດາຄົວເຮືອນຂອງລາວໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນມີຄວາຍ ແລະ ງົວເປັນການອອມສະສົມຄວາມຮັ່ງມີແລະເປັນສິ່ງຄ້ຳປະກັນ, ພ້ອມທັງເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບ ທີ່ເປັນເງິນລົດ⁴. ຄວາມສາມາດຂອງ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ໃນການລົງທຶນໃສ່ສັດລ້ຽງ ແມ່ນຕົວຊີ້ວັດໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມກ້າວໜ້າທາງດ້ານ ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງສ່ວນເກີນ ທາງດ້ານລາຍຮັບ ທີ່ເປັນຕົວເຊີນສູງກວ່າລະດັບພື້ນຖານ. ປະຈຸບັນ, ການອອມແມ່ນມີຫຼາຍ ໃນຮູບແບບ ຂອງເງິນຝາກ ໃນທະນາຄານ, ຄຳແລະວັດຖຸມີຄ່າ.

ຝູງສັດລ້ຽງເພື່ອການຄ້າສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຂາຍອອກນອກ ເຂດພູພຽງ⁴ ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຂີດ ຄວາມສາມາດ ທີ່ມີໃນປະຈຸບັນໄດ້ດີຢູ່ຂຶ້ນ.

ຂີດຄວາມສາມາດຂອງພູພຽງສຳລັບສັດລ້ຽງງົວ ແລະ ຄວາຍແມ່ນຄາດວ່າມີຈຳນວນ 1,500 ໂຕ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການສ້າງເຂື່ອນແລ້ວ⁷. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂີດຄວາມສາມາດທີ່ມີນີ້ ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາ ເຂດທີ່ດິນ ທີ່ພັດທະນາໃໝ່ ແລະ ເຂດດິນນ້ຳລົດແລະ ອາດຈະມີຈຳນວນສູງເຖິງ 2,500 ໂຕ.

Figure 10: ວິວັດທະນາການຂອງສັດລ້ຽງຕໍ່ ຄົວເຮືອນ (2006-2013)

ສະຖິຕິສັດລ້ຽງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການປ່ຽນແທນຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ຈາກສັດລ້ຽງປະເພດຄວາຍມາເປັນງົວ⁸ ຊຶ່ງໃຊ້ດິນປູກຫຍ້າຕໍ່ຫົວໜ່ວຍ ແລະ ໜ້ອຍກ່ວາກໍໃຫ້ລູກໂລຍະຖີ່ກວ່າ⁴. ພ້ອມນັ້ນ, ຍັງປະກົດໃຫ້ເຫັນເຖິງ

ແນວໂນ້ມທີ່ໜ້າຍິນດີຕໍ່ກັບວິທີການລ້ຽງແບບຈຸດສຸມ (ລະບົບການລ້ຽງແບບຕັດ-ແລະ-ຂົນຫຍ້າ ທຽບກັບ ລະບົບການລ້ຽງ ແບບປ່ອຍສັດໄປກິນຕາມໃຈ, ປັດໃຈການຜະລິດແຮ່ທາດ ແລະ ການສັກຢາ ກັນພະຍາດ) ສຳລັບສັດໃຫຍ່⁷

ການນໍ້າໃຊ້ເຂດດິນເຂດນ້ຳລົດ ເປັນບ່ອນປູກຫຍ້າ ຈະເປັນວິທີທາງ ແກ້ໄຂ ຢ່າງດີສຳລັບການລ້ຽງສັດ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ພຶດຕະກຸນຫຍ້າ ແມ່ນຈະປູກໄດ້ດີ ໃນຊ່ວງ ລະດູແລ້ງ ໃນເວລາ ທີ່ພຶດອາຫານ ສັດຂາດແຄນ.

ໂຄງການຍັງໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ທັນປ່ຽນໄປສູ່ການເພິ່ງພາລ້ຽງສັດນ້ອຍ ເຊັ່ນ: ໝູ, ໄກ່ແລະເປັດ ຊຶ່ງ ເໝາະສົມກວ່າກັບ ສະພາບ ເງື່ອນໄຂຂອງພູພຽງ ແລະ ຂາຍໃນຕະຫຼາດໄດ້ງ່າຍ ໃນ ຈຳນວນໜ້ອຍ. ພ້ອມນັ້ນ, ກໍໄດ້ມອບແນວພັນສັດລ້ຽງ ປະເພດ ສັດນ້ອຍທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ກັບບັນດາຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍທີ່ສົນໃຈ, ແລະ ບາງຄົວເຮືອນກໍສົນໃຈເພື່ອທົດລອງໃຊ້ໂອກາດນີ້. ຈຳ ນວນໝູໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນພໍປະມານ ແຕ່ເພີ່ມຂຶ້ນແບບຄົງທີ່ ນັບຈາກເລີ່ມຕົ້ນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ຂົງເຂດວຽກທີ 3: ປ່າໄມ້ແລະເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ

ລະບົບວິສາຫະກິດທີ່ຄຸ້ມຄອງໂດຍຊຸມຊົນເປັນພື້ນຖານ ເພື່ອຮັບໃຊ້ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ເພື່ອ ການຄຸ້ມຄອງ ປ່າໄມ້ ແລະລາຍໄດ້ແບບຍືນຍົງ. ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງ ວິສາຫະກິດພັດທະນາປ່າໄມ້ ເຂດພູພຽງນາກາຍ(NPFDE), ໝາຍເຖິງ ສະມາຄົມ ປ່າໄມ້ບ້ານ (VFA), ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນ ການຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ ຂອງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ຫຼາຍກວ່າ 17,500 ຮຕ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ເງິນປັນຜົນ ແລະ ໂອກາດໃນການເຮັດວຽກ ແກ້ບັນດາຜູ້ຖືຮຸ້ນ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຈຳນວນ 6,289 ຄົນ.

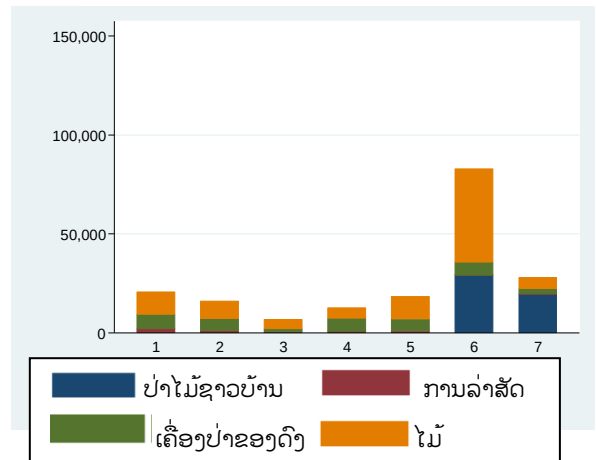
ປ່າໄມ້ຍັງຄົງສືບຕໍ່ມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການດຳລົງ ຊີວິດຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຜ່ານການຫາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ເງິນປັນຜົນ ແລະ ການຕັດໄມ້ຈາກປ່າໄມ້ຊາວບ້ານ VFA. ລາຍໄດ້ຈາກປ່າໄມ້ ໂດຍລວມໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອທຽບກັບປີ 2006, ເຖິງວ່າຈະຫຼຸດລົງໃນລະຫວ່າງປີ 2011 ແລະ 2013 ກໍຕາມ.

ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນແມ່ນເພື່ອນຳໃຊ້ສະເພາະ ແລະໃຫ້ປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ໃນພູພຽງນາກາຍເປັນເວລາ 70 ປີຈາກມີສ້າງຕັ້ງ NPFDE. ເນື້ອທີ່ປ່າຈຳນວນ 17,500 ຮຕ⁴ ທີ່ອ້ອມຮອບດ້ວຍໝູ່ບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນແມ່ນໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງໂດຍ NPFDE, ຊຶ່ງໃຫ້ເງິນປັນຜົນ ປະຈຳປີແກ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ: 150,000 ໂດລາ (ທຽບເທົ່າປະມານ 115 ໂດລາຕໍ່ຄົວເຮືອນໃນປີ 2010); 200,000 ໂດລາໃນປີ 2011 ແລະ 2012. ນັບແຕ່ປີ 2011, ເງິນປັນຜົນ ໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຖືຮຸ້ນ 6,289 ຄົນ ອີງໃສ່ຈຳນວນສະມາຊິກຂອງຄົວເຮືອນ⁷. ເພື່ອການສະໜັບສະໜູນບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ການດຳເນີນງານຂອງໂຮງເລື່ອຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງ VFA ແມ່ນຖືກຍົກເລີກໝົດ.

VFA ຍັງຄົງສາມາດສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງກ່ຽວກັບຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ບັນດາ ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທັງໝົດ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ພວກເຂົາພັດທະນາກິດຈະກຳກະສິກຳປ່າໄມ້ປະສົມປະສານ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ເໝາະສົມ, ພ້ອມທັງສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການບັງຄັບ ໃຊ້ລະບຽບ ການພາຍໃນ ຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງພວກເຂົາ.

ນັບແຕ່ປີ 2010, NPFDE ດຳເນີນງານພາຍໃຕ້ໂຄງສ້າງການຈັດຕັ້ງໃໝ່ທີ່ເປັນວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນຈຳກັດ ຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປັບປຸງເພີ່ມຕື່ມດ້ານຂີດຄວາມສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານເພື່ອກາຍເປັນສະຖາບັນ ທຸລະກິດທີ່ເຕີບໃຫຍ່ແລະສາມາດຢູ່ລອດໄດ້. ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກລັດຖະບານຜ່ານມາດຕະການຕ່າງໆ ທາງດ້ານ ນະໂຍບາຍແລະນິຕິກຳແມ່ນຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຂ້າມຜ່ານໄປ ສູ່ວິສາຫະກິດສັງຄົມທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ.

ຮູບພາບ 11: ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນທີ່ແທ້ຈິງ ຈາກແຫຼ່ງປ່າໄມ້ (ກີບ/ເດືອນ)

ເປີເຊັນຂອງຄົວເຮືອນທີ່ຂາຍຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງກໍໄດ້ຫຼຸດລົງນັບແຕ່ປີ 2006 ສຳລັບ ທຸກຜະລິດຕະພັນ, ຍົກເວັ້ນຂີ້ຊີ, ຊຶ່ງຍັງຄົງເຫັນຂາຍທົ່ວໄປໃນຕະຫຼາດ. ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງອື່ນໆ ຍັງຄົງເກັບຫາໂດຍປົກກະຕິຈາກເຂດປ່າໄມ້ ລວມມີ ໝໍ້ໄມ້, ໝາກແໜ້ງ, ໝໍ້ຫວາຍ, ໝາກໄມ້ອື່ນໆແລະຜັກ. ການປ່ຽນແປງໃນການເຂົ້າເຖິງ ຜະລິດຕະພັນ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແມ່ນໜຶ່ງໃນຜົນຕາມມາ ຂອງໂຄງການ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມໃນການນຳຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ບາງຊະນິດມາປູກໃນບ້ານກໍມີຄວາມຄືບໜ້າ. ຂັ້ນຕອນ PLUP ໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ລະບຸເຂດເນື້ອທີ່ດິນແລະປ່າໄມ້ເພື່ອຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ. ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ຕ້ອງການຫຼາຍແມ່ນຫວາຍ, ໄມ້ປ່ອງ, ເປືອກໄມ້ບົງ, ໝາກແໜ້ງ, ປ່າແລະດອກເຜິ້ງທີ່ເປັນຢາ. ການເກັບຫຼືການປູກຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ແບບຍືນຍົງ ສາມາດຍົກສູງດ້ານລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນມີສິ່ງຊຸກຍູ້ໃນການປົກປັກຮັກສາແທນການທຳລາຍຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້. ບັນດາຄົວເຮືອນ ຍັງຄົງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຜະລິດເຜົາຖ່ານ, ເຄື່ອງຫັດຖະກຳແລະເພີ່ມເຈີຂະໜາດນ້ອຍ.

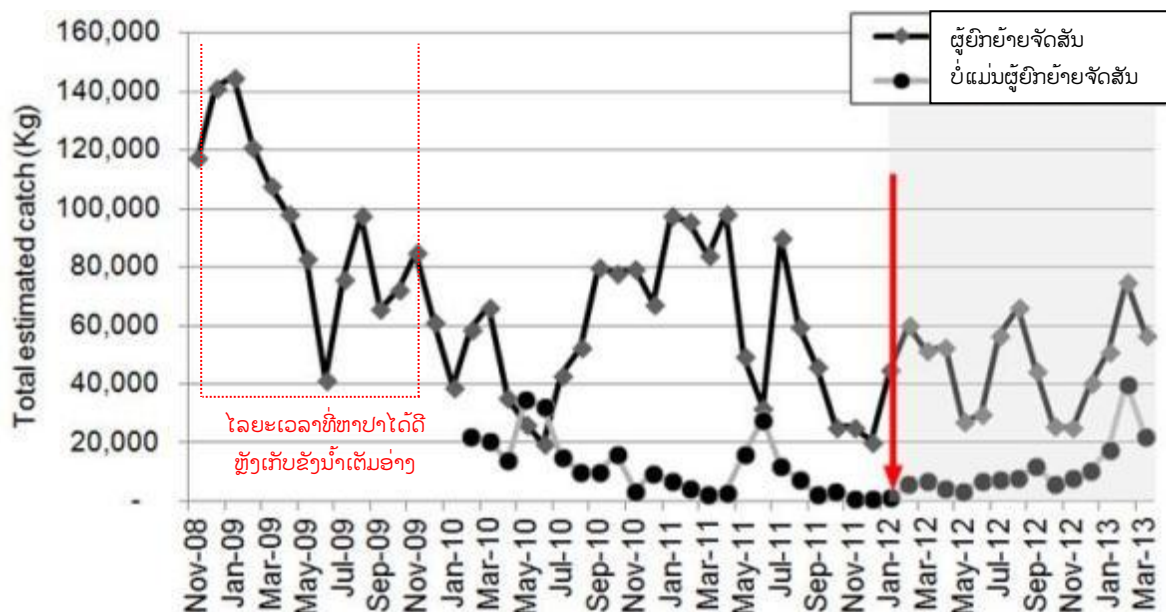
ຂົງເຂດວຽກທີ 4: ການປະມົງຍັງສືບຕໍ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຕໍ່ກັບ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ໂພຊະນາການ ຂອງຄອບຄົວ ແລະ ຍັງຄົງເປັນໜຶ່ງໃນແຫຼ່ງສຳຄັນຂອງລາຍຮັບສຳລັບ ປະຊາຊົນ.

ການເຂົ້າເຖິງນ້ຳແລະການປະມົງໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການສ້າງອ່າງເກັບນ້ຳເນື້ອທີ່ 450 ກມ², ຊຶ່ງຫຼຸດລົງປະມານ 82 ກມ² ໃນຊຸມປີທີ່ການດຳເນີນງານຮອດລະດັບຕ່ຳສຸດ. ໂຄງການໄດ້ມອບເຮືອຫາປາ, ເຄື່ອງມືຫາປາແລະ ເຝີກອົບຮົມກ່ຽວກັບການປຸງແຕ່ງປາ⁵. ປະມານ 5% ຂອງຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ຖືກນຳມາປຸງແຕ່ງຊຶ່ງເພີ່ມມູນຄ່າ, ຜະລິດຕະພັນຕົ້ນຕໍກໍແມ່ນປາແດກແລະປາແຫ້ງ. ປາສົດແມ່ນຂາຍໄດ້ງ່າຍໃນເວລາທີ່ເຮືອຈອດຝັ່ງ ໃຫ້ແກ່ ຜູ້ຄ້າຈາກທ່າແຂກ, ຫຼັກຊາວແລະບາງເທື່ອກໍມາແຕ່ໂກຈາກວຽງຈັນແລະຊຽງຂວາງ, ສະນັ້ນ, ປາທີ່ຈະນຳໄປ ປຸງແຕ່ງແມ່ນມີຈຳນວນຈຳກັດ.

ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາໃນເວລາເລີ່ມຕົ້ນ, ສອດຄ່ອງ ກັບປະກົດການທີ່ຄາດໄວ້ ແລະ ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ກັນດີວ່າ ເປັນໃລຍະ ຫາປາທີ່ໂຊກດີ ພາຍຫຼັງທີ່ນ້ຳຖ້ວມໄຫຼນອງ (ເບິ່ງເສັ້ນສະແດງ). ປະສົບການຈາກອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜົນຜະລິດປາໃນສອງເຖິງສິບປີທຳອິດ ພາຍຫຼັງທີ່ນ້ຳຖ້ວມນອງແມ່ນ ມີຈຳນວນຫຼາຍ, ເພາະວ່າ ສິ່ງປະຕິຄູນທາງຊີວະພາບ ຈຳນວນຫຼາຍ ເຮັດໃຫ້ນ້ຳມີຄວາມອຸດົມສົມບູນສູງ, ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ເກີດມີສິ່ງ ມີຊີວິດ ຕ່າງໆ ໃນນ້ຳທີ່ເປັນອາຫານປາ, ພ້ອມທັງ ເນື້ອທີ່ກວ້າງຂວາງ ສຳລັບ ການວາງໄຂ່ແລະມີສັດລ່າເຫຍື່ອຍັງໜ້ອຍ. ຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ຫຼວງຫຼາຍ ລະຫວ່າງລະດັບນ້ຳສູງ ແລະ ຕ່ຳຍັງພາຍເຖິງ ໂພຊະນາການ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ເພີ່ມຕື່ມໃສ່ອ່າງເກັບນ້ຳ⁴. ການຫາປາໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳ ປະຈຸບັນເຖິງ ແມ່ນວ່າມີສະຖຽນລະພາບ ໃນລະດັບ ຕ່ຳກວ່າ, ກໍຍັງຄົງ ຢູ່ເທິງລະດັບ ຈຳນວນປາ ທີ່ຫາໄດ້ ໃນແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ ສຫລາຍກ່ອນ ທີ່ຈະມີໂຄງການ. ໃນປີ 2013, ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້ສູງ ແລະ ຂ້ອນຂ້າງສະຖຽນລະພາບ ປະມານ 40 ໂຕນຕໍ່ເດືອນ.

ຮູບພາບ 12: ຈຳນວນປາທີ່ໄດ້ທັງໝົດ ໂດຍຄາດຄະເນ ໃນອ່າງເກັບນ້ຳນາກາຍ ຈາກການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (ປີ 2008-2013, ກກ/ເດືອນ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທີມງານການປະມົງຂອງ NTPC, ຂໍ້ມູນເກັບກຳໄດ້ຕາມສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນງານການຕິດຕາມການຫາປາ.

ຫຼາຍຕົວແປທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບການປະມົງເຮັດໃຫ້ຫຍຸ້ງຍາກເພື່ອຄາດຄະເນວ່າ ການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ NT2 ຈະວິວັດທະນາການໄປແນວໃດ. ການປ່ຽນແປງຕາມລະດູການ ປະກົດໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບ ຕໍ່ກັບຈຳນວນປາ ທີ່ມີຢູ່ພ້ອມທັງຄວາມພະຍາຍາມໃນການຫາປາ.

ຕົວເລກຂອງປີ 2013 ຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການປະກອບສ່ວນສຳຄັນຂອງການປະມົງ ຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ ເມື່ອທຽບກັບສະພາບການກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ການປະມົງປະກອບ ສ່ວນໂດຍສະເລ່ຍ 38% ຂອງລາຍໄດ້ຄົວເຮືອນ.

ການປະມົງຍັງຄົງປະກອບສ່ວນ ໃຫ້ແກ່ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານແລະຄວາມຫຼາກຫຼາຍ: ການບໍລິໂພກປາຂອງຄົວເຮືອນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 4.2 ກກ/ຄົວເຮືອນ/ອາທິດກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ມາເປັນ 16 ກກ/ຄົວເຮືອນ/ອາທິດໃນປີ 2013.

ໂດຍລວມແລ້ວ, ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນລາຍງານວ່າຍັງສືບຕໍ່ການຫາປາໂດຍສະເລ່ຍ 3.1 ມື້/ອາທິດໃນປີ 2013 (ຕາຕະລາງ 32). ສິ່ງນີ້ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັບຄວາມພະຍາຍາມໃນປີ 2011 ຊຶ່ງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນລາຍງານວ່າ ໄປຫາປາ 3.0 ມື້/ອາທິດ.

ສຳລັບບາງຊຸມຄົນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ການປະມົງກາຍເປັນອາຊີບຫຼັກ ໂດຍທີ່ບາງຄອບຄົວຕັດສິນໃຈຍຸດຕິ ການປູກຝັງໃນດິນປູກຝັງຂອງຕົນ ແລະ ດຳລົງຊີວິດຕົນຕໍ່ໂດຍການລ້ຽງສັດແລະຫາປາ.

ລະບົບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂັ້ນຮາກຖານ

ການຮັກສາສິດໃນການປະມົງສະເພາະໃຫ້ກັບ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນແລະລູກຫຼານແມ່ນມອບໃຫ້ເປັນໃລຍະເວລາຈົນຮອດປີ 2018 (ພວມດຳເນີນການຕໍ່ໃລຍະເວລາຕື່ມອີກ 10 ປີ). ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມໃນອ່າງເກັບນ້ຳແມ່ນຄຸ້ມຄອງໂດຍສະມາຄົມການປະມົງອ່າງເກັບນ້ຳ (RFA), ປະກອບດ້ວຍ 16 ກຸ່ມປະມົງບ້ານ (VFG), ແລະອຳນາດການປົກຄອງເມືອງນາກາຍ. ກຸ່ມປະມົງບ້ານ (VFGs) ໄດ້ຕົກລົງກັນກ່ຽວກັບຂອບເຂດຊາຍແດນທີ່ແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລະຫວ່າງບ້ານຕ່າງໆ. ການກວດກາລາດຕະເວນຮ່ວມກັນ ແລະ ໜ່ວຍງານສະເພາະກົດກ່ຽວກັບການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການກໍ່ພວມດຳເນີນການ.

ຊາວປະມົງໃນທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າຮ່ວມໃນການຕິດຕາມລະອຽດກ່ຽວກັບຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້, ເຕັກນິກການປຸງແຕ່ງປາກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ບ່ອນວາງໄຂ່ຂອງປາໄດ້ຖືກລະບຸໄວ້ເພື່ອເປັນເຂດສະຫງວນ, ກຸ່ມການຄ້າປາກໍ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແລະການດຳເນີນງານໃນທ່າເຮືອກໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນອີກດ້ວຍ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະໄວເກີນໄປທີ່ຈະກ່າວວ່າ ຈຳນວນປາທີ່ມີຈະເປັນແນວໃດໃນອະນາຄົດ, ຈາກຫຼັກຖານສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງໜັກແໜ້ນວ່າການປະມົງຈະຍັງສືບຕໍ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພູພຽງ, ຕາບເທົາທີ່ຊັບພະຍາກອນນ້ຳນີ້ ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຢ່າງເໝາະສົມ. ສິ່ງນີ້ຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ຈາກວິທີການປະຕິບັດໃນການຫາປາ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການດ້ານການປະມົງໃນເຂດອ່າງເກັບນ້ຳ, ໜ້າວຽກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທັງຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ລັດຖະບານ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຕະຫລອດເຖິງການຄວບຄຸມການຫາປາ ເພື່ອການຄ້າຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ, ການປົກປ້ອງເຂດວາງໄຂ່ຂອງປາ, ການຢຸດຕິການຫາປາເພື່ອການຄ້າໃນໃລຍະຂະຫຍາຍພັນຂອງປາ.

ຂົງເຂດວຽກທີ 5: ລາຍຮັບທີ່ບໍ່ແມ່ນພາກກະສິກໍາແມ່ນຈໍາກັດ

ການຈ້າງງານທີ່ບໍ່ແມ່ນພາກກະສິກໍາມັກຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບແຫຼ່ງລາຍໄດ້ເງິນສົດທີ່ສໍາຄັນ. ຄວາມສາມາດໃນການເຮັດວຽກ ນອກພາກກະສິກໍາ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດຂອງຄົວເຮືອນ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກ. ກ່ອນຈະມີໂຄງການ, ມີພຽງບໍ່ເທົ່າໃດຄົວເຮືອນໃນເຂດພູພຽງທີ່ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ບໍ່ແມ່ນພາກກະສິກໍາ⁶.

ໃນລະຫວ່າງການດໍາເນີນງານຂອງໂຄງການ, NTPC ໄດ້ຈ້າງງານຊາວບ້ານຫຼາຍຄົນ ເຮັດວຽກກໍ່ສ້າງໃນໂຄງການ, ພ້ອມທັງການກໍ່ສ້າງເຮືອນພັກຂອງພວກເຂົາເອງຫຼື ບຸກເບີກດິນປູກຝັງ. ວຽກທີ່ກ່າວມານັ້ນໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງໄວວາໃນເວລາທີ່ວຽກກໍ່ສ້າງໄດ້ສໍາເລັດໃນປີ 2008⁴. ທັກສະຄວາມຮູ້ທີ່ໄດ້ ໃນຊ່ວງເວລາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດຂອງ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນການເຮັດວຽກອື່ນນອກຈາກ ພາກກະສິກໍາ ແລະ ວິສາຫະກິດການຄ້າຜູ້ດຽວ.

ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອໍານວຍ:

- ☛ NTPC ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ແລະ ດ້ານການເງິນເພື່ອພັດທະນາວິຖີການດໍາລົງຊີວິດ ນອກພາກກະສິກໍາ. ທີມງານດ້ານການພັດທະນາຊຸມຊົນລະຫວ່າງ NTPC ແລະ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວໄດ້ຊ່ວຍບັນດາກຸ່ມໃນການລະບຸ ບຸລິມະສິດກິດຈະກຳການດໍາລົງຊີວິດ ນອກພາກກະສິກໍາ, ແລະ ໃຫ້ທັກສະຄວາມຮູ້ແກ່ພວກເຂົາໂດຍການເຝິກອົບຮົມ ແລະ ສະໜອງທຶນເບື້ອງຕົ້ນເພື່ອເລີ່ມທຸລະກິດ.
- ☛ ກອງທຶນສິນເຊື້ອບ້ານໄດ້ສະໜອງໃຫ້ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນເຂົ້າເຖິງສິນເຊື້ອ, ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ເລີ່ມແລະເພີ່ມຂະໜາດ ຂອງທຸລະກິດ ນອກພາກກະສິກໍາຂອງພວກເຂົາໃນໄລຍະຍາວ.
- ☛ ນັບແຕ່ມີການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຖະໜົນທຶນທາງໃໝ່, ຕະຫຼາດ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ໄຟຟ້າແລະການພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນໄດ້ເພີ່ມອຸປະສົງ (ຄວາມຕ້ອງການ) ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ບັນດາຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳ.

ໃນການຕອບສະໜອງຕໍ່ສະພາບການດັ່ງກ່າວ, ບາງຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນກິດຈະ ກຳທຸລະກິດນ້ອຍໆຕ່າງໆ ເພື່ອເພີ່ມລາຍຮັບຈາກພາກກະສິກໍາແລະການປະມົງ: ມີຫຼາຍຮ້ານນ້ອຍຂອງຄອບຄົວຂາຍເຄື່ອງໃນເກືອບທຸກບ້ານ, ແລະ ບາງຄອບຄົວ ໄດ້ເປີດບໍລິການເຮືອນພັກ ແລະ ຮ້ານອາຫານ⁴. ກິດຈະກຳອື່ນໆ ລວມມີການຈ້າງງານຈາກ NTPC, ຜູ້ຮັບເໝົາຕໍ່, ຫຼື VFA, ການປຸງແຕ່ງປາແລະ ອາຫານ ແລະ ທຸລະກິດບໍລິການອື່ນໆ. ບາງຄົວເຮືອນກໍໄດ້ຮັບເງິນຈາກສະມາ ຊິກຄອບຄົວທີ່ຢູ່ປ່ອນອື່ນຝາກໃຫ້ ຫຼື ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກລັດຖະບານ.

ການຕໍ່ແຜ່ນ, ການແກະສະຫຼັກໄມ້ແລະວຽກຫັດຖະກຳອື່ນໆໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ວ່າເປັນທ່າແຮງ ຂອງແຫຼ່ງລາຍຮັບຈາກພາກທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມີພຽງແຕ່ກຸ່ມຫັດຖະກຳຕໍ່ແຜ່ນ ທີ່ຍັງສືບຕໍ່ດຳເນີນ, ໃນຂະນະທີ່ວຽກງານແກະສະຫຼັກໄມ້ບໍ່ປະກົດເຫັນອີກ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໄດ້ຮັບ ການເຝິກອົບຮົມຈາກ VFA ກໍຕາມ.

ການຈ້າງວຽກນອກພາກກະສິກຳຍັງຄົງຈຳກັດ (6% ຂອງຈຳນວນຜູ້ໃຫຍ່⁶), ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສຳລັບຜູ້ຊາຍ ແລະ ກໍມີສັດສ່ວນສູງຈາກຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີລະດັບກາງ. ພຽງແຕ່ເປີເຊັນຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍ ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ ໄດ້ຮັບລາຍໄດ້ ຈາກທຸລະກິດຄົວເຮືອນ (4% ໃນປີ 2013). ການພັດທະນາກິດຈະກຳ ການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີການປະເມີນຜົນເທື່ອ ແຕ່ກໍມີທ່າແຮງ ແລະ ຖ້າຫາກ ມີການວາງແຜນທີ່ດີ ອາດຈະເປັນການສ້າງວຽກເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ກັບບັນດາ ຄົວເຮືອນ ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ສົ່ງຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງເນື່ອງຈາກນັກທ່ອງທ່ຽວ ແມ່ນຊື້ຜະລິດຕະພັນໃນທ້ອງຖິ່ນ.

4.3 ການປ່ຽນແປງດ້ານມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ

ການວິເຄາະຈາກເຈັດຮອບການສຳຫຼວດດ້ານການວັດແທກມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ (LSMS) ໄດ້ດຳເນີນການ ໃນລະຫວ່າງປີ 2006 ແລະ 2013 ມີຂໍ້ມູນຫຼາຍກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຕົວຈິງ ແລະ ການປ່ຽນແປງທີ່ເຫັນໄດ້ໂດຍບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍເອງ.

ການຮັບຮູ້ດ້ວຍຕົນເອງກ່ຽວກັບສະຫວັດດີການໂດຍລວມ:

ປະຊາຊົນຍົກຍ້າຍຈັດສັນຖືວ່າພວກເຂົາມີຊີວິດການເປັນຢູ່ ທີ່ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ໃນປີ 2013, 87% ຄິດວ່າ ຊີວິດຂອງພວກເຂົາດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດ ສັນ, ໃນນັ້ນ 36% ກ່າວວ່າຊີວິດຂອງພວກເຂົາ “ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າຫຼາຍ” ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ¹

ຫ້ອງທີ 4: ສິດທິທີ່ໄດ້ຮັບ ການປັບປຸງໃຫ້ດີທີ່ສຸດ ຊຶ່ງລະບຸໂດຍທົ່ວໄປ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ຄວາມກັງວົນຂອງບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ຍັງຄົງມີຢູ່¹

1. ເຮືອນພັກລວມທັງ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ການບໍລິການ ເຊັ່ນ ໄຟຟ້າ (92% ຂອງຜູ້ຕອບ);
2. ໂຄງລ່າງພື້ນຖານເຊັ່ນ ຖະໜົນທົນທາງເຂົ້າເຖິງບ້ານ, ສັນຍານ ໂທລະສັບ (70%);
3. ການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາໄດ້ດີຂຶ້ນ (26%);
4. ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ (21%).

ຄົວເຮືອນຍັງຄົງມີຄວາມກັງວົນ ກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງ ທີ່ດິນປູກຝັງ ເພີ່ມຕື່ມ, ລາຍຮັບຈາກການປະມົງ, ການເຂົ້າເຖິງດິນປູກຝັງເພີ່ມ ແລະ ປະສິດທິຜົນໃນການຜະລິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງປ່າໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.

ການປ່ຽນແປງຕົ້ນຕໍໃນມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຖືກສະໜັບສະໜູນ ແລະ ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງໂດຍ ຕົວຊີ້ວັດຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແລະໂພຊະນາການ, ສະພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ສຸຂະພາບ, ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາແລະຜ່ານຕົວຊີ້ວັດອື່ນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນຄື: ລາຍໄດ້, ລາຍຈ່າຍ, ຊັບສິນ, ການອອມແລະໜີ້ສິນ.

ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແລະໂພຊະນາການໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ

ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນແມ່ນອາຫານ (ທັງຜະລິດເອງແລະຊື້ເອົາ) ຊຶ່ງມີສ່ວນຫຼາຍກວ່າສາມສ່ວນສີ່ຂອງການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນ ⁶.

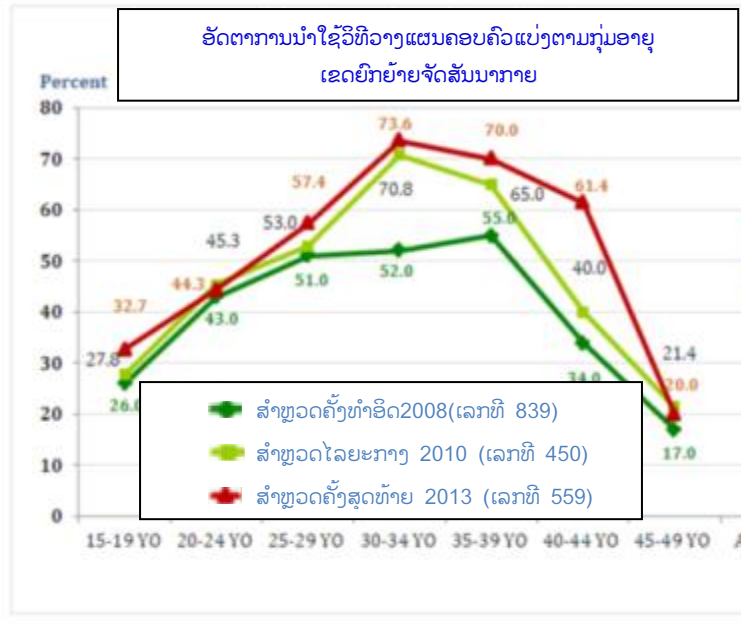
ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງອາຫານ ກໍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຕະຫຼອດເວລາ ແລະ ຄວາມສົມດຸນຂອງໂພຊະນາການ ກໍໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ໂດຍມີການບໍລິໂພກປາແລະຊີ້ນສັດຫຼາຍຂຶ້ນ. ໄດ້ສັງເກດເຫັນການປ່ຽນແປງ ຈາກການຜະລິດ ເອງໄປສູ່ການຊື້ອາຫານ, ເນື່ອງຈາກ ມີແຫຼ່ງອາຫານ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມີລາຍໄດ້ເງິນສົດຫຼາຍຂຶ້ນ, ຊຶ່ງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງ ຈາກເສດຖະກິດ ກຸ້ມຕົນເອງໄປສູ່ ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ⁷.

ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ການຜະລິດເຂົ້າກິນສູງສຸດມີ 217 ໂຕນ ແລະຜະລິດເກີນກວ່າ 1,000 ໂຕນໃນປີ 2012. ອີງໃສ່ມາດຕະຖານຂອງ FAO ສຳລັບ ສປປ ລາວ (470 ກຣາມ ເຂົ້າກິນຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້) ແລະອັດຕາການປ່ຽນເຂົ້າເບືອກເປັນເຂົ້າສານ 67%, ສິ່ງນີ້ໄດ້ສະໜອງເຂົ້າເພື່ອລ້ຽງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ 6,289 ຄົນໃນໄລຍະເວລາ 227 ວັນໃນປີໜຶ່ງ, ສອດຄ່ອງກັບ 62% ການກຸ້ມກິນຂອງເຂົ້າ.

ການແບ່ງເປົ້າພາລະຂອງແມ່ຍິງ

ມີຫຼາຍດ້ານທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນເທົາວຽກ ຂອງແມ່ຍິງໃນແຕ່ລະວັນ, ລວມໃນນັ້ນມີສຸຂະພາບດີຂຶ້ນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນໂດຍລວມ, ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ແລະ ນ້ຳໃຊ້ແລະການວາງແຜນຄອບຄົວໄດ້ດີຂຶ້ນ.

ປະຈຸບັນ, ຈຳນວນແມ່ຍິງຫຼາຍຂຶ້ນ ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຊາບກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນຄອບຄົວໂດຍ ການວິທີການຄຸມກຳເນີດເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍສະເພາະ ແມ່ຍິງອາຍຸ 30 ປີ, ດັ່ງທີ່ສະແດງໄວ້ໃນຮູບພາບ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຳຫຼວດແລະກວດສຸຂະພາບຄັ້ງສຸດທ້າຍ ເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍ, ເດືອນກຸມພາ ປີ 2013

ວຽກໜັກຂອງແມ່ຍິງໄດ້ຫຼຸດລົງໂດຍການປັບປຸງຄວາມສາມາດ ໃນການມີລູກຫ່າງ ແລະ ໂດຍການເຂົ້າເຖິງໂຮງລ້ຽງເດັກ ແລະໂຮງຮຽນປະຖົມ.

ໂດຍລວມແລ້ວ, ໂຄງການໄດ້ສະໜອງໃຫ້ແຕ່ລະຄົວເຮືອນ ເຂົ້າເຖິງການນຳໃຊ້ນ້ຳຕະຫຼອດປີ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມທີ່ທັນສະໄໝ, ອັດຕາທີ່ສູງກວ່າໃນເຂດບ້ານໃນເມືອງອື່ນໆໃນ ສປປ ລາວ⁴, ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານລະບົບລະບາຍນ້ຳ. ອັດຕາບ້ານນ້ຳໜຶ່ງອັນ ຕໍ່ 5 ຄົວເຮືອນ ແລະ ຖັງກັກນ້ຳຝົນສຳລັບແຕ່ລະຄົວເຮືອນໄດ້ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງນ້ຳໄດ້ດີຂຶ້ນ.

ເວລາໃນການໄປຕັກນ້ຳກໍຫຼຸດລົງຈາກເວລາສະເລ່ຍ 9 ນາທີ ລົງມາປະມານ 1.5 ນາທີຕໍ່ການເດີນທາງໄປ ຫຼື ກັບ⁴. ສິ່ງນີ້ແມ່ນການປັບປຸງອັນສຳຄັນໂດຍສະເພາະສຳລັບແມ່ຍິງແລະ ເດັກນ້ອຍ, ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການໄປຕັກນ້ຳເລື້ອຍໆ. ພວກເຂົາສາມາດປະຫຍັດເວລາໜຶ່ງຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນພາລະດ້ານກາຍະພາບ.

ຮູບພາບ 13: ແມ່ຍິງໄປແມ່ນ້ຳເພື່ອຕັກນ້ຳ (ກ່ອນໂຄງການ)

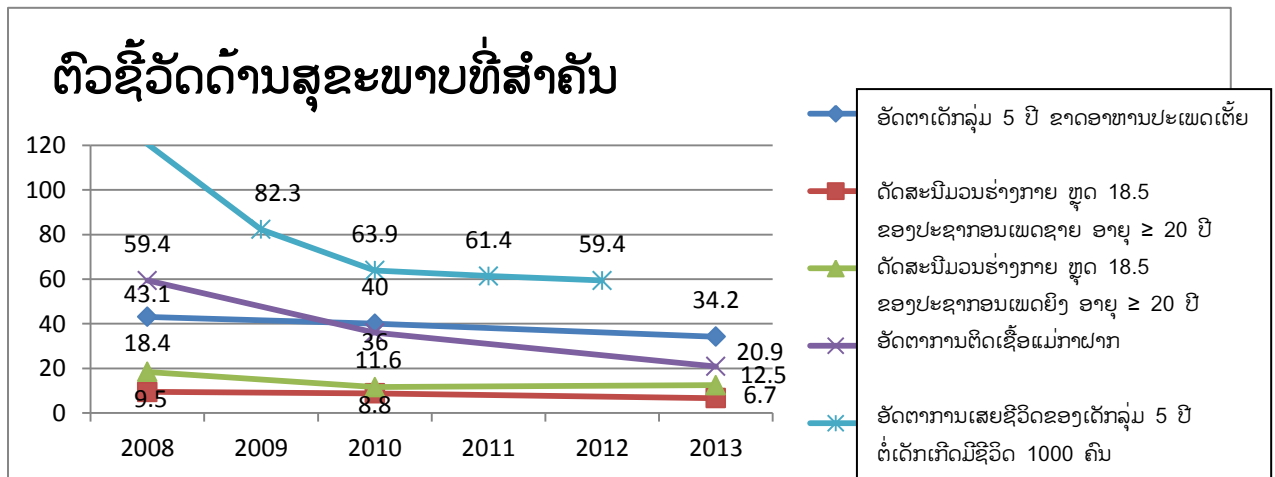

ຮູບພາບ 14: ແມ່ຍິງນຳໃຊ້ບ້ານນ້ຳບາດານ ໃກ້ກັບເຮືອນຂອງພວກເຂົາໃນປະຈຸບັນ

ແຫຼ່ງທາງເລືອກຂອງກິດຈະກຳສໍາລັບການດຳລົງຊີວິດທີ່ ກ່ຽວກັບວຽກທີ່ເບົາກວ່າໃນປະຈຸບັນທີ່ແມ່ຍິງ ສາມາດເຂົ້າ ເຖິງ ລວມມີ: ການເຮັດສວນຜັກຄົວເຮືອນ, ການປະມົງ (ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນໄປກັບຜົວ), ການລ້ຽງສັດນ້ອຍ ແລະ ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ. ທຸກອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ໂດຍລວມແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການແບ່ງເບົາວຽກໜັກ ຂອງແມ່ຍິງແລະເດັກຍິງ.

ດ້ານສຸຂະພາບສໍາລັບທຸກຄົນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ

ການປ່ຽນແປງໃນດ້ານສຸຂະພາບເຊື່ອມໂຍງບໍ່ພຽງແຕ່ ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນຂອງບຸກຄົນ, ແຕ່ຍັງແມ່ນ ຜົນກະທົບ ໂດຍກົງຕໍ່ຂີດຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ການປັບປຸງ ທີ່ໃຈວາ ແລະ ໜ້າປະທັບໃຈສາມາດເປັນໄປໄດ້ຍ້ອນການສ້າງສາ ບັນດາໂຄງລ່າງໃໝ່ (ສູນສຸກສາລາ, ເສັ້ນທາງ ແລະ ໄຟຟ້າ) ແລະ ການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງລາຍຮັບເງິນສົດ, ເຮັດໃຫ້ເກີດການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ ສາທາລະນະສຸກທັງທາງດ້ານກາຍະພາບ ແລະ ດ້ານການເງິນ.

ຮູບພາບ 15: ວິວັດທະນາການກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ວັດດ້ານສຸຂະພາບຕົ້ນຕໍ (ປີ 2008-2013)

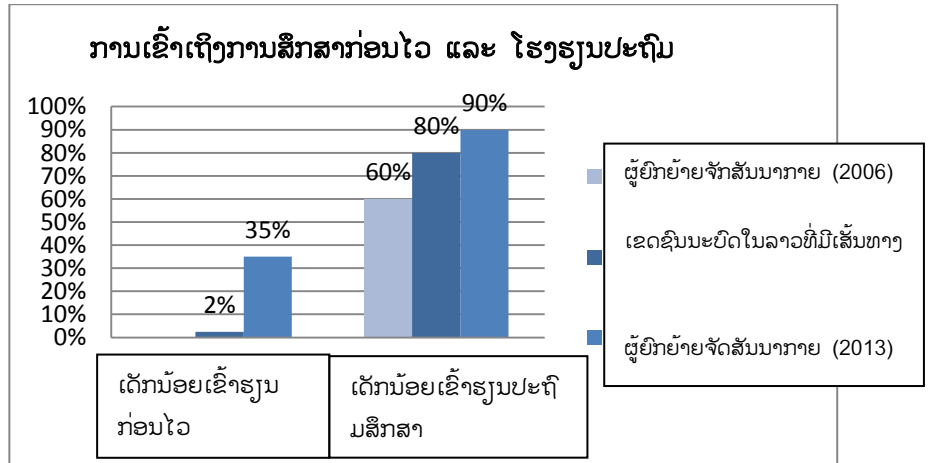
ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອໍານວຍ, ໂດຍມີບ້ານນ້ຳບາດານດ້ວຍມື ແລະລະບົບສຸຂະພາບໃນໝູ່ບ້ານໃໝ່ ກໍແມ່ນປັດໄຈຕົ້ນຕໍສໍາລັບ ການປັບປຸງດ້ານສຸຂະພາບ. ການປັບປຸງທີ່ໜ້າປະທັບໃຈນີ້ຈະບໍ່ສາມາດບັນລຸຜົນ ສໍາເລັດໄດ້ໂດຍບາດສະຈາກການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະຈິດສຳນຶກຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ດ້ານສຸຂະພາບອະນາໄມ ແລະ ໂພຊະນາການ.

ການປະສົມປະສານລະຫວ່າງບັນດາປັດໄຈຕ່າງໆເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບທາງບວກຕໍ່ກັບສຸຂະພາບ ດັ່ງທີ່ສະແດງໄວ້ໃນຮູບພາບ, ພ້ອມກັບອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແມ່ນຫຼຸດລົງ 2 ເທົ່າ; ການຕິດເຊື້ອກາຝາກ (ແມ່ທ້ອງ) ຫຼຸດລົງ 3 ເທົ່າ; ແລະເດັກຂາດສານອາຫານເຕ້ຍໜ້ອຍລົງ 21%. ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ, ດັດຊະນີມວນສານຮ່າງກາຍຂອງຜູ້ໃຫຍ່ຍິງແລະຊາຍກໍເພີ່ມຂຶ້ນ.

ການກໍ່ສ້າງໂຮງຮຽນປະຖົມແລະມັດທະຍົມໄດ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງ

ງການສຶກສາ, ເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຖານະໃນສັງຄົມຍັງມີຢູ່. ຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງເດັກນ້ອຍກ່ອນໄວຮຽນແມ່ນເຂົ້າຮຽນບາງຊັ້ນຮຽນຂອງແຜນງານ ການສຶກສາໄວເດັກເບື້ອງຕົ້ນທຽບກັບ 2.4% ຂອງເດັກນ້ອຍເກນອາຍຸດຽວກັນທີ່ເຂົ້າໂຮງຮຽນໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນ ສປປ ລາວ (Lao MICS)⁶.

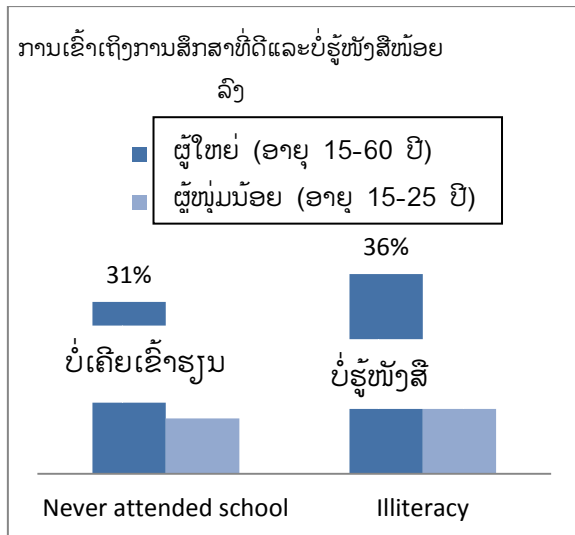
ເຖິງແມ່ນວ່າການເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນປະຖົມ (90% ຂອງເດັກນ້ອຍ) ແມ່ນເຫັນວ່າສູງກວ່າ ຫຼາຍເມື່ອທຽບກັບລະດັບ ສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ ທີ່ 79.9% ຂອງເຂດຊົນນະບົດ ພ້ອມກັບການເຂົ້າເຖິງເສັ້ນທາງ¹,

ຮູບພາບ 16: ການປັບປຸງໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາກ່ອນໄວປະຖົມ ແລະ ໂຮງຮຽນປະຖົມ (ປີ 2006-2013)

ຄວາມແຕກຕ່າງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນການເຂົ້າໂຮງຮຽນປະຖົມຍັງຄົງມີຢູ່ໃນຖານະສັງຄົມຕ່າງໆ. ບັນດາຄົວເຮືອນດ້ອຍໂອກາດມີອັດຕາການເຂົ້າຮຽນປະຖົມຕ່ຳສຸດ (75.6%⁶) ແລະບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີມີ ອັດຕາສູງສຸດເຖິງ (100%⁶).

ໃນທຸກກໍລະນີ, ການເຂົ້າໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມດີກວ່າທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນ LSMS (ຮອບ 1)¹ຊຶ່ງມີ 60%ຫລາຍ. ໂຮງຮຽນມັດທະຍົມໂດຍທົ່ວໄປຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຕ້ອງເດີນທາງຈາກບ້ານໄປຫາໂຮງຮຽນ. ຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ, 66% ຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸ 11-17 ປີ ໄດ້ເຂົ້າຮຽນ, ມີພຽງແຕ່ 25% ເຂົ້າໂຮງຮຽນໃນປີ 2013, ເມື່ອທຽບກັບອັດຕາສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ 29.4% ສໍາລັບເຂດຊົນນະບົດທີ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ

ຮູບພາບ 17: ການບໍ່ຮູ້ໜັງສື ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຕໍ່ກຸ່ມອາຍຸ (2006-2013). ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຳຫຼວດLSMS 7, 2013.

ຜົນການດຳເນີນງານທີ່ດີກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂອງເດັກຍິງ⁶. ໃນປີ 2013, ບໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງເພດກ່ຽວກັບອັດຕາຂອງການສຶກສາເດັກນ້ອຍກ່ອນປະຖົມ. ສິ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈ, ຜູ້ຍິງແມ່ນມີແນວໂນ້ມການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ ໂດຍລວມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສິ່ງນີ້ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມແຕກຕ່າງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍດ້ານການເຂົ້າຮຽນໃນ ຄົວເຮືອນຜູ້ທຸກຍາກຊຶ່ງເດັກຊາຍແມ່ນມີ ແນວໂນ້ມໜ້ອຍໃນການເຂົ້າໂຮງຮຽນປະຖົມກວ່າເດັກຍິງ. ເດັກຍິງແມ່ນມີແນວໂນ້ມໃນການເຂົ້າຮຽນ ຂັ້ນມັດທະຍົມຄືກັບເດັກຊາຍ.

(Lao MICS). ການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມສຳລັບຜູ້ທີ່ຮັ່ງມີ (27%) ແມ່ນຫລາຍກວ່າບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ (11%)⁶.

ການຮູ້ໜັງສືຂອງຜູ້ໃຫຍ່ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນສຳລັບແຕ່ລະອາຍຸຂອງຜູ້ຕອບ, ໂດຍຜູ້ຕອບທີ່ອາຍຸຫຼາຍກວ່າແມ່ນມີລະດັບຕ່ຳກວ່າໃນການຮູ້ໜັງສື. ແມ່ຍິງມີອັດຕາການຮູ້ໜັງສືໜ້ອຍກວ່າຜູ້ຊາຍ, ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງເພດອັດຕາການຮູ້ໜັງສືແມ່ນສູງກວ່າ ສຳລັບຄອບຄົວທຸກຍາກ ແລະ ຄອບຄົວຖານະປານກາງ. ຍ້ອນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເຮືອອ່ານວຍ, ສິ່ງນີ້ກຳລັງປ່ຽນແປງ ແລະ ການປັບປຸງ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງສຳລັບຄົນລຸ້ນໜຸ່ມ (ເບິ່ງຮູບພາບ).

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການສຶກສາຖືກເປັນສ່ວນປະກອບສຳຄັນ ຂອງ ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ເປັນ ເຄື່ອງທີ່ມີອິດທິພົນຫຼາຍສຳລັບ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ, ການປັບປຸງດ້ານສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສະຫວັດ ດີ ການສັງຄົມ, ແລະ ການວາງຮາກຖານສຳລັບການຂະຫຍາຍຕົວ ທາງດ້ານເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ¹.

ການປະເມີນຜົນດ້ານມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຜ່ານລາຍໄດ້, ການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຊັບສິນ: ວິທີການ, ບັນຫາທ້າທາຍແລະສ່ວນປະກອບສຳຄັນ¹.

ອີງຕາມຄຳນິຍາມທາງການ, ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ - ກຳນົດເປັນເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນ - ກ່ຽວຂ້ອງກັບຈຳນວນຕ່ຳສຸດທີ່ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ສິ່ງຈຳເປັນພື້ນຖານອາຫານ, ເຄື່ອງນຸ່ງແລະອື່ນໆ, ທີ່ຄົວເຮືອນຕ້ອງການເພື່ອຊ່ວຍຕົນເອງ. ເພື່ອກຳນົດລະດັບຂອງການຊົມໃຊ້ໂດຍກົງໃຫມີຄວາມເໝາະສົມສູງຂອງຜະລິດຕະພັນທີ່ຜະລິດໄດ້ ເພິ່ນໃຊ້ມູນຄ່າການຊົມໃຊ້ເປັນການວັດແທກລາຍຮັບ.

ເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນແມ່ນເສັ້ນສະແດງຄວາມທຸກຍາກຊຶ່ງກຳນົດໄວ້ໃນດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີເລກທີ 201, ປະກາດໃຊ້ໃນເດືອນເມສາ ປີ 2012, ແລະ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ທີ່ 180,000 ກີບຕໍ່ຫົວຄົນແລະຕໍ່ເດືອນສຳລັບເຂດຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ. ການຍົກເສັ້ນສະແດງຄວາມທຸກຍາກ

ດ້ວຍດັດຊະນີຜູ້ບໍລິໂພກລາວ ຮອດເດືອນເມສາ ປີ 2013, ເວລາທີ່ການບໍລິໂພກວັດແທກໄວ້, ໄດ້ກຳນົດເປົ້າໝາຍ ຂອງລາຍຮັບ ແມ່ນ 186,000 ກີບ.

ຜົນຂອງລາຍຮັບ ແລະ ການຊົມໃຊ້ທີ່ໄດ້ປະເມີນດ້ວຍວິທີນີ້ ໄດ້ໃຫ້ຕົວເລກທີ່ເປັນປະໂຫຍດທົ່ວໄປ ເພື່ອການວິເຄາະທີ່ປຸງທຸກປະການຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາ. ເພື່ອກວດກາຄືນຂໍ້ມູນ, ສາມປະເພດຕົວຊີ້ວັດ ເພີ່ມໄດ້ພິຈາລະນາ.

☛ **ຊັບສິນ** ແມ່ນໃຊ້ເປັນຕົວຊີ້ວັດທາງອ້ອມ (ຍັງເອີ້ນວ່າ "ຕົວແທນ")

ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃນການປະເມີນມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດແລະວິວັດທະນາການຂອງລາຍໄດ້.

ໃນຂະນະທີ່ ການນັບຈຳນວນຊັບສິນແບບງ່າຍດາຍທີ່ແຕ່ລະຄົວເຮືອນມີ, ເປັນການຊັບອກເຖິງ ຄວາມຮັ່ງມີຂອງຄົວເຮືອນ, LSMS ໄດ້ສ້າງຕົວຊີ້ວັດທີ່ເປັນຕົວເງິນຂອງມູນຄ່າຊັບສິນ ໂດຍການຄູນຈຳນວນຊັບສິນດ້ວຍມູນຄ່າສະເລ່ຍ ທີ່ຄາດການໄວ້ຂອງຊັບສິນທີ່ໄດ້ຈາກການສຳຫຼວດ ສັງຄົມ-ເສດຖະກິດລາຍໄຕມາດ.

☛ **ການອອມ** ແມ່ນ "ຕົວແທນ" ໜຶ່ງທີ່ມີທ່າແຮງ. ຮ່ອງຮອຍທີ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນ ຄືເບິ່ງການອອມຂອງພວກເຂົາ. ເມື່ອທຽບກັບການອອກແບບປະເພນີຜ່ານມາ ໃນຮູບແບບຂອງສັດລ້ຽງ, ການອອມປະເພດອື່ນຂ້ອນຂ້າງໃຫ້ຄວາມໝັ້ນຄົງ ດ້ານສະພາບຄ່ອງ ຂອງຊັບສິນຕ່າງໆ.

☛ **ໜີ້ສິນທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ**

ເພື່ອທີ່ໄດ້ມາຈຸດປະສົງຂອງການຜະລິດສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຂີດຄວາມສາມາດຂອງຄົວເຮືອນໃນການສືບຕໍ່ພັດທະນາບັນດາກິດຈະກຳທາງດ້ານເສດຖະກິດແລະເພີ່ມລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາເຈົ້າ.

ອີງໃສ່ການສັງເກດເຫຼົ່ານັ້ນແລະຂໍ້ຕົກລົງທາງການ, ການວິເຄາະໄດ້ລວມເອົາຫຼາຍຕົວບົ່ງຊີ້ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຊຶ່ງເນັ້ນໜັກໃນດ້ານການຊົມໃຊ້ແທນທີ່ຈະເປັນລາຍໄດ້. ການວິເຄາະໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຈາກການທົບທວນ ວິວັດທະນາການທາງດ້ານລາຍໄດ້, ກ່ອນຈະກວດສອບສະຖານະການ ຈາກມຸມມອງຂອງການຊົມໃຊ້ ແລະ ທ້າຍສຸດກໍກວດກາຕົວເລກທຸກປະການ ໃນດ້ານຊັບສິນທີ່ພວກເຂົາເປັນເຈົ້າຂອງ, ການອອມແລະໜີ້ສິນ.

ວິວັດທະນາການທາງດ້ານລາຍໄດ້: ຮອບທີ 1-7

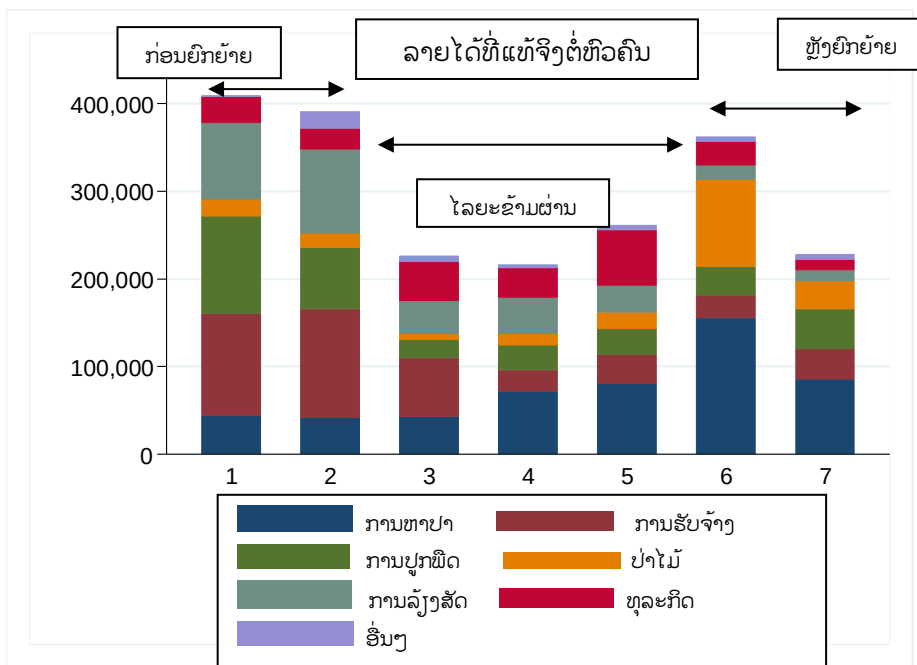
ການປ່ຽນແປງດ້ານລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຕະຫຼອດຊ່ວງເວລາຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແມ່ນ ຕົວຊີ້ວັດທີ່ສຳຄັນວ່າ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ໄດ້ຮັບຄວາມຍຸຕິທຳແນວໃດໃນລະຫວ່າງຂະບວນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ພວກເຂົາປັບຕົວໄດ້ດີເທົ່າໃດກັບສະພາບເງື່ອນໄຂໃໝ່ ແລະ ທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດທີ່ມີຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ປະຫວັດຜ່ານມາຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແມ່ນຂ້ອນຂ້າງຊັບຊ້ອນ ເນື່ອງຈາກຄວາມແຕກຕ່າງ ຂອງບ້ານຕ່າງໆ, ເວລາຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີໄວ້ໃຫ້ກັບແຕ່ລະບ້ານ, ການຖືຄອງທີ່ດິນ, ການທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍ ແລະສະພາບເງື່ອນໄຂທີ່ປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ. ສະນັ້ນ, ການຕີຄວາມໝາຍຂອງ ການປ່ຽນແປງທີ່ສັງເກດໄດ້ດ້ານລາຍໄດ້ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພິຈາລະນາລັກສະນະຂອງການສຳຫຼວດ ແລະ ຄວາມກວ້າງຂວາງຂອງເຫດການ ແລະ ປັດໃຈຕ່າງໆທີ່ຄວບຄຸມປະສົບການຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ຮູບພາບສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ **3 ເລຍະ:** ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ແລະ ພາຍຫຼັງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ສະພາບການກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ໃນຮູບພາບ 17 ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງຢູ່ເໜືອຄວາມເປັນຈິງຂອງໄລຍະກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ຮອບທີ 1 ແລະ 2 ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນການໃນປີ 2006 ແລະ ຕົ້ນປີ 2007 ແລະ ໄຊ້ລາຍໄດ້ຈາກໄລຍະເວລາໜຶ່ງປີຜ່ານມາທີ່ຈື່ໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ຕົວເລກຈາກສອງຮອບນີ້ລວມເອົາລາຍໄດ້ຈາກສັດລ້ຽງ ແລະ ພືດຜັກທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ສະພາບເງື່ອນໄຂ ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ແຕ່ກໍໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກການທີ່ມີໂຄງການຢູ່ແລ້ວ, ການເພີ່ມຂຶ້ນເນື່ອງຈາກການຂາຍສັດລ້ຽງ, ການປູກພືດຊົ່ວຄາວ “ດິນປູກຝັງເກົ່າ ແລະ ດິນປູກຝັງໃໝ່” ແລະ ເນື່ອງຈາກຄ່າແຮງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການເພື່ອບຸກເບີກທີ່ດິນແລະເພື່ອກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ.

ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນເຫັນວ່າມີລາຍໄດ້ສູງໃນໄລຍະເວລາຮອບທີ 1 ແລະ 2 ຂອງການສຳຫຼວດ, ໂດຍມີລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນທີ່ແທ້ຈິງ ເກີນກວ່າ 400,000 ກີບ ແລະ 375,000 ກີບ/ຄົນ/ເດືອນ¹ ຕາມລຳດັບ.

ຮອບທີ 3-5 ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ລາຍໄດ້ທີ່ເປັນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ແລະ ຮອບທີ 6 ແລະ 7 ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນ ລາຍໄດ້ພາຍຫຼັງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ລາຍໄດ້ຕົກລົງມາເປັນ 200,000 ກີບຄົນ ຕໍ່ເດືອນໃນຮອບທີ 3 ແລະ 4 ຂອງການສຳຫຼວດ¹, ເນື່ອງຈາກຄ່າແຮງທີ່ໄດ້ຈາກໂຄງການແລະການອຸດໜູນດ້ານອາຫານສິນສຸດລົງ, ການປູກພືດສອງເທື່ອກໍຢຸດຕິ, ໃນຂະນະທີ່ລາຍໄດ້ຈາກການຂາຍສັດລ້ຽງກໍບໍ່ມີແລະຈຳນວນສັດລ້ຽງກໍຫຼຸດລົງ. ແຫຼ່ງລາຍຮັບນີ້ໄດ້ຖືກປ່ຽນແທນໂດຍລາຍໄດ້ຈາກການປະມົງຢ່າງຕັ້ງໜ້າ, ເລີ່ມຕົ້ນຈາກການກັກເກັບນ້ຳໃນປີ 2008, ຊຶ່ງສາມາດເຫັນໄດ້ຈາກຜົນຂອງການສຳຫຼວດ LSMS ໃນຮອບທີ 4 ແລະ 5.

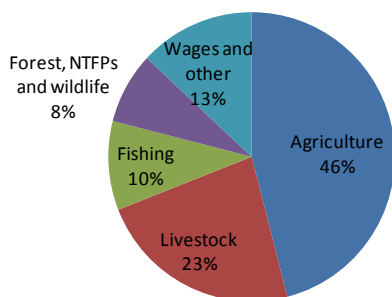
ຮູບພາບ 18: ລາຍໄດ້ທີ່ແທ້ຈິງຕໍ່ຫົວຄົນ ອີງຕາມແຫຼ່ງລາຍໄດ້ ແລະ ຮອບຂອງການສຳຫຼວດ.

ການສຳຫຼວດ LSMS 7. NB ລາຍໄດ້ຈາກປ່າໄມ້ ລວມມີ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ເງິນບັນຜົນຈາກ VFA ແລະ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້. ລາຍໄດ້ອື່ນໆຕົ້ນຕໍ ລວມມີຜົນຕອບແທນຈາກທຶນ ເງິນຝາກຈາກພາຍນອກ.

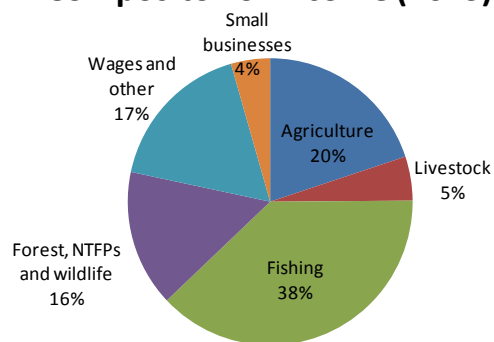
ໃລຍະຂ້າມຜ່ານອີງຕາມແຫຼ່ງລາຍໄດ້¹. ດັ່ງທີ່ສະແດງໄວ້ໃນຮູບພາບ 18 ແລະ 19, ມີການປ່ຽນແປງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນແຫຼ່ງລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຕະຫຼອດຊ່ວງໃລຍະເວລາ. ການລ້ຽງສັດ, ການປູກພືດ ແລະ ການຈ້າງງານ, ຊຶ່ງຕົ້ນຕໍໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກປັດໃຈພາຍນອກ, ແມ່ນແຫຼ່ງລາຍໄດ້ຕົ້ນຕໍໃນປີ 2006/2007 (ຮອບທີ 1&2). ສາມແຫຼ່ງລາຍຮັບໃຫຍ່ສຸດທີ່ປະກາດລາຍໄດ້ສຸດທິໃນປີ 2013 ແມ່ນ¹:

- ລາຍໄດ້ຈາກການປະມົງຂຶ້ນສູງໃນຮອບທີ 6 ຂອງການສຳຫຼວດເນື່ອງຈາກຄວາມອຸດົມສົມບູນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຂອງປາໃນສອງປີທຳອິດພາຍຫຼັງທີ່ມີການກັກເກັບນ້ຳ. ລາຍໄດ້ຈາກການປະມົງຂ້ອນຂ້າງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າແຕ່ຄົງທີ່ໄດ້ກາຍເປັນແຫຼ່ງລາຍໄດ້ທີ່ໝັ້ນຄົງສຳລັບບັນດາ ຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ(ທຸກຍາກກວ່າໝູ່) ນັບແຕ່ປີ 2011 ແລະປະຈຸບັນນີ້ໄດ້ສະໜອງລາຍໄດ້ທີ່ເທົ່າທຽມກັນກັບທຸກຖານະຄອບຄົວ. ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຈາກການປະມົງ ແມ່ນ 86,000 ກີບຕໍ່ຫົວຄົນແລະຕໍ່ເດືອນ, ເລີ່ມແຕ່ ຈຳນວນ 72,000 ກີບສຳລັບຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ ຫາ 93,000 ກີບສຳລັບຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີ.
- ລາຍໄດ້ຈາກປ່າໄມ້ທີ່ປະກາດ, ລວມມີການຕັດໄມ້, ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແລະເງິນບັນຜົນຈາກ VFA, ຫຼຸດລົງຈາກ 23% ໃນປີ 2011 ຫາ 16% ໃນປີ 2013. ໃນດ້ານການເພີ່ມຂຶ້ນຈາກຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ ສຳລັບຊະນິດໄມ້ທີ່ຫາຍາກແລະມີລາຄາສູງ, ການຫຼຸດລົງຕົ້ນຕໍທາງດ້ານລາຍໄດ້ຈາກການຕັດໄມ້ ອາດກ່ຽວຂ້ອງກັບຄຸນນະພາບແລະການມີຢູ່ຂອງໄມ້, ແລະການທີ່ມີປະສິດທິຜົນຂອງການປະກາດໃຊ້ລະບຽບການ, ຫຼືເປັນໄປໄດ້ວ່າຈາກການປະກາດຍັງບໍ່ສົມບູນແບບເທື່ອ. ລາຍໄດ້ຈາກເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແລະສັດປ່າແມ່ນຫຼຸດລົງ⁴.
- ການປູກພືດຕ່າງໆ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຂະຫຍາຍຕົວລະຫວ່າງຮອບທີ 6 ແລະ 7 ຂອງການສຳຫຼວດ, ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດສັນທີ່ດິນປູກຝັງເພີ່ມຕື່ມ.

Compositon of income (1998)

Compositon of income (2013)

ຮູບພາບ139: ແຫຼ່ງລາຍຮັບ (1998, ເປັນ %). ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: SDP

ຮູບພາບ 20: ແຫຼ່ງລາຍຮັບ (2013, ເປັນ %). ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: LSMS7

ການປຽບທຽບສ່ວນປະກອບຂອງລາຍໄດ້ໃນປີ 2008 ແລະ 2013, ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າລາຍໄດ້ຈາກການປະມົງໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວທີ່ສຸດຕະຫຼອດຊ່ວງໃລຍະເວລາ, ໃນຂະນະທີ່ລາຍໄດ້ຈາກກະສິກຳ ແລະລ້ຽງສັດຫຼຸດລົງຕະຫຼອດຊ່ວງ ໃລຍະເວລາດຽວກັນ.

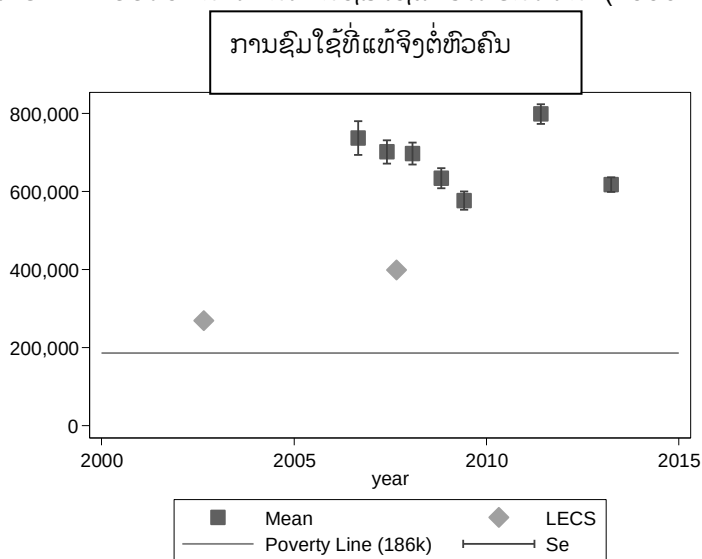
ສະພາບການສືບຕໍ່ປ່ຽນແປງ, ຄວາມສົມດຸນລະຫວ່າງແຫຼ່ງລາຍ ຮັບໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກຜົນຕອບ
ແທນໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ໃຊ້ກັບກິດຈະກຳສະເພາະໃດໜຶ່ງ ເມື່ອທຽບກັບກິດຈະກຳອື່ນໆ.

ການຊົມໃຊ້.

ເສັ້ນສະແດງແນວໂນ້ມຂອງການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳເລັດ
ດຂອງຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍທີ່ຢູ່ (ຮອບທີ 1-5). ຜົນຂອງຮອບທີ 6 ແລະ 7 ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ
ລະດັບການຊົມໃຊ້ແມ່ນຢູ່ເໝືອເປົ້າໝາຍທີ່ວາງໄວ້ແລະສູງກວ່າເສັ້ນທຸກຍາກຫຼາຍ.

ລະດັບການຊົມໃຊ້ກ່ອນໂຄງການໄດ້ຄາດຄະເນວ່າປະມານ 300,000 ກີບ/ຄົວເຮືອນ/ເດືອນ¹,
ອີງຕາມຂໍ້ມູນຕົວເລກ LECS III ໃນເຂດພາກກາງຂອງລາວ (ຂໍ້ມູນຕົວເລກປີ 2002-2003
ດັດປັບໃຫ້ເປັນລາຄາຂອງປີ 2013).

ຮູບພາບ 21: ວິວັດທະນາການການຊົມໃຊ້ລາຍເດືອນຕໍ່ຄົນ (1998-2013)¹

ສະນັ້ນ, ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະກົດວ່າມີຊ່ວງເວລາຂອງການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ
ຢ່າງໄວວາ ໃນລະຫວ່າງຊ່ວງຕົ້ນຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນເວລາທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຮັບ
ການສະໜັບສະໜູນ ດ້ານການຈັດສັນອາຫານ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳ. ລະດັບການຊົມໃຊ້
ຢູ່ໃນລະດັບຈຸດຕ່ຳສຸດຈຳນວນ 6.5 ລ້ານກີບ/ຄົນ/ປີ (540,000 ກີບ/ຄົນ/ເດືອນ) ໃນປີ 2009. ສິ່ງນີ້
ປະກົດວ່າມີການປັບປຸງຄືນໃນຮອບທີ 6 ຂອງການສຳຫຼວດ, ຊຶ່ງມີອິດທິພົນຈາກປັດໃຈພາຍນອກເຊັ່ນ:
ການຈ່າຍຄ່າທຶນຄວາມເສຍຫາຍຈຳນວນ 737,000 ໂດລາ ສຳລັບເນື້ອທີ່ນາ ແລະ
ຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາຂອງລາຄາໄມ້ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ
ທີ່ຕໍ່ເນື່ອງຈາກຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປ່າ.

ວິທີການສຳຫຼວດທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງພ້ອມທັງທີມສຳຫຼວດມີອາຊີບ ຍັງໄດ້ເພີ່ມຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ
ຄວາມໝັ້ນໃຈຂອງຂໍ້ມູນຕົວເລກທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສຳຫຼວດຮອບທີ 6 ແລະ 7.

ລະດັບການຊົມໃຊ້ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ເດືອນ ໃນປີ 2013 ແມ່ນ 631,000 ກີບ/ປີ¹ ພ້ອມກັບລະດັບຊົມໃຊ້ສະເລ່ຍ
ແລະເປັນຄ່າກາງສຳລັບບັນດາກຸ່ມຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກທີ່ 536,000 ກີບ ແລະ 439,000 ກີບ, ຕາມລຳດັບ.
ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄືກັນແຕ່ບໍ່ແມ່ນແນວໂນ້ມທີ່ຄືກັນຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາ. ສັງເກດເຫັນວ່າ

ລາຍໄດ້ທີ່ປະກາດປະກົດວ່າ ຕໍ່າກວ່າລະດັບລາຍຈ່າຍຫຼາຍຊຶ່ງຍືນຍັນວ່າລາຍໄດ້ທີ່ປະກາດ ແມ່ນຕໍ່າກວ່າຕົວຈິງ ແລະ ການຊົມໃຊ້ແມ່ນຕົວຊີ້ວັດທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືກວ່າເພື່ອວັດແທກມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ.

ການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນກໍໄດ້ມີການສ້າງສະສົມຊັບສິນຂອງພວກເຂົາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ¹¹ (ເບິ່ງຮູບພາບຮູບພາບ):

ແນວໂນ້ມສູງຂຶ້ນທີ່ຈະແຈ້ງນັບແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນຂອງ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແມ່ນເຫັນໄດ້ໃນຊັບສິນທີ່ສະສົມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະການຂ້າມຜ່ານຈາກບ້ານເກົ່າໄປຫາບ້ານໃໝ່, ໂດຍອີງຕາມລະດັບຂອງ ປີ 2013¹.

ດັດຊະນີຊັບສິນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນທົ່ວທຸກກຸ່ມຖານະນັບແຕ່ ປີ 2006 (ຮອບທີ 1). ຫຼາຍຄົນໄດ້ລົງທຶນໃນການປັບປຸງເຮືອນຢູ່ຂອງພວກເຂົາແລະຊັບສິນໃໝ່ໆ ເຊັ່ນ: ເຄື່ອງໃຊ້ໄຟຟ້າ (ໂທລະສັບມືຖື, ໂທລະພາບ, ຕູ້ເຢັນ, ໝໍ້ທຸງເຂົ້າ,...), ຕູ້ໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງແລະພາຫະນະຮັບໃຊ້.

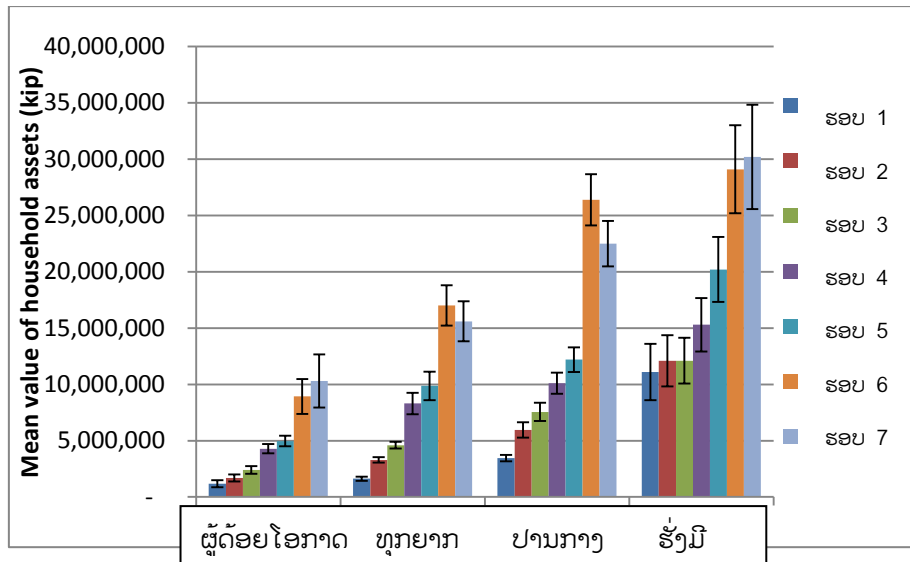
ການໄດ້ມາຂອງຜະລິດຕະພັນເຫຼົ່ານີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນສະພາບເງື່ອນໄຂການດຳລົງຊີວິດທີ່ປະກົດໃຫ້ເຫັນໃນໝູ່ບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນ⁶– ສ່ວນປະສົມຂອງລາຍໄດ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ປະກອບກັບການສະໜອງ ໄຟຟ້າໃຫ້ກັບແຕ່ລະຄົວເຮືອນແລະຖະໜົນທຶນທາງທີ່ໃຊ້ໄດ້ຕະຫຼອດປີ. ການຊື້ສິນຄ້າແບບທົ່ວໄປເຊັ່ນ ໝໍ້ທຸງເຂົ້າ, ຕູ້ໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງ, ເພີນີເຈີແລະຕູ້ເຢັນສາມາດຫຼຸດຜ່ອນວຽກໜັກຂອງແມ່ຍິງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍແລະຫຼຸດພາລະໃນການຫາພື້ນ, ການຄົວກິນແລະການເກັບຮັກສາອາຫານເພື່ອຄອບຄົວ. ໃນຂະນະທີ່ໂທລະພາບ, ຊີດີ ແລະເຄື່ອງສຽງເປັນໄປໄດ້ໃນການສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງຕົ້ນຕໍຈາກວິຖີຊີວິດແບບດັ້ງເດີມ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ໃຫ້ໂອກາດຕ່າງໆ ດ້ານຄວາມບັນເທີງທີ່ໜ້າຊື່ນຊົມຫຼາຍ.

ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຫຼາຍຜະລິດຕະພັນເລັກນ້ອຍເຊັ່ນ: ເຄື່ອງຈັກຫຍິບເຄື່ອງແລະລົດຖີບໄດ້ຫຼຸດໜ້ອຍລົງຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລາ. ການຫຼຸດລົງຂອງສິນຄ້າເຫຼົ່ານີ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າເປັນຜະລິດຕະພັນ “ຕົກຍຸກ” ຫຼື ສິນຄ້າທີ່ຊື້ໜ້ອຍລົງເມື່ອມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ/ລາຍໄດ້ມີການປັບປຸງຕໍ່ຂຶ້ນ.

ມີການປ່ຽນແປງເລັກໜ້ອຍສໍາລັບດັດຊະນີຊັບສິນລະຫວ່າງການສຳຫຼວດ LSMS ຮອບທີ 6 ແລະຮອບທີ 7, ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບການປ່ຽນແປງທາງດ້ານແຫຼ່ງລາຍໄດ້ແລະການອີ່ມຕົວທາງດ້ານຄວາມຕ້ອງການແລະຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການສໍາລັບ “ສິນຄ້າທັນສະໄໝ”.

ບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດພົບວ່າການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼາຍສຸດໃນມູນຄ່າຂອງດັດຊະນີຊັບສິນຂອງພວກເຂົາ ¹. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງດັດຊະນີຊັບສິນ ລະຫວ່າງຮອບທີ 1 ແລະຮອບທີ 7 ແມ່ນຫຼາຍສຸດສໍາລັບບັນດາຄອບຄົວທີ່ບໍ່ຮັ່ງມີຊຶ່ງເຫັນວ່າມີການເພີ່ມຂຶ້ນ 5-8 ເທົ່າ ຂອງດັດຊະນີຊັບສິນ.

ບັນດາຄົວເຮືອນຮັ່ງມີສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງເຖິງດັດຊະນີຊັບສິນມີອັດຕາການເພີ່ມຂຶ້ນຊ້າກວ່າແລະຜ່ານໄລຍະການລວບລວມເຂົ້າກັນທັນທີພາຍຫຼັງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ¹.

ຮູບພາບ 22: ຄ່າສະເລ່ຍຂອງຊັບສິນຄົວເຮືອນຕ່າງໆ* ໂດຍຖານະຂອງຄົນ ແລະ ຮອບການສຳຫຼວດ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: LSMS7.

ຮອບທີ 1 = ກໍລະກົດ/ກັນຍາ 2006; ຮອບ 2 = ພຶດສະພາ/ກໍລະກົດ 2007;

ຮອບ 3 = ມັງກອນ/ກຸມພາ 2008; ຮອບ 4 = ກັນຍາ/ຕຸລາ 2008:

ຮອບ 5 = ພຶດສະພາ/ມິຖຸນາ 2009; ຮອບ 6 = ພຶດສະພາ/ມິຖຸນາ 2011;

ຮອບ 7 = ກຸມພາ/ມີນາ 2013

*ດັດຊະນີຊັບສິນ ແມ່ນຄຳນວນໂດຍ ການລວມຂໍ້ມູນຕົວເລກຈຳນວນຊັບສິນທີ່ຄົວ ເຮືອນເປັນເຈົ້າຂອງ

(ຈາກໝວດສະເພາະ ຂອງຊັບສິນທົ່ວໄປ), ແບບຖ່ວງນ້ຳໜັກໂດຍ ໃຊ້ການປະເມີນຕົນເອງ

ຂອງປະເພດຊັບສິນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກແຜນງານການ ຕິດຕາມກວດກາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມລາຍໂຕມາດ.

NB ບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແມ່ນຜູ້ທີ່ຖືກລະບຸໂດຍພະນັກງານ ຫ້ອງການເມືອງ ແລະ NTPC ຊຶ່ງຫຍຸ້ງຍາກໃນການເພີ່ມລາຍຮັບ ເນື່ອງຈາກລັກສະນະຂອງຄົວເຮືອນ, ເຊັ່ນ: ຂາດແຮງງານ ຫຼື ເສຍອົງຄະ.

ສະພາບເຮືອນຢູ່ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ແຕ່ລະຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບເນື້ອທີ່ດິນ 600 ມ² (20 x 30 ມ) ເພື່ອປຸກສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສພ້ອມກັບເສັ້ນທາງທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ຕະຫຼອດປີ ແລະ ເຮືອນໄມ້ຫຼັງໃໝ່ ທີ່ຫຼັງຄາມຸງດ້ວຍສັງກະສີ. ຂະໜາດແລະການອອກແບບເຮືອນແຕກຕ່າງກັນໄປ ອີງຕາມຈຳນວນສະມາຊິກຄົນ ໃນຄົວເຮືອນ (3, 6 ຫຼື 9 ຄົນ), ມູນຄ່າໂດຍສະເລ່ຍ ແມ່ນ 8,000 ໂດລາ. ບັນດາຄົວເຮືອນ ທີ່ມີສະມາຊິກເກີນກວ່າ 7 ຄົນ ແລະ 2 ຄອບຄົວ ແມ່ນໄດ້ຮັບທີ່ພັກອາໄສຫຼັງທີສອງ. ໃນຂະນະທີ່ ເຮືອນໄດ້ອອກແບບໂດຍການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ, ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນສ່ວນໃຫຍ່ (86%) ໄດ້ປັບປຸງເຮືອນ ຂອງພວກເຂົາໃນເວລາສຳຫຼວດປີ 2013. ການລົງທຶນຂອງຄົວເຮືອນແມ່ນເພື່ອປັບປຸງມີຫຼາກຫຼາຍ ນັບແຕ່ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຊຶ່ງສະເລ່ຍ 6.9 ລ້ານກີບ ຫຼື ເກືອບເທົ່າກັບ 900 ໂດລາ⁶. ຊາວບ້ານມີຄວາມຍິນດີຢັ້ງຢືນກັບສະພາບແວດລ້ອມອ້ອມທາງກາຍະພາບ ໃໝ່ຂອງພວກເຂົາ⁴. ເຮືອນຫຼັງໃໝ່ທັງໝົດ ແມ່ນເຮັດດ້ວຍໄມ້, ຫຼັງຄາມຸງສັງກະສີແລະພື້ນໄມ້. ກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທີ່ມີແມ່ນຝາໄມ້ປ່ອງ (66%), ຫຼັງຄາມຸງຫຍ້າ/ໃບຕອງ ແລະ ໜຶ່ງສ່ວນສີ່ແມ່ນພື້ນໄມ້ປ່ອງ⁶. ຂະໜາດເຮືອນໂດຍສະເລ່ຍ ແມ່ນໃຫຍ່ກວ່າເກົ່າໜຶ່ງເທົ່າຕົວ⁴. ໃນຂະນະທີ່ປີ 2006 ມີພຽງແຕ່ 13% ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກຕັດສິນວ່າເຮືອນຂອງພວກເຂົາມີສະພາບ“ທີ່ດີ”⁴, 93% ຄິດເຊັ່ນດຽວກັນກ່ຽວກັບເຮືອນຂອງພວກເຂົາພາຍຫຼັງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ⁴.

ຮູບພາບ 14: ເຮືອນກ່ອນມີໂຄງການ

ຮູບພາບ 15: ເຮືອນໃໝ່

ເງິນຝາກເພີ່ມຂຶ້ນຍັງຍືນວ່າບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນມີຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນ.

ເປີເຊັນຂອງບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ມີການອອມຂອງຄົວເຮືອນ (ໃນຮູບແບບຂອງເງິນຝາກໃນທະນາຄານ, ຄຳ ແລະ ເຄື່ອງປະດັບ), ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 21% ຂອງຄົວເຮືອນໃນປີ 2006 ເກືອບເທົ່າກັບ 100% ໃນປີ 2013, ລວມທັງ 97% ຂອງບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ. ສິ່ງນີ້ຍັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າປະເພດຂອງການອອມໄດ້ປ່ຽນແປງໄປ, ໂດຍມີຈຳນວນຄວາຍໜ້ອຍລົງ ແລະມີເງິນຝາກໃນທະນາຄານຫຼາຍຂຶ້ນຊຶ່ງຍັງຍືນເຖິງ ການຂ້າມຜ່ານໄປສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ.

ທີ່ສິນສະເລ່ຍຍັງຄົງຈຳກັດທີ່ 200,000 ກີບຕໍ່ຫົວຄົນ ແລະຕົ້ນຕໍແມ່ນເພື່ອຈຸດປະສົງການຜະລິດ. ໃນປີ 2013, 25% ຂອງຄົວເຮືອນລາຍງານວ່າໄດ້ຮັບເງິນພາຍໄຕ້ສັນຍາເປັນເວລາ 12 ເດືອນ, 86% ຂອງເງິນກູ້ເຫຼົ່ານັ້ນ (66 ຄົວເຮືອນ) ໄດ້ຮູ້ມາຈາກກອງທຶນສິນເຊື່ອບ້ານ. ລະບຽບການຂອງ ກອງທຶນສິນເຊື່ອບ້ານກຳນົດວ່າເງິນກູ້ສາມາດກູ້ໄດ້ສະເພາະແຕ່ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການຜະລິດຫຼືເພື່ອ ກໍລະນີສຸກເສີນແລະບໍ່ສາມາດກູ້ເກີນກວ່າຈຳນວນເງິນທີ່ເປັນຮຸ້ນຂອງສະມາຊິກແຕ່ລະຄົນຂອງກອງ ທຶນບ້ານ.

5 ການປຸງປັບທຽບກັບຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍທີ່ຕັ້ງໄວ້

ແຜນງານການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອການຍົກຍ້າຍຈັດສັນມີຫຼາຍຈຸດປະສົງເພື່ອບັນລຸຜົນກ່ອນໃລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນສິນສຸດລົງ. ສິ່ງນີ້ປະກອບດ້ວຍເປົ້າໝາຍສະເພາະ ທີ່ສາມາດວັດແທກເປັນຕົວເລກໄດ້ ແລະ ວັດຖຸປະສົງທົ່ວໄປ. ແຜນງານລວມມີໃນປະໂຫຍກລຸ່ມນີ້:

"ກ. ຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ດ້ານຂີດຄວາມສາມາດໃນການຫາລາຍໄດ້ ຂອງພວກເຂົາແລະບັນລຸເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນ, ໂດຍມີການສະໜັບສະໜູນ ຢ່າງພຽງພໍ ຊຶ່ງສະໜອງໃຫ້ໂດຍຜ່ານຕ່າງໆ ໃນໃລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ;

ຂ. ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບການປັບປຸງດ້ານວັດຖຸບັນພື້ນຖານຄວາມຍືນຍົງ"

ເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນ ໝາຍເຖິງ "ເປົ້າໝາຍແຕ່ລະບີສຳລັບລາຍໄດ້ຂອງບັນດາຄົວເຮືອນຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ລວມທັງລາຍໄດ້ທີ່ເປັນເງິນສົດແລະເປັນສິ່ງຂອງ, ເພື່ອບັນລຸໃນເວລາເລີ່ມຕົ້ນຂອງປີທີ 5 ຂອງໃລຍະເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ສຳລັບແຕ່ລະຄົວເຮືອນໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ໃຫ້ສູງກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດໃນເຂດຊົນນະບົດໃນປະຈຸບັນ, ຄູນໃຫ້ຈຳນວນສະມາຊິກໃນຄົວເຮືອນ (5.2 ໃນຊຸມຊົນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ). ເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນແມ່ນເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກຊຶ່ງກຳນົດໄວ້ໃນດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 201, ຮັບຮອງໃນເດືອນເມສາ ປີ 2012, ແມ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ທີ່ 180,000 ກີບຕໍ່ຫົວຄົນແລະຕໍ່ເດືອນສຳລັບເຂດຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ. ການຍົກເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກໂດຍດັດຊະນີລາຄາຜູ້ຊົມໃຊ້ລາວເປັນເດືອນເມສາ ປີ 2013, ຊຶ່ງເປັນເວລາທີ່ການຊົມໃຊ້ໄດ້ຖືກວັດແທກ, ໄດ້ກຳນົດເປົ້າໝາຍຂອງລາຍຮັບ ທີ່ 186,000 ກີບ.

ການສຳຫຼວດ LSMS ໃນເຂດນາກາຍແມ່ນເຄື່ອງມືເບື້ອງຕົ້ນທີ່ຖືກລົງກັນ ໂດຍບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ NT2 ເພື່ອປະເມີນຜົນສຳເລັດຂອງເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ໂດຍລວມ.

ຫ້ອງທີ 5: ຄວາມທຸກຍາກແລະເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດໃນເຂດຊົນນະບົດໃນ ສປປ ລາວ

ນິຍາມຄວາມທຸກຍາກ ໃນ ສປປ ລາວ ອ້າງເຖິງດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 201 ໃນເດືອນ ເມສາ ປີ 2012:

ຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນກຳນົດໄວ້ຄື "ການຂາດສິ່ງຈຳເປັນພື້ນຖານຂອງມະນຸດ ໃນການດຳລົງຊີວິດ ໃນແຕ່ລະວັນ ເຊັ່ນວ່າ ການຂາດອາຫານເນື່ອງຈາກບໍ່ສາມາດໃຫ້ໄດ້ຮັບພະລັງງານ 2100 ກິໂລກາລໍລິຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້, ຂາດຄວາມຈຳເປັນດ້ານເສື້ອຜ້າແລະທີ່ພັກອາໄສ, ບໍ່ມີທີ່ພັກຖາວອນ, ບໍ່ສາມາດຈ່າຍເງິນ ໄດ້ໃນເວລາເຈັບໄຂ້, ບໍ່ສາມາດຈ່າຍເງິນໄດ້ເພື່ອການສຶກສາພື້ນຖານ, ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂໃນການເຂົ້າເຖິງ ເຄືອຂ່າຍຕາໜ່າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານທາງສັງຄົມ".

ໃນ ສປປ ລາວ, 27.6% ຂອງປະຊາກອນດຳລົງຊີວິດພາຍໃຕ້ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ (ຂໍ້ມູນຕົວເລກຫຼ້າສຸດຈາກປີ 2008 - ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເວັບໄຊທະນາຄານໂລກ).

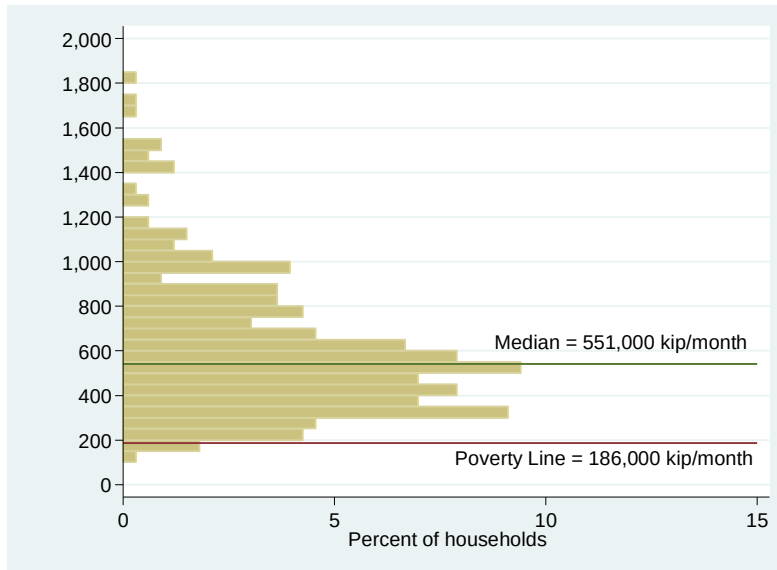
ເປົ້າໝາຍລາຍຮັບເມື່ອທຽບກັບເປົ້າໝາຍການຊົມໃຊ້¹. ໃນຂະນະທີ່ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກດັ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນດຳລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີເລກທີ 201 ແມ່ນອີງໃສ່ລາຍໄດ້, ຊຶ່ງລາຍໄດ້ນັ້ນແມ່ນຄຳນວນອີງໃສ່ຈຳນວນສິ່ງຈຳເປັນພື້ນຖານຕ່ຳສຸດ, ເຊັ່ນ: ອາຫານແລະເສື້ອຜ້າ, ທີ່ຄົວເຮືອນຕ້ອງການເພື່ອຊ່ວຍຕົນເອງ. ສະນັ້ນ, ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແລະເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຄົວເຮືອນ, ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວແມ່ນເປົ້າໝາຍການຊົມໃຊ້.

ພ້ອມນັ້ນ, ການຊົມໃຊ້ຕໍ່ຫົວຄົນແມ່ນຖືວ່າເປັນການວັດແທກທາງດ້ານເສດຖະກິດກ່ຽວກັບຄວາມທຸກຍາກແລະການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງຄົວເຮືອນດີກວ່າ ລາຍໄດ້ເນື່ອງຈາກມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານການປະຕິບັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການວັດແທກລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນ (ອ້າງເຖິງ “ການອອກແບບແບບສອບຖາມການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນສຳລັບປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ, ຂອງທະນາຄານໂລກຊຶ່ງກວດແກ້ໂດຍ M. Grosh ແລະ P. Glewwe, 2000, ໃນການສຳຫຼວດ LSMS7).

ສະນັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ສັນຍາສຳປະທານ (CA) ລະບຸເປົ້າໝາຍລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນ, ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ NTPC ໄດ້ຕັດສິນວ່າເປົ້າໝາຍແມ່ນຄາດຄະເນໄດ້ດີກວ່າຜ່ານການວັດແທກ ດ້ານການຊົມໃຊ້ຂອງຄົວເຮືອນ..

ຕົວເລກການສຳຫຼວດ LSMS ຮອບທີ 7 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ 97% ຂອງຄົວເຮືອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນແມ່ນຢູ່ເທິງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ.

- ການຊົມໃຊ້ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ເດືອນ ແມ່ນສູງກວ່າລາຍໄດ້ຫຼາຍສຳລັບທຸກກຸ່ມຖານະ⁷. ຄ່າສະເລ່ຍຂອງລະດັບການຊົມໃຊ້ ($622,000 \pm 18,000$ ກີບ/ຄົນ/ເດືອນ) ພ້ອມທັງຄ່າກາງຂອງການຊົມໃຊ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ($551,000$ ກີບ) ແມ່ນສູງກວ່າຫຼາຍເມື່ອທຽບກັບລາຍໄດ້ທີ່ປະກາດແລະສູງກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ ($186,000$ ກີບ).
- ຄ່າກາງຂອງການຊົມໃຊ້ໃນປີ 2013 ຍັງສູງກວ່າການຊົມໃຊ້ກ່ອນໂຄງການທີ່ເປັນຄ່າຄາດຄະເນ ຄື $300,000$ ກີບ/ຄົນ/ເດືອນ.
- ຊັບສິນທີ່ຄົວເຮືອນເປັນເຈົ້າຂອງແລະການອອມແມ່ນ ມີຄວາມໝັ້ນທົ່ງໃນລະດັບທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ.
- ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນລະດັບການຊົມໃຊ້ຕ່ຳກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກມີພຽງແຕ່ 3% ຂອງຄົວເຮືອນທັງໝົດ.

ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍແມ່ນມີຊີວິດການເປັນຢູ່ດີຂຶ້ນເມື່ອທຽບກັບປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດອື່ນ:

- ຄ່າສະເລ່ຍຂອງລະດັບການຊົມໃຊ້ຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນນາກາຍແມ່ນຢູ່ເໜືອປະຊາກອນເຂດຊົນນະບົດອື່ນຫຼາຍໃນສປປ ລາວ (320,000-350,000 ກີບ/ເດືອນ ໃນເດືອນກັນຍາ ປີ2012, ອີງຕາມການສຳຫຼວດ PRF ໃນ 1)
- ມີພຽງແຕ່ 3% ຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນມີລະດັບການຊົມໃຊ້ຕໍ່າກວ່າເສັ້ນສະແດງ ຄວາມທຸກຍາກເມື່ອທຽບກັບອັດຕາຄວາມທຸກຍາກແມ່ນ 27.6% ສຳລັບຄົວເຮືອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ຖະໜົນທົນທາງ ເຂົ້າເຖິງໄດ້ຕາມການລາຍງານໃນປີ 2008 (ຄວາມທຸກຍາກໃນ ສປປ ລາວ, 2008).

ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກທູດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເນື່ອງຈາກຜົນລວມຂອງທຸກໆແຜນງານມາດຕະການບັນເທົາອື່ນໆ ແລະແຜນງານການສະໜັບສະໜູນເພື່ອຟື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ. ແຜນງານການສະໜັບສະໜູນ ພິເສດ ກໍໄດ້ອອກແບບສຳລັບບຸກຄົນ ແລະ ຄົວເຮືອນຜູ້ດ້ອຍໂອກາດຊຶ່ງຂາດຕາໜ່າງສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ມີບັນຫາທາງດ້ານກາຍະພາບຫຼືທາງດ້ານບັນຍາ ແລະ ກໍຂາດແຮງງານໃນການເອົາຜົນປະໂຫຍດຈາກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ຈັດສັນໃຫ້, ຕົ້ນຕໍແມ່ນການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ, ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້ແລະການລ້ຽງສັດ.

ຊັບພະຍາກອນດ້ານການດຳລົງຊີວິດປະຈຸບັນ ແມ່ນມີການແຈກຢາຍຢ່າງທົ່ວເຖິງເທົ່າທຽມ ກັນພາຍໃນຊຸມຊົນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນກວ່າແຕ່ກ່ອນໜ້ານີ້. ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນກ່າວໃນຊ່ວງເວລາສຳຫຼວດ (QSEM) ແຕ່ລະໄລຍະ ວ່າບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກແລະດ້ອຍໂອກາດ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍກວ່າບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ຮັ່ງມີໃນລະຫວ່າງຂະບວນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ການປັບປຸງມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ ສຳລັບທຸກຄົນເປັນໄປໄດ້ຈາກຜົນການລວມເຂົ້າກັນຂອງການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອຂອງໂຄງການ, ທ້ອງຖິ່ນ, ປັດໃຈແຫ່ງຊາດແລະພາກພື້ນລວມມີ:

- ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ທາງດ້ານເສດຖະກິດໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ບັນດາຄົວເຮືອນຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນລວມທັງການຈ້າງງານໃນການບຸກເບີກບ້ານແລະເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງ, ເງິນປັນຜົນຈາກ VFA, ແລະການຈ່າຍຄ່າທິດແທນຄວາມເສຍຫາຍຂອງເນື້ອທີ່ດິນ;
- ການສ້າງແລະການນຳໃຊ້ການປະມົງໃນອ່າງເກັບນໍ້າລວມທັງອັດຕາຜົນຜະລິດທີ່ສູງທັນທີເມື່ອມີການກັກເກັບນໍ້າເຂົ້າອ່າງ;

ຫ້ອງທີ 6: ບັນດາຄົວເຮືອນດ້ອຍໂອກາດໃນເຂດພູພຽງນາກາຍ

207 ຄົວເຮືອນ “ມີທ່າແຮງທຸກຍາກທີ່ສຸດ” ⁴ ລະບຸໄວ້ໃນປີ 1998.

ຊາວບ້ານໃນເຂດນາກາຍແມ່ນກຸ່ມຄົວເຮືອນທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ, ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານທັກສະຄວາມຮູ້, ຊັບສິນ, ຄວາມສາມາດ ແລະຄວາມມຸ່ງມາດປາດຖະໜາ. ຈາກໂຄງການພັດທະນາ, ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງໃນເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວວ່າໃນຂະນະທີ່ບາງຄົນ ກໍສາມາດໃຊ້ໂອກາດໃໝ່ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດທີ່ໂຄງການ ສະໜອງໃຫ້, ບາງກຸ່ມກໍອາດຍັງຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອສ້າງຕັ້ງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງພວກເຂົາຄືນໃໝ່ແລະປັບປຸງມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ.

ໃນການສຳຫຼວດຂໍ້ມູນພື້ນຖານໃນປີ 1998 ໄດ້ລະບຸວ່າ 207 ຄົວເຮືອນ “ມີທ່າແຮງເປັນດ້ອຍໂອກາດ” ບົນພື້ນຖານທາງດ້ານຄຸນລັກສະນະລວມທັງການຂາດ ແຮງງານຜູ້ໃຫຍ່ເຊັ່ນ: ອາຍຸຍັງນ້ອຍຫຼາຍ, ເຖົ້າຫຼາຍ ຫຼື ຫົວໜ້າຄົວເຮືອນເສຍອົງຄະແລະບັນຫາທາງດ້ານເສດຖະກິດອື່ນເຊັ່ນຜູ້ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ. ບັນດາຄົວເຮືອນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ມເຕີມ ຕະຫຼອດຊ່ວງເວລາການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ລວມທັງການສະໜອງເຂົ້າກິນແລະທາດຊີ້ນໂປຣຕິນ ພ້ອມທັງບູລິມະສິດໃນການເຂົ້າເຖິງແຜນງານການພື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່. LSMS ລາຍງານ ຕົວເລກປະຈຸບັນອີງຕາມຕົວຢ່າງທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງໝວດກຸ່ມຍ່ອຍຕາມຖານະຄື: ດ້ອຍໂອກາດ, ທຸກຍາກ, ປານກາງ, ຮັ່ງມີ ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງບັນດາຕົວຊີ້ວັດທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມສຳລັບທຸກກຸ່ມ ແລະ ບໍ່ພຽງແຕ່ຄ່າສະເລ່ຍຂອງປະຊາກອນຍົກຍ້າຍຈັດສັນເທົ່ານັ້ນ.

ຍັງຄົງເຫຼືອ 24 ຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດໃນປີ 2013⁸. ມີການຮັບຮູ້ເພີ່ມຂຶ້ນວ່າບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ຄັດເລືອກມັກຈະພົບວ່າມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ສະເພີເພື່ອໃຫ້ຢູ່ເກີນເສັ້ນສະແດງຄວາມທຸກຍາກເນື່ອງຈາກມີຫຼາຍເຫດຜົນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ເກີນຂອບເຂດ ການຄວບຄຸມຂອງພວກເຂົາ ຫຼື ຂອງໂຄງການ, ເຊັ່ນ ຄົວເຮືອນຜູ້ເຖົ້າທີ່ຢູ່ຜູ້ດຽວແລະຜູ້ທີ່ເສຍອົງຄະ⁷. ການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອບຸກຄົນ ແລະ ຄອບຄົວເຫຼົ່ານີ້ລວມມີການໃຫ້ອາຫານ, ການໄປຢ້ຽມຢາມຕິດຕາມກວດກາເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອຢາປິ່ນປົວພະຍາດແລະຕິດຕາມອາການ⁸. ທາງແກ້ໄຂທີ່ເໝາະສົມ ໃນໄລຍະຍາວຕໍ່ກັບບັນຫາທາງດ້ານນີ້ ຍັງຄົງປຶກສາຫາລືກັນຢູ່, ຈະສ້າງຂຶ້ນບົນຮີດຄອງປະເພນີຂອງຄອບຄົວ ແລະ ຕາໜ່າງສະຫວັດດີການຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ພ້ອມທັງການຟຶງພາຕົນເອງສຳລັບຜູ້ທີ່ສາມາດເບິ່ງແຍງດູແລຊີວິດການເປັນຢູ່⁷ ຂອງຕົນເອງໄດ້ຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ.

- ຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດສູງແລະການຊຸດຄົ້ນນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນບັນທຶກໄວ້ເປັນເອກະສານແລ້ວ);

- ການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານລາຍໄດ້, ການຊົມໃຊ້ແລະມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດໃນສປປ ລາວ ໂດຍລວມໃນລະຫວ່າງໄລຍະການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ດັ່ງທີ່ບັນທຶກໄວ້ໃນເອກະສານຂອງການສຳຫຼວດຕ່າງໆ LECS ແລະການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຂອງ GDP;
- ການສະໜອງເສັ້ນທາງທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ໃນທຸກລະດູການຊຶ່ງຫຼຸດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະເພີ່ມທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ຕະຫຼາດຂອງສິນຄ້າ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບປາແລະຜະລິດຕະພັນຈາກປ່າໄມ້ ແລະພ້ອມທັງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຕ່າງໆ; ແລະ
- ການສະໜອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານລວມມີໂຮງຮຽນແລະສຸກສາລາຂອງຊຸມຊົນ.

6 ສະຫຼຸບ

ການຊົມໃຊ້ພາຍຫຼັງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໂດຍລວມແລະລະດັບລາຍຮັບພ້ອມທັງການສະສົມການອອມແລະຊັບສິນຂອງບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ 97% ຂອງ ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເໜືອເສັ້ນສະແດງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດແລະເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນກໍບັນລຸຜົນສຳເລັດໃນປີທີ 5 ພາຍ ຫຼັງເລີ່ມຕົ້ນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ແຜນງານການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານສັງຄົມໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອປະມານ 3% ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ການດຳລົງຊີວິດຂອງຕົນດີຂຶ້ນ ອີງໃສ່ພື້ນຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ.

ການລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງການແລະການຕິດຕາມກວດກາປະເມີນຜົນຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າການມອບໃຫ້ແລະສິດທິຄວນໄດ້ຮັບພ້ອມທັງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການແລະທາງດ້ານສັງຄົມກໍໄດ້ສະໜອງໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ.

ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງແລະຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນດິນ, ໄດ້ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແລະການບໍລິການສາທາລະນະແລະໄດ້ຮັບສິດສະເພາະດ້ານ ການປະມົງແລະເຂດປ່າໄມ້ທີ່ກຳນົດໃຫ້.

ບໍລິສັດໄດ້ມອບເງິນທຶນເພື່ອບຳລຸງຮັກສາໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ເປັນຂອງສາທາລະນະແລະຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃນເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ສິ່ງນີ້ເປັນຫຼັກຖານຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຢ່າງເປັນຮູບປະທຳເມື່ອທຽບກັບສະພາບເງື່ອນໄຂກ່ອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ.

ພ້ອມນັ້ນ, NTPC ໄດ້ສະໜອງສິ່ງຍິ່ງຍືນຕົ້ນຕໍທາງດ້ານມາດຕະຖານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມສຳລັບການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ. ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ ໃນລະຫວ່າງແລະ ພາຍຫຼັງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ເນື້ອໃນຈິດໃຈຂອງສັນຍາສຳປະທານແມ່ນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຄື:

- ຂັ້ນຕອນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນມີຄວາມໂປ່ງໃສ;
- ຜົນກະທົບຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໄດ້ຈຳກັດໃຫ້ໜ້ອຍສຸດເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້;
- ໂຄງສ້າງທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນຮີດຄອງປະເພນີ, ຄວາມເຊື່ອທາງສາດສະໜາ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນມີການຮັບຮູ້ແລະນັບຖື;

ງ.ຄວາມສາມັກຄີທາງດ້ານສັງຄົມແລະວັດທະນະທຳຂອງບ້ານໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ແລະ
ເຂດການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ກໍ່ໃຫ້ຢູ່ໃກ້ສຸດເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ກັບໝູ່ບ້ານເກົ່າ ຂອງບັນດາຜູ້
ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ;

ຈ.ການປົກສາທາລີແລະການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເໝາະສົມກໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້, ພ້ອມທັງການນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້
ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ໃນການສ້າງລະບົບການຜະລິດທີ່ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງບັນດາ
ຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ, ເຮັດໃຫ້ເກີດຊີວິດການເປັນຢູ່ແບບຍືນຍົງດ້ວຍຕົນເອງ;

ສ.ການທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍແບບທັນທີ ແລະ ພຽງພໍໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ
ແມ່ນອີງໃສ່ຫຼັກການຂອງການປ່ຽນແປງທີ່ແທ້ຈິງແລະເຕັມທີ່ຫຼືການສະໜອງຊັບສິນທຽບເທົ່າຫຼືການສະໜ
ອງທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ;

ຊ.ການສະໜອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການ
ຈຳກັດຜົນກະທົບໃຫ້ໜ້ອຍສຸດທາງດ້ານສັງຄົມຂອງໂຄງການ; ແລະ

ຍ.ການພິຈາລະນາພິເສດແກ່ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ບັນດາຄົວເຮືອນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ
ຊົນເຜົ່າສ່ວນໜ້ອຍ ໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນລະອຽດ, ການອອກແບບ ແລະ
ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການທາງດ້ານສັງຄົມ.

NT2

ສ້າງສິ່ງອ້າງອີງທີ່ສຳຄັນເພື່ອການປະຕິບັດທີ່ດີສຸດໃນການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າໃນຂັ້ນຕົ້ນຂອງການຂະຫຍາຍຕົວທີ່ວ່າງໄວຂອງຂະແໜງໄຟຟ້າ ໃນ ສປປ ລາວ. ຈາກຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ, ໂຄງການມຸ້ງໝາຍ "ເພື່ອເປັນເຄື່ອງກະຕຸ້ນສຳລັບການພັດທະນາພາກພື້ນແລະເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກທີ່ມີຢູ່" ².

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ:

¹ Fredericks et al, 2013. LSMS 7

² NTPC, 2005. Social Development Plan (SDP).

³ Chamberlain et al, 1996. Socio-economic and cultural survey (part 1 and 2).

⁴ WB board update, 2010. Taking Stock at Halfway Point.

⁵ Resettlement Action Plan, undated. 66 pp.

⁶ Fredericks et al, 2011. LSMS 6.

⁷ World Bank Board Update 2011.

⁸ NTPC quarterly progress reports.

⁹ Foppes, 1997. The use of non timber forest products on the Nakai Plateau.

¹⁰ Resettlement Development Plan.

¹¹ WB Board Update 2012

¹² CA, 2005.

¹³ NTPC, February 2013. Final health checks and survey - Nakai resettlement areas

¹⁴ Behrle and Lorbanlith, 2013. Evaluation of the Village Credit Fund in Nakai Resettlement Areas.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ1: ຊຸດຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ນໍ້າເທີນ2

ຫ້ອງທີ 7: ຊຸດຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ນໍ້າເທີນ2

ຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆ	ສັງລວມຊຸດຂອງການຍົກຍ້າຍຈັດສັນທີ່ໄດ້ຮັບ
ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງຊຸມຊົນ	- ເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງແຕ່ລະບ້ານໄດ້ທຸກລະດູການ; - ບ່ອນປະຊຸມບ້ານ, ຫ້ອງການບ້ານ, ສາງເກັບມ້ຽນເຄື່ອງ, ແລະ ຕະຫຼາດທີ່ມີຫຼັງຄາສຳລັບແຕ່ລະບ້ານ; - ໂຮງຮຽນປະຖົມ (ຕິດກັບໂຮງຮຽນລ້ຽງເດັກ)ສຳລັບແຕ່ລະບ້ານ, ພ້ອມອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງຮຽນສຳລັບຫ້ອງຮຽນ; - ເຮືອນພັກຄູສຳລັບຄອບຄົວຂອງຄູ; - ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຜະລິດເມັດພັນພືດແລະສະຖານທີ່ເກັບມ້ຽນ; - ໂຮງງານປຸງຊີວະພາບ; - ລະບົບການກະຈາຍໄຟຟ້າສຳລັບທຸກບ້ານພ້ອມກັບສາຍຕໍ່ແລະອຸປະກອນຄວາມປອດໄພທີ່ເໝາະສົມໃນແຕ່ລະອາຄານກໍ່ສ້າງຂອງຊຸມຊົນ; - ການສະໜອງນໍ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບດີຕະຫຼອດປີ (1 ຈຸດ ຕໍ່ 5 ຄົວເຮືອນ) ພ້ອມກັບສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານການລະບາຍນໍ້າ; - ທ່າເຮືອເອົາປາຂຶ້ນແລະບ່ອນຄ້າຂາຍປາເພື່ອໃຫ້ເຮືອຈອດໄດ້ສະດວກແລະການເຂົ້າເຖິງຖະໜົນສຳລັບແຕ່ລະບ້ານ.
ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ຊັບສິນ	- ເນື້ອທີ່ດິນສຳລັບທີ່ພັກອາໄສແລະເຮືອນພ້ອມໃບຕາດິນອອກຊື່ຮ່ວມກັນລະຫວ່າງຜົວແລະເມຍ. ບັນດາຄົວເຮືອນ ທີ່ມີສະມາຊິກ 7 ຄົນ ຫຼືຫຼາຍກວ່າ ແລະ ມີສອງຄອບຄົວແມ່ນໃຫ້ ທາງເລືອກໃນການມີເຮືອນສອງຫຼັງ; - ສ້ວມຖ່າຍທີ່ມີຖັງກັກອາຈົມໃນແຕ່ລະຄົວເຮືອນ; - ການສະໜອງໄຟຟ້າແບບມາດຕະຖານໃຫ້ແຕ່ລະຄົວເຮືອນ; - ເນື້ອທີ່ດິນ 0.66ຮຕ ເພື່ອຈຸດປະສົງການປູກຝັງພ້ອມກັບຊົນລະປະທານບາງສ່ວນ; - ເນື້ອທີ່ດິນເຂດນໍ້າລົດ; - ສາງເກັບເຂົ້າ; - ການທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍສະເພາະສຳລັບການສູນເສຍດິນນາ, ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ ໝາກ.
ແຜນງານ	ແຜນງານການພັດທະນາກະສິກຳ, ລວມທັງທີ່ດິນທີ່ເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ແຕກແລ້ວ,

ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່	ແນວພັນ ແລະ ແນວພັນພືດ, ປຸ່ຍ, ຖັງໝັກປຸ່ຍຊີວະພາບ, ເຄື່ອງມືກະສິກໍາຕ່າງໆ, ກິດຈະກຳສາທິດແລະການເສີມຂະຫຍາຍການວິໄຈສູ່ການປະຕິບັດຕົວຈິງ; • ແຜນງານປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ, ລວມທັງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ສໍາປະທານເວລາ 70ປີ ຈຳນວນ 23,400 ຮຕ ໃນເຂດອ້ອມຮອບໝູ່ບ້ານຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຄົວເຮືອນເປັນສະມາຊິກຂອງສະມາຄົມປ່າໄມ້ບ້ານ ຊຶ່ງສາມາດມອບເປັນມໍລະດົກແລະຍົກໃຫ້ຄົນລຸ້ນຕໍ່ໄປໃນອະນາຄົດ, ແລະ ເຄື່ອງມືປ່າໄມ້ທີ່ໃຊ້ໂດຍ VFA (ໂຮງເລື່ອຍ, ລົດບັນທຸກໄມ້, ເຄື່ອງມືເລື່ອຍໄມ້, ໆລໆ.) • ແຜນງານການປະມົງລວມມີ: ເຂົ້າເຖິງການປະມົງຢ່າງເຕັມທີ່ໃນອ່າງເກັບນໍ້າ ເພື່ອຈຸດປະສົງ ການຫາລ້ຽງຊີບ; ການເຂົ້າເຖິງການປະມົງ ໃນອ່າງເກັບນໍ້າເພື່ອຈຸດປະສົງການຄ້າ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບແຜນງານການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານການປະມົງໃນເຂດອ່າງເກັບນໍ້າ; ເຄື່ອງມື ແລະ ອຸປະກອນການຫາປາ (ເຮືອ, ແຫ, ໆລໆ.) • ແຜນງານການຕະຫຼາດນອກພາກກະສິກໍາລວມມີ: ການເຂົ້າເຖິງການເຝິກອົບຮົມດ້ານ ທັກສະຄວາມຮູ້ສໍາລັບການຈ້າງງານນອກພາກກະສິກໍາເຊັ່ນ: ການຕັດຫຍິບ, ການຕໍ່າຫຼກ, ເປີດຮ້ານນ້ອຍຂາຍເຄື່ອງຍ່ອຍ, ປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ການຕະຫຼາດ ສໍາລັບຜະລິດຕະພັນທີ່ຜະລິດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການບໍລິການອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເພື່ອພັດທະນາແຮງງານ ທີ່ບໍ່ມີສິນ ແລະ ແຮງງານມີບາງທັກສະ.
ການສະໜັບສະໜູນ ໄລຍະຂ້າມ ຜ່ານ	• ການສະໜອງເຂົ້າກິນໃຫ້ໃນແຕ່ລະເດືອນ 18ກກຕໍ່ຜູ້ໃຫຍ່1ຄົນ ແລະ 12ກກຕໍ່ ເດັກນ້ອຍ1ຄົນ ສໍາລັບທຸກຄົວເຮືອນໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານ. ເນື່ອງຈາກຄົວເຮືອນສ່ວນ ໃຫຍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງລາຍຮັບໃໝ່ນັບແຕ່ເດືອນຕຸລາ 2008 ການໃຫ້ເຂົ້າກິນ ແມ່ນມີ ເປົ້າໝາຍໃຫ້ແກ່ປະມານ 35 ຄົວເຮືອນດ້ອຍໂອກາດ. • ການສະໜອງໂປຣຕິນໃຫ້ໃນແຕ່ລະເດືອນ ໃຂ່ 8 ໜ່ວຍ, ຊີ້ນແຫ້ງ 800 ກຣາມ ແລະຊີ້ນ ສົດ 800 ກຣາມຕໍ່ຄົນ, ສໍາລັບຄົວເຮືອນດ້ອຍໂອກາດທັງໝົດ, ຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະຂ້າມ ຜ່ານ. • ຄ່າຈ້າງແຮງງານສໍາລັບການບຸກເບີກທີ່ດິນແລະການກໍ່ສ້າງເຮືອນໃນລະຫວ່າງໄລຍະຂ້າມ ຜ່ານ